

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي تَوَفَّقَنَا عَلَى تَرْكِهِ

رشد الحمد بر آن چیز که خاطر مغفوت و آخر آمد ز پس پرده تقدیر پدید
اعنه

فَضْلُ حَاجِي وَ زَمَانِ وَ دَوَانِ نَائِمِ نَوَافِلِ

حَضْرَتِ قَاسِمِ وَ فَرِیدِ مَوْجِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَضْرَتِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي تَوَفَّقَنَا عَلَى تَرْكِهِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Abstract

صفحہ	مضمون کتاب	صفحہ	مضمون کتاب	صفحہ	مضمون کتاب
۲	مکتوب ہشتاد و ششم در علوشان معلوم	۳۱	ذات نیست - خوش گفت صاحب فتوحات کی کہ عالم اعراض مجتہد است و دین و احکام و دوقیہ را اینجا فرنگ است کی کہ آنکہ الخ بیان حال عارف نام المعرفہ -	۱۲	بیان مرتبہ مجرد کہ علم را در ان گنجایش است و مرتبہ مجرد کہ علم را نیز در رنگ سائر شیون در ان گنجایش نیست -
۳	باید دانست کہ ہر جاعین ہست را نحو امامان دارد و غلبے از عدم با و ہر ہر است بیان مذہب شیخ محی الدین بن عربی اندین باب -	۳۲	نصیب از ذات دیگرست و نصیب از صفات دیگر ہر کدام را علامات و آثارست و دیگرست و عدم و معارف دیگر -	۱۳	بیان محی الدین بن عربی اندین باب -
۴	بیان حقیقت کعبہ ربانی و بیرون بودن این سعادت از طہر نظر و فکر و کشف و شعور و دفع قوم خرق جمع جب از ذات تعالی -	۳۳	سوال شیخ محی الدین بن عربی در رویت خردی با بصوت لطیفہ جامعہ مثالیہ مقرر ساختہ ہست معقودہ درین مسئلہ چیت جواب رویت صورت جامعہ رویت حق نیست الخ -	۱۴	سوال شیخ محی الدین بن عربی در رویت خردی با بصوت لطیفہ جامعہ مثالیہ مقرر ساختہ ہست معقودہ درین مسئلہ چیت جواب رویت صورت جامعہ رویت حق نیست الخ -
۵	مکتوب ہشتاد و ہفتم در اسرار حقیقت کعبہ ربانی با دقائق عجز از معرفت و معرفت حقیقت صلوة و کلمہ طیبہ نفی و اثبات و حقیقت قرآن مجید -	۳۴	درین عرصہ شیخ است کہ گاہے با وصلح است و گاہے جنگ اوست کہ سخن معرفت و عرفان بنیاد نہادہ و کشج و بطل دادہ اوست کہ الخ -	۱۵	سوال شیخ محی الدین بن عربی در رویت خردی با بصوت لطیفہ جامعہ مثالیہ مقرر ساختہ ہست معقودہ درین مسئلہ چیت جواب رویت صورت جامعہ رویت حق نیست الخ -
۶	سفر محی الدین بن عربی گفتہ کہ خاتم الانبیاء نیز ابن علوم بلا از خاتم الاولیا اخذ ینہاید و خاتم الاولیاء المحمدیہ خود را گفتہ و موز و ملین خلافت گشتہ -	۳۵	مکتوب ہشتاد و ہشتم در کثرت ظہور خوارق و وقت آن -	۱۶	سوال شیخ محی الدین بن عربی در رویت خردی با بصوت لطیفہ جامعہ مثالیہ مقرر ساختہ ہست معقودہ درین مسئلہ چیت جواب رویت صورت جامعہ رویت حق نیست الخ -
۷	عجب معاد است شیخ با این گفتگو و با این شط از مقبول بنظر سے دیکہ و در عداد اولیا مشہود میگردد و رد کنندہ شیخ در خطرت و قبول کنندہ او با سخنان او نیز در خطرت الخ -	۳۶	مکتوب ہشتاد و نہم در کثرت ظہور خوارق و وقت آن -	۱۷	سوال شیخ محی الدین بن عربی در رویت خردی با بصوت لطیفہ جامعہ مثالیہ مقرر ساختہ ہست معقودہ درین مسئلہ چیت جواب رویت صورت جامعہ رویت حق نیست الخ -
۸	بیان معنی این قول قہ یا محمد فان اللہ یصلی -	۳۷	مکتوب ہشتاد و دہم در کثرت ظہور خوارق و وقت آن -	۱۸	سوال شیخ محی الدین بن عربی در رویت خردی با بصوت لطیفہ جامعہ مثالیہ مقرر ساختہ ہست معقودہ درین مسئلہ چیت جواب رویت صورت جامعہ رویت حق نیست الخ -
۹	مکتوب ہشتاد و یازم در کثرت ظہور خوارق و وقت آن -	۳۸	مکتوب ہشتاد و یازم در کثرت ظہور خوارق و وقت آن -	۱۹	سوال شیخ محی الدین بن عربی در رویت خردی با بصوت لطیفہ جامعہ مثالیہ مقرر ساختہ ہست معقودہ درین مسئلہ چیت جواب رویت صورت جامعہ رویت حق نیست الخ -
۱۰	بیان مراد از کتب شے و ذات شے و آنکہ گفتہ کہ معرفت کتب ذات محال است -	۳۹	مکتوب ہشتاد و دہم در کثرت ظہور خوارق و وقت آن -	۲۰	سوال شیخ محی الدین بن عربی در رویت خردی با بصوت لطیفہ جامعہ مثالیہ مقرر ساختہ ہست معقودہ درین مسئلہ چیت جواب رویت صورت جامعہ رویت حق نیست الخ -
۱۱	معرفت غریبہ و مسئلہ عجیبہ کہ تا حال از اہل و عرفان بطہور نیامہ -	۴۰	مکتوب ہشتاد و یازم در کثرت ظہور خوارق و وقت آن -	۲۱	سوال شیخ محی الدین بن عربی در رویت خردی با بصوت لطیفہ جامعہ مثالیہ مقرر ساختہ ہست معقودہ درین مسئلہ چیت جواب رویت صورت جامعہ رویت حق نیست الخ -
۱۲	سوال اسما و صفات را قیام بخود نیست بلکہ قیام شان بذات است تعالی - دیگر سے باتہا چگونہ قائم باشد جواب گویم کہ دیگر سے الخ -	۴۱	مکتوب ہشتاد و یازم در کثرت ظہور خوارق و وقت آن -	۲۲	سوال شیخ محی الدین بن عربی در رویت خردی با بصوت لطیفہ جامعہ مثالیہ مقرر ساختہ ہست معقودہ درین مسئلہ چیت جواب رویت صورت جامعہ رویت حق نیست الخ -
۱۳	مراد از آنکہ ذات ممکن عدم مست آنست کہ ممکن	۴۲	مکتوب ہشتاد و یازم در کثرت ظہور خوارق و وقت آن -	۲۳	سوال شیخ محی الدین بن عربی در رویت خردی با بصوت لطیفہ جامعہ مثالیہ مقرر ساختہ ہست معقودہ درین مسئلہ چیت جواب رویت صورت جامعہ رویت حق نیست الخ -

صفحہ	مضمون کتاب	صفحہ	مضمون کتاب	صفحہ	مضمون کتاب
۲۹	غفلت میں مقام عالی است کفر المکرہ دہ عالم مجاز ہر کسے را کہ با دیگرے آنی الفت است ہمارا نظر مقام غفلت است جتنے کہ پدر را با پسر و برادر را با برادر الی۔	۲۵	روز بران گفتمہ دیگر غلط آن است کہ گویند ہمارا دست در بر نہیکہ گیرا گویند کہ با خود او دیم پس کن کا فران یا صدر نہ را خدا باشد الی۔	۲۵	اگر گویند کہ تواذعان نفس بعد از اذعان قلب گفتی تواذعان نفس را بایمان حقیقی تعبیر نمودی حال آنکہ فلاسفہ و ارباب معقول در تصدیق مطلق اذعان مطلق اگر فتنہ اند و از اذعان قلب معنی نگفتہ جواب گوئیم کہ الی۔ جواب دیگر گوئیم الی۔
۲۹	تین اول تعین حضرت ذات است حضرت وجود آن تعین اول وجودی رب حضرت خلیل است ہذا او امام ہما آمد بعد از دوسے ہر پیغمبر سے کہ مبعوث گشت مامور بتابعت او شد۔	۳۶	امام عظم و امام ابو یوسف تاشش ماہ در مسئلہ خلق قرآن یا یکدیگر مناقشہ داشتند و در ردیل میکردند آنکہ مستحسن شد کہ سیکہ قرآن را مخلوق گوید کا فر گردد۔	۳۵	سوال ازین بیان لازم آمد کہ حضرت خلیل از حضرت حبیب افضل باشد و آن خلاف اجماع است جواب وصول الی۔
۳۱	پس فضل کلی در بیان انبیا نصیب این دو بزرگوار آمد ہر چندیکے از دیگرے افضل بود۔	۳۷	و مختار این فقیر درین مسئلہ و مناسبان تقدیس و تنزیہ عبارت ہما از دست نہ بان معنی کہ علمائے ظواہر بر آن اقتصار نمایند و گویند الی۔	۳۶	سوال صاحب معرفت اجمال کہ منشأ آن کفر حقیقی است اینہا را عارف چون توان گفت جواب اگر مقصود این است کہ کا فر طریقت را عارف بچہ معنی توان گفت جوابش آنست کہ کا فر طریقت الی مکتوب نو و دووم در بیان استماع صوفیہ کلام حق را سبحانہ و کمالہ ایشان با و تعالی و نقل کلام امام جعفر صادق و حضرت شیخ عبدالقادر جلی قدر سر بہا و تہنیت حضرت ایشان قدس سرہ بارہ کلام لفظی و فنی۔
۳۱	و حضرت موسے چون رئیس جہان است ناچار اورا بحضرت ذات تعالی بیعتیست کہ دیگران نیست اما این فضل را بجای مجزی است۔	۳۸	سہین ارتباط اصالت و ظلیت کہ صوفیہ بان بہت گشتہ اند معاملہ صوفیہ را با علمائے علین بردہ است و چون علمائے ظواہر را این دیدہ میسر شدہ الی۔	۳۷	تفریق میان مبادی تعینات حبیب خلیل و کلیم علیہم الصلوٰت و التسلیمات۔
۳۲	باید دست انبیا کہ توسل نبی بحضرت ذات تعالی برسند آن نبی در میان ذات و در میان آن انبیا حاضر نیست بخلات است آن نبی کہ آن نبی در میان حاضر است مگر آنکہ در فرودے از افلاک امت حیوان نبی مفقود است و تعین موجود۔	۳۸	گشتہ اند معاملہ صوفیہ را با علمائے علین بردہ است و چون علمائے ظواہر را این دیدہ میسر شدہ الی۔	۳۷	سوال تعین اول چون رب حضرت خلیل بود پس معنی اول
۳۲	سوال جواب تعلق بان سوال و جواب تعلق بتابعت آنحضرت علیہ الصلوٰۃ والسلام مر ملت حضرت ابراہیم را با وجود استمال شریعت آنحضرت صلی علیہ وآلہ وسلم۔	۳۹	بیان آنکہ حق باطل و علم ہر حد نیست اما مثال ہست در واداشتہ اند کہ در مثال بصورتے ظہور ذات این را بطریق سوال و جواب بیان فرمودہ اند و تحقیق خاص آورده۔	۳۷	سوال تعین اول چون رب حضرت خلیل بود پس معنی اول
۳۳	و اما اینکہ نہ تعین اول تعین وجودی است و آن رب حضرت خلیل است و بعد تعین او۔	۳۹	آئینہ صاحب فصوص عجوز رویت اخروی بصورت مثالیہ نوہ ہست آن رویت حق نیست بلکہ رویت صورت حق ہمیت الی۔	۳۷	سوال تعین اول چون رب حضرت خلیل بود پس معنی اول
۳۳	بزرگی و عظمت شان حضرت خلیل از امر اتبع کہ جبیت فرمودہ است توان دریافت اما بموجبیہ کہ نصیب تمام الرسل آمد بر جمیع فضائل و مراتب قرب چہیدہ ۳۲۷ سال تو در رسال خود نوشتہ کہ رب حضرت خلیل و حضرت حبیب شان اہم است فرق تفصیل و اجمال است جواب این معرفت پیش از وصول بحقیقت ولایت ملت بود است الی۔	۴۰	شیخ دلفی رویت حق از منزله و فلاسفہ کم یائی نیکند این قدر فرق است کہ مقتضائے ایشان عقول عقل شان است و مقتضائے شیخ کشف بعید از صحت۔	۳۷	سوال تعین اول چون رب حضرت خلیل بود پس معنی اول
۳۴	تعین اول وجودی را کہ تو یافتہ بان تعین اول علی علی کہ دیگران یافتہ اند چہ نسبت است میان این دو تعین تعین دیگر ہم ہست یا نہ جواب تعین وجودی فوق تعین علی است الی۔	۴۱	مکتوب نو و دویم در بیان فرق میان معرفت و ایمان حقیقی بطریق سوال و جواب بیان آنکہ تصدیق قلبی عین گوید نہ است یا نہ۔	۳۷	سوال تعین اول چون رب حضرت خلیل بود پس معنی اول
۳۴	تنبیہ در بیان مراد از وصول نظری و وصول قلبی مکتوب ہشتا و نہم در شیخ معنی شیخ زونبیا بقلی با بعضے دقائق توحید وجودی۔	۴۲	مکتوب نو و دویم در بیان فرق میان معرفت و ایمان حقیقی بطریق سوال و جواب بیان آنکہ تصدیق قلبی عین گوید نہ است یا نہ۔	۳۷	سوال تعین اول چون رب حضرت خلیل بود پس معنی اول

ردیف	مضمون کتاب	ردیف	مضمون کتاب	ردیف	مضمون کتاب
۵۱	و چه اگر حضرت عیسی بشارت قدم آن سرور با اسم محمد داده است -	۹۰	نزیب صوفیه علیّه - مکتوب نود و هشتم در سرکثرت الزاد از حسن صوری -	۹۸	و کلام اراده و سوال و جواب تعلق بآن - این چنین دو تمهید که بعد از انبیاء عزیز الوجود این بزرگوار هر چند نبی نیست اما به تبعیت انبیاء شریک خاصه انبیاء است الخ -
۵۲	محیط دایره محبوبیت منزله محبت نشان داکت	۹۱	مکتوب نود و نهم در اظهار شکر نفس ظاهریه و باطنیه که مفاضل از برکات اکابر و ارباب الهیست	۹۹	سوال این وجود که عبارت تمام الفنا بخشیده اند آیا از این وجود هم در رنگ سائر موجودات این نشان در مرتبه حاصل هم است یا از این مرتبه برآمده است مگر برگزیده است وجود خارجی پیدا کرده است یا نه و نزد تو مقرر است که در خارج غیر حق هیچ چیز موجود نیست جواب نه
۵۳	فردی از افراد امت آن سرور است پس آن سرور را بتوسط آن فرد کمالات محیط آن دایره نیز میسر شد و دعائے اللهم صل علی محمد و آل محمد علی ابراهیم بعد از هزار سال با حاجت مقرر گشت و مقبول استجاب شد الخ -	۹۲	این همه فراط محبت و گرفتاری حضرت یعقوب بحضرت یوسف از کلام راه بوده حال آنکه او را و آیا که امام او را حضرت حق سبحانه اولی الایده و الا بصار میفرماید پس گرفتاری با دودن حق چه مناسب است این چنین انبیاء کلام باشد جواب این سوال انتی بر مقدم است و آن گشت	۱۰۰	سوال از مرتبه و هم مرتبه نفس امر رفتن کدام مرتبه دارد و کدام قرب بآن مربوط است جواب نشان هر خیر و کمال الخ -
۵۴	مکتوب نود و نهم در اسرار یک مخصوص بحالیت حضرت ایشان است -	۹۳	که حسن و جمال آخرت و همچنین عذابات آن موطن نه در رنگ حسن و جمال دنیوی است الخ -	۱۰۱	سوال از علو شان این حروف و کلمات مقدسه معلوم میگردد که کلام نفسی هم همین حروف و کلمات است قاضی غضب بے تقدیم و تأخیر همینها را کلام قدیم نفسی گفته و سوال جواب متعلق بآن -
۵۵	فصل بالخر - اگر شمه از آن کار و بار که باین دایره مربوط است اظهار نماید قطع البلعوم و ذبح کلهم	۹۴	سوال حسن و جمال در ممکن چون مستعار از مرتبه و حجب است و ممکن میشن از مظهر و مراتب آن مرتبه نباشد پس تفاوت درین دو موطن از کجا آید و یک مرفعی و مقبول و دیگری نامقبول چرا گردد جواب منی بر چند مقدمه است مقدمه اولی و دوم و ثالث و رابع و خامس جواب سوال اول -	۱۰۲	سوال آیا این حروف و کلمات قرآنی باین دولت مخصوص گشته اند یا حروف و کلمات سائر کتب منزله نیز با و درین دولت شرکت دارند و همه کلام قدیم نفسی اند جواب همه را درین دولت شرکت است الخ -
۵۶	تنبیه حضرت حق سبحانه همیشه بر تنزیه خود و ادا عذوب و نقص منزه - غیر و تبدل را در آن حضرت باریت و اتصال و انفصال را در آن بارگاه گنجایش نیست قرب و وصل خواص بنده گان نزار قبل قرب جسم مجسم خواهد بود الخ -	۹۵	و آنکه گرفتاری آخرت را در رنگ گرفتاری دنیا ندوم دهم حقیقت آخرت را کما هی نه است را بعد اگر حقیقت بهشت را کما هی میدانست فکر موفقی آن نمیکرد الخ - خطای عاشقان حکم صواب دارد و سرکشان حکم صحیح گیرد -	۱۰۳	سوال از تحقیق سابق معلوم گشت که درین نشان در ضمن مظاہر جمیله مشهود و مشاهده که گفته اند واقع نیست و ایمان را قاطعیت مظهریت آن مرتبه مقدمه نه آیا در غیر این مظاہر درین نشان مشهود و مشاهده محقق است
۵۷	مکتوب نود و هشتم در اسرار یک تعلق است بدو اسم مبارک آن سرور و علی و آله و سلم که احمد و محمد باشد -	۹۶	باید دانست که مکتوبات این فقیر آن است که رویت هر شخص بهشتی در بهشت باندازه آن اسم الهی است که مبدأ تعین اوست و بسکوت اظهار و انهار و غلمان ظهور نموده بآن معنی که بعد از چند گاه الخ -	۱۰۴	سوال فدا و فدا که مشتاق قرار داده اند چه معنی داین فدا و فدا که در تعین محمدی گفته شد یکدم معنی است جواب فدا و فدا که ولایت بآن مربوط است الخ -
۵۸	بعد از هزار سال ولایت محمدی بولایت احمدی گنجا و کار و بار از و طوطی عبودیت بیک طوطی و بجای طوطی نخستین حرف الف که در حرف از است متکلم گشت تا محمد احمد شد -	۹۷	باید دانست که مکتوبات این فقیر آن است که رویت هر شخص بهشتی در بهشت باندازه آن اسم الهی است که مبدأ تعین اوست و بسکوت اظهار و انهار و غلمان ظهور نموده بآن معنی که بعد از چند گاه الخ -	۱۰۵	مکتوب نود و هشتم در سر مبدء بودن عالم و فرق میان نزیب و سلطان و محرو و میان
۵۹	مکتوب نود و هشتم در سر مبدء بودن عالم و فرق میان نزیب و سلطان و محرو و میان	۹۸	گفته اند ذات الله شاک تا به علم و تمام قدره	۱۰۶	

ردیف	مضمون کتاب	ردیف	مضمون کتاب	ردیف	مضمون کتاب
۱	یار جواب آنچه معتقد این فقیر است آنست که نصیب این نشأ ایقان است الخ -	۱	علم را حسنه است ذاتی که غیر اور این حسن ثابت نیست -	۱	آن چه باشد جواب شیخ محمدی الدین در خارج جزو احدیت مجوده را موجود نینداند و وجود صفات را جزو علم اغبات نمینماید الخ و نزد فقیر الخ -
۲	سوال و جواب متعلق بان در بیان درجات ثلاثه	۲	سوال که یکم بجهم ولالت دارد بر آن که محبت حضرت حق بنیر اوصی الله علیه و آله و سلم نیز مخلوق میشود و دیگر آن هم محبوب و تعالی میباشد و وجه تمیض آن چیست که در دیگران موجود نیست جواب محبت دوست الخ -	۳	یقین که علم و عین و حق باشد بیان قول صاحب معرفت در آن معاصر حضرت ایشان در معانی این درجات شمش -
۳	بزرگان یافت مطلوب در انفس مقرر ساخته و برین انفس به حاصل انست و نزد فقیر انفس نیز در رنگ آفاق به حاصل است و از یافت مطلوب عالی به سر که در آفاق و انفس است استیلا بر مطلوب و حالات است بقصود و وصول مطلوب با و در آفاق و انفس مربوط الخ -	۴	سوال صوفیه تمام فروع عالم را منظر اسماء الهی داشته اند و حقائق اشیا را پسمان اسما یافته پس تمام عالم ظهور اسماء الهی باشد پس تمیض که ظهور بعضی اسماء را بخلقت آن سرور نمودی و جهان چه باشد جواب حقائق اشیا از صوفیه ایمان ثابت اند که معنی اسماء الهی اند نه اسماء الهی الخ -	۴	این درجابت ثلاثه یقین چون داخل علم یقین گشت عین یقین نزد تو چه بود جواب عین الیقین مثلاً عبارت از ان حالت است که کفر و دغان را باقی کشان است الخ -
۴	خاتمه حسنه در بیان حسن جمال محمدی که متعلق محبت پروردگار عالمیان گشته است و اوصی الله علیه و آله و سلم بان جمال محبوب رب العالمین آمد -	۵	باین آن سرور را نعل بود و این بدو وجه اثبات نموده اند -	۵	کتاب صد و دوم در ترغیب مجاهدات و انزوا و تربیت طالبان حق و آنکه انبساط با غلات زیاد بر قدر حاجت و دخل لا یعنی است -
۵	باید دانست که خلق محمدی در رنگ خلق سائر افراد انسانی نیست بلکه خلق پیچ در سه از افراد عالم مناسبت ندارد که اوصی الله علیه و آله و سلم با وجود نشأ عصری از نور حق مخلوق گشته است -	۶	هر چند درین دولت خاصه محمدی گیر است و شکر نیست اما این قدر میاید که از ان دولت خاصه بود از تکمیل بقیه مانده بود آن بقیه را بیکه از دولتندان امت او عطا فرموده اند و بر تبعیت و راشت او را شکر دولت خاصه او گردانیده -	۶	کتاب صد و سوم در ترغیب تحصیل کمال و تکمیل و آنکه احوال که طالبان را در ابتداء و میسر و ذوق لذت عیش و در رنگ آن است که طغیان لایق الف و با آموخته سازند -
۶	آن سرور را نعل بود و این بدو وجه اثبات نموده اند -	۷	سوال حضرت شیخ محمدی الدین بن العربی حقیقت محمدی را عبارت از حضرت با جمالی علم داشته و نزد تعین اول گفته و فوق آن مرتبه لا تعین تصور نمود که مرتبه ذات محبت است و تو آنرا از قسم صفات اضافیه دشتی که درون صفات حقیقیه است و وجه	۷	کتاب صد و چهارم در بشارت بحصول بعضی مقامات عالی مرخواجه محمد سعید و خواجه محمد مصوم را و تقوی بعضی محاله قیومیت بایشان -
۷	شهر میگرد که علم علی که از صفات اضافیه گشته است و در سه است که در نشأ عصری بعد از نصیب اب اصحاب بارعام منکثره بمقتضای حکم و مصاحم بصورت انسانی ظهور نمود مسمی بمحمد و احمد شده -	۸	سوال حضرت شیخ محمدی الدین بن العربی حقیقت محمدی را عبارت از حضرت با جمالی علم داشته و نزد تعین اول گفته و فوق آن مرتبه لا تعین تصور نمود که مرتبه ذات محبت است و تو آنرا از قسم صفات اضافیه دشتی که درون صفات حقیقیه است و وجه	۸	کتاب صد و پنجم در ترغیب بر احوال حسنه و تهید از بدعت -
۸	از اینجا قریب احمد با احمد باید دریافت چه در سه است که در دار دو آن صفت علم است از مرتبه که اتحاد مطلوب و دار پس حجابیت را در اینجا چه گنجایش و ایضا	۹	سوال حضرت شیخ محمدی الدین بن العربی حقیقت محمدی را عبارت از حضرت با جمالی علم داشته و نزد تعین اول گفته و فوق آن مرتبه لا تعین تصور نمود که مرتبه ذات محبت است و تو آنرا از قسم صفات اضافیه دشتی که درون صفات حقیقیه است و وجه	۹	کتاب صد و ششم در بیان آفته که حضرت ایشان آن سرور اوصی الله علیه و آله و سلم دیده اند و بشارت بهای علیا یافته اند و اجازت نامزدان

مضمون کتاب	مضمون کتاب	مضمون کتاب
<p>۱۳۰ و سبب چرا فرماید جواب حقیقت شے هر چند بلند تر بود و بنسبزه اقرب باشد مظهر آن در عالم عناصر است تر بود الخ -</p> <p>۱۳۱ گاه هست که فاضل را بابت مفضل از کنند ازین امر قصور در فاضلیت و لازم نیاید -</p> <p>۱۳۲ بیان حقیقت حضرت صدیق و حضرت امیر اهل و محققان را آنکه کلام -</p> <p>۱۳۳ سوال عارف را از حقیقت خود که عبارت از اسم الهی است ترقی بعد از وصول آن حقیقت جائز است یا نه جواب اصول آن حقیقت بر دو نوع است الخ -</p> <p>۱۳۴ سوال ترقی از حقیقت محمدی که حقیقه الحقائق است و حقیقت ممکنه فوق آن نیست جائز است یا نه و خود در مسائل خود نوشته که ترقی از حقیقت محمدی واقع حقیقت این معامله نیست جواب جائز نیست و آنکه نوشته ام مراد از آن ظل و است الخ -</p> <p>۱۳۵ از اینجا لازم می آید که آن سرور را نیز از آن حقیقت شرقی واقع نشود جواب آن سرور و نیز با علوشان همیشه ممکن است الخ -</p> <p>۱۳۶ سوال از اینجا واضح گشت که دیگران را نیز بطلان و حصول حقیقه الحقائق ثابت است پس در میان تنوع و تابع و اصلی و طفلی فرق چه بود جواب و حصول دیگران آن حقیقت از قبیل الحاقی خادم است بخندوم الخ -</p> <p>۱۳۷ تعیین جوی که تعیین اول است و حقیقت محمدی ممکن است یا واجب قدیم است یا حادث محال خصوص تعیین اول را که حقیقت محمدی گفته و تعبیر از آن بوضوح کرده و تعیین ثانی را که واقعه انقضا و اعیان ثابته که از حقائق ممکنات گویم</p> <p>۱۳۸ در این مرتبه اثبات نموده سر و تعیین را و جوابی میگویم قدیم میدانند و تعیین روحی و دشالی</p> <p>۱۳۹ و بعد از تعیین امکانی تصور میکنند اعتقاد نورین مسائل چیست جواب نزد این فقیر</p> <p>۱۴۰ سوال نور مسائل خود میان واجب ممکن نیست اصالت و ظلیت اثبات کرده و ممکن باطل و جیب گفته و نیز واجب را اعتبار اصالت و حقیقت ممکن که باطل است نوشته را اگر باین اعتبار شیخ نیز واجب حقیقت ممکن</p>	<p>گوید چه پاک بود جواب این همه معارف مسکویه است و از نارسائی بحقیقت معامله هرگاه محمد را ظل نبود خدا سئو محض را چگونه ظل باشد علم بظلیت عالم سالک در راه بکار می آید و کشان کشان جاهل می برد و چون الخ -</p> <p>۱۴۱ جواب از سبب آنکه و حزن متوصل آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم با وجود آنکه کمال صوری و معنوی علمی و عملی هر چه در نوع بشر ممکن باشد در آن سرور عالم بالفعل حاصل و ممکن است -</p> <p>۱۴۲ شهادت فی سبیل الله بچند چیز بر انبیا مزیت دارند و بیان آن چیزها -</p> <p>۱۴۳ سوال بقائے احکام امکان در مقام قابضین ظاهر است که قوس امکان و وجوب بر پاست اما در مقام اودانی که با لاماله مخصوص بآن سرور است بقائے احکام امکان بچگونه ممکن است جواب باین امتیاز در وجوب امکان عدم است الخ -</p> <p>۱۴۴ سوال و جواب متعلق بجواب سوال سابق - پس هر چه از مطلوب از جانب خود می اعلام گوید از خود گفته باشد و هر چه از دستاورد خود راستوده باشد اینجا عارفانه و باید تواند بود که در کرمه دان من شیخی الاسلام بچند ضمیمه راجع باشد الخ -</p> <p>۱۴۵ بیان آنکه عجز از معرفت معرفت است زیرا که عجز از معرفت عبارت از معرفت باینه لا یعرف الخ بیان معنی وجوب معرفت حق بل و باطنی قول و جواب در بیان قول امام عظیم سیدنا محمد بن عبدناک حق بجاؤت لکن عرفناک حق معرفتک -</p> <p>۱۴۶ فرق در میان معرفت عوام و معرفت خواص بطریق سوال و جواب -</p> <p>۱۴۷ بیان آنکه معرفت را صورت هست و حقیقه و آنکه عین حق معرفت است حقیقت معرفت است بطریق سوال و جواب -</p> <p>۱۴۸ سوال ازین بیان لازم آید که علوم و معارف صوفیه از حیر اعتبار ساقط باشد و معرفت حق با آنها مربوط نبوده که حق معرفت بعلوم مشرعیه حاصل شد و معرفت نه آنکه صوفیه بتلاش کتب و نمایند پس صوفیه را در معرفت حق از علمها</p>	<p>پیچ برزیت تا بر رات گشت جواب علوم کشفیه صوفیه معدت الخ -</p> <p>۱۴۹ سوال چون عجز از معرفت ثابت شد و کمال منحصر در عجز آمد پس صوفیه که مراتب سه گانه اعتبار نموده اند بچگونه معنی بود و از علم یقین و عین یقین و حق یقین چه مراد باشد جواب فقیر را درین مسئله باقوم مشاخره است این بزرگواران این مراتب الخ -</p> <p>۱۵۰ مکتوب ولایت و موم در بیان آنکه با آنها موصل اند بجناب قدس و از دو بیان اقسام و صلان و تعیین راههای ایشان -</p> <p>۱۵۱ و صلان راه قرب نبوت با لامالت انبیا اند و صحابه ایشان - و از سایر استان تا کرابا این دولت بنوازد درین راه توسط نیست و صلان راه قرب لایت قطب اوداد و بدلا و تجبا دعائه اولیا را الله اند -</p> <p>۱۵۲ پیشوا و صلان راه قرب لایت و سرگروه ایشان حضرت علی مرتضی است و حضرات فاطمه و حسین درین مقام با ایشان شریکند اندک آنکه حضرت امیر قبل از نشاء عنصری نیز ملاذ این مقام بودند اند و سر کرافض و ولایت ازین راه میرسید بتوسط ایشان میرسید و بعد ایشان منصب بحسین ترتیباً مفوض گشت و بعد ایشان بهر یک از آنها شاعشرنا آنکه نوبت بحضرت شیخ عبد القادر جلی رسید و منصب مذکور با او مفوض گشت الخ -</p> <p>۱۵۳ مجدد الف ثانی نائب حضرت شیخ است فی نیابت شیخ این معامله با مروط و این را بطریق سوال و جواب آورده اند و سوال و جواب دیگر نسبت بحضرت عیسی و حضرت مهدی ذکر کرده اند -</p> <p>۱۵۴ باید دانست و درست است که شخص از راه قرب لایت بقراب نبوت برسد و در دو معامله شریک باشد و طفیل انبیا او را آنها هم جامد میدهند و اینجا هم معامله با مروط گشته است</p> <p>۱۵۵ مکتوب ولایت و چهارم در جواب استفسار عبارت رساله امده معاد که نبوت که چه چنانچه سجد صورت محمدی است حقیقت که بنسبزه حقیقت محمدی است - و بیان صورت که حقیقت آن و اخبر دعوات ان الحمد لله رب العالمین</p>

الان اقبلوا الي الله بخوف وانه من الذين آمنوا وكانوا يتقون

بامداد زردانی و
فضل رحمانی

حقیقت

کتابیات

فرقه سوم

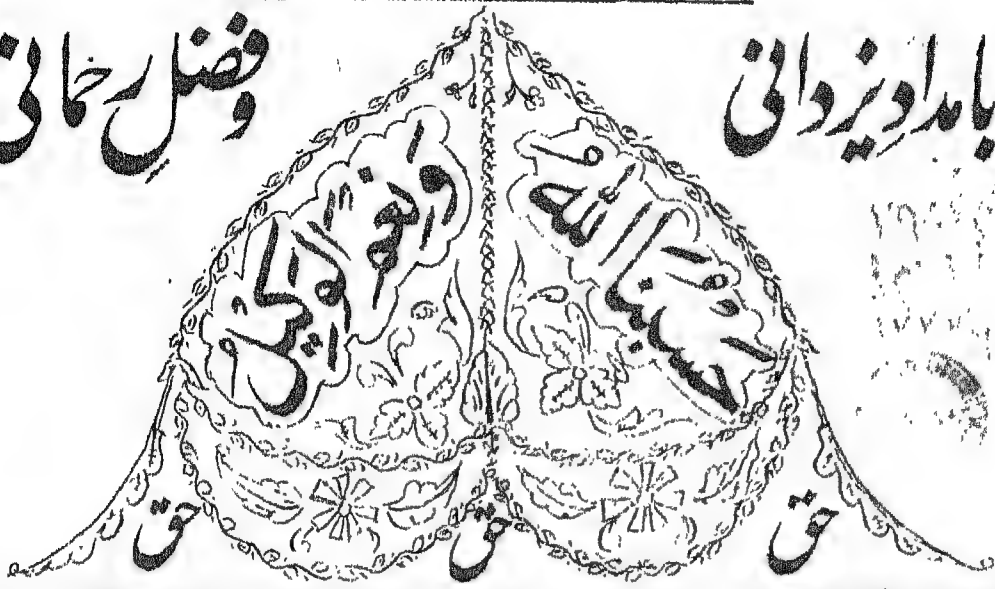
☆

مکتبہ المیزان
تبریز

در مطبعه المیزان تبریز

فصل خامی

باید ویزدانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مکتوب هفتاد و هشتم

حضرت محمد زاده خواجه محمد معصوم در علم و نشان العلم و مرتبه مقدسه فوق آن که معبرست بنور صفات
 نشان العلم هر چند تابع شان الحیوة است اما علم را در مرتبه حضرت ذات تعالی و تقدس بعد از
 سقوط اعتبار صفات و شیون شانه است و گنجایش که حیوة را به و سایر صفات و شیون
 خود چه رسد مرتبه است در موطن تجرد از جمیع نسب که غیر از اطلاق نور بر خود بخیر نمیفرماید انگار
 که علم را نیز آنجا گنجایش است آن علم که آنرا حصولی یا حضوری گویند که آن بآیه و وقتیم خود تابع
 حیوة است آن علم بیچون و بیچگونه است در رنگ حضرت ذات تعالی و تقدس و همه شعورست بیچون
 بے اعتبار عالم و معلوم و فوق آن مرتبه مرتبه ایست که علم را در آن موطن در رنگ سایر شیون
 گنجایش نیست آنجا همه نورست که اصل آن شعورست که بیچون و بیچگونه است و چون ظل آن حضرت
 بیچون و بیچگونه بود از بیچونی اصل که عین نورست چه گوید و چه تواند گفت و همه کمالات چه و چونی و
 چه امکانی ظلال نورند و بنور برپا اند وجود هم از نور وجود گشته است و مبدأ آثار شده مرتبه

یعنی آن نشان و
 گنجایش صفات حیوة
 را هم نیست با آنکه
 اقدم صفات است

مکتوبات امام باقر

در بیان آنجا که
 علم را نیز آنجا
 گنجایش است

و چون ظل آن حضرت
 بیچون و بیچگونه
 بود از بیچونی اصل

که معذات یکدیگر ندانند خرق حجب شتان مابینهما زبنا ایستادن لذتک و رحمة و هیبت کننا
 من امرنا رسدا والسلام علی من اتبع الهدی

مکتوب بهفتاد و هفتم

بحضرت مخدوم زاده خواجه محمد سید در آنهم احقیقت کعبه ربانی با وقایع بحر معرفت و تحقیقت
 صلوة و کلمه طیبیه نفی و اثبات الحکم **الله** الذی هدانا لهذا وما كنا لنهتدی لولا ان هدانا
 الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق بعد از مرتبه علیا نور صرف که از این فقیر حقیقت کعبه
 ربانی یافته است و نوشته مرتبه ایست بس عالی که حقیقت قرآن مجید بجانی است جل سلطانها
 کعبه معظمه حکم قرآن مجید قبله آفاق گشته است و بدولت مشجودیت همه مشرف شده ایم قرآن
 است با هم پیش قدم کعبه معظمه این مرتبه مقدسه مهذب و مشیت چون حضرت ذات است تعالی تقدس
 و نیز مبدأ اقیانوس بیچونی بیچگونگی آن حضرت آن درجه علیا است و وسعت در آن درجه مقدسه نه از و رازی
 طول و پهنا عرض است که آن از سمات نقص و امکان است امریست که تا بیان متحقق نشود نه دریا بدو
 همچنین اقیانوس در آن مرتبه مقدسه نه برزائیت و مباینیت است که آن مستلزم تبصیر و تجزیه است که از
 لوازم جسم و جسمانی است تعالی الله سبحانه عن ذلک و آن موطن فرضی غیر شئی متصور نیست
 که غیر شئی از معایرت و اشیت است بلکه فرض هم گنجایش ندارد که از قبیل فرض محال است
 من لم یدق لم یکبر **ه** چگویم با تواضع مرغی نشانه که با عتقا بود هم آشیانه در غنقا
 هست نام پیش مروم از مرغ من بود آن نام هم کم در آن موطن هر شئی که فرض کرده شود
 اگر چه فرض محال بود و در آن شئی هر چند دور دور رفته شود اگر چه هیچ رفته نشود هرگز امری آنجا
 پیدا نشود که اختصاص بان شئی داشته باشد و در شئی دیگر مفروض یافته نشود و مع ذلک اقیانوس
 در آن دوشه مفروض کائن و باین بود و احکام یک از دیگر متمیز باشد فسیحان من لم یجعل

قال الله تعالى قد نرى
 ثقل وجلك في العلم
 فنقول لك قبله
 ترضيها قول وجلك
 شغل المجدد الحسام
 وجنت ما كنتم نورا
 وجوهكم شعله
 و نیز در این مکتوب
 علیه ما فز نیست
 مفقود و غیره
 پس باید که هرگاه
 از این راقی بالوسه شود
 معرفت و باطن روشن از
 سلسله قلم

مکتوب ہفتاد و نہم (۷۹)

حضرت مخدوم زاده خواجه محمد معصوم در آن سر از بچونی ذات موهوب عارف و تحقیق تجلی ذات و تزیین
آخری چون معامله عارف از شیون و صفات بالارود و وار و جوه و اعتبارات ذات تعالی
و تقدس فوق انجام و از مقامیکه تعبیر از ان بحقیقت صلیوة نموده ایم تفوق پیدا کند و توجه و توجه آنجا

[illegible]

در رنگ متوجه الیه بیچون خواهد بود که چون را به بیچون راه نیست و آن متوجه ذات عارف است بعد
 حذف جمیع وجوه و اعتبارات از وی و گفته عبارت از همان ذات مجرد است که بذات خود نه بود
 و اعتبار متوجه ذات و گفته معروف و مطلوب خود است و آنکه گفتیم که گفته عبارت از ذات مجرد است
 زیرا که گفته شده است که ما را بر جمیع وجوه و اعتبارات شے بود و ذات شے همان است که ما را بر
 جمیع وجوه و اعتبارات شے است چه هر چه از وجوه و اعتبارات شے اعتبار کرده شود ذات شے
 ما را بر همه آنهاست در مرتبه ذات اثبات هیچ امر گنجایش ندارد و هر چه آنجا اثبات نموده آید داخل
 وجوه و اعتبارات است و ذات ما را بر و را آنست غیر از نفی و سلب در آن مقام امر متصور
 نیست اگر علم یا تمیز است آنجا سلب است و اگر تعبیر و تفسیر است هم سلب است هر چه که اثبات در آن
 گنجایش نبوده و تعبیر از سلب در تعبیر نباید نصیب از بیچونی دارد و مجهول کیفیت است و تو شے که در مرتبه
 ذات اثبات نموده آید هم عین ذات متوجه خواهد بود نه وجه و اعتبار ذات چه جمیع وجوه اعتبارات
 در آن مرتبه تسلیم گشته است و بعضی از یک ذات مانده پس ناچار آن تو شے که عین ذات است نیز
 نصیب از بیچونی خواهد داشت پس است آنکه که تو شے و متوجه در رنگ متوجه الیه بیچون خواهد بود هر چند
 از بیچون تا به بیچون فرق بسیار است **مَالِ الْكَوْكِابِ وَرَبِّ الْأَرْبَابِ** لهذا در تو شے و متوجه نصیب از
 بیچونی اثبات نموده است که بیچون حقیقی متوجه الیه است فقط و هر گاه ذات و گفته ممکن مجهول کیفیت
 و بیچون باشد و هیچ در اثبات نباید ذات واجب تھا کہ در کمال لطافت و تقدس و تنزه است چنانچه
 مذکور شود و کدام حاصل از آن بدست آید **اَکْثَرُ خَلْقٍ جَنَّتْ** چه خبر دار و از چنان
 و چنین **اَزْهَمُ الْأَرْحَامِ** از کمال رافت و مهربانی در ممکن که سر سر چون است نصیب از بیچونی
 عطا فرمود تا از بیچون حقیقی آگاهی پیدا کند و گرفتاری بآن حاصل نماید **وَكَلَّاهُ** و کللا
 من گایس لکرام نصیب **و** آنکه معرفت کنه ذات را محال گفته اند معرفت متعارف خواهد بود
 که از عالم کیفیت و چون است و تعلل آن به بیچون محال است اما مکیه از عالم بیچون بود و با اتصال

لا اله الا الله و لا اله الا الله

در مرتبه ذات
عبارت از سلب است
در مرتبه ذات
عبارت از سلب است

در مرتبه ذات
عبارت از سلب است

در مرتبه ذات
عبارت از سلب است

در مرتبه ذات
عبارت از سلب است

در مرتبه ذات
عبارت از سلب است

بیچون بیچون وصل گردد و حفظ از آن دولت عظمیٰ فرا گیرد چرا محال بود معجزه غریبه و
 مسئله دقیقه عجیبه قلما ظهرت الی الان من اهل الکشف والعرقان این ذات مجرد
 که نصیب از بیچونی دارد و تفصیل بیان یافته است مخصوص بعارف تام المعرفة است که وصل حضرت
 ذات مجرد گشته است تقالی و تقدس و بقای در آن درجه علیا حاصل کرده و این
 دولت اثر آن بقای ذاتی و سایر کمالات را که سوائے آن عارف باشد نصیب از ذات
 و اصلا ذات ندارد که صفات ایشان بآن قائم باشد همگی وجودشان ظلال اسما و صفات است
 و عکس شیون و اعتبارات که قیام بصل خود دارند که اسما و صفات باشد نه بامر که تعبیر از آن باشد
 نموده آید لطائف سبع انسانی که جامع ترین کمالات است اگر حق است و اگر اخفی از صفات جسمانی
 و روحانی او بر تو اسما و اعتبارات ذات تعالی و تقدس از نفس ذات در تعبیه نفرموده اند و قیام
 آنها بآن ذات نداده سوال اسما و صفات را قیام بخود نیست بلکه قیامشان بذات تعالی و تقدس
 دیگرست بآنها چگونه قائم باشد جواب گویم که دیگرست باینها و قیام نتواند شد که موجود بود و اگر
 آن دیگر در مرتبه تو هم نبوت و استقامت پیدا کرده باشد چرا باینها قائم نباشد که اضعف است و آنکه
 گفته ایم در نوشته که ذات ممکن عدم است در رنگ آنست که بگویند که ممکن را ذات نیست ذاته
 عدم و لا ذات که هر دو بیک معنی است هر چند دقیق فلسفی تغایر در میان این دو مفهوم پیدا کند
 اما حاصل ندارد و در حقیقت مرجع شان یکی بود و قیام از برای خود نیست ب دیگر چه کار آید خود
 را نمیتواند برداشت دیگر را چگونه بردارد تحقیق این بحث آنست که چون عکس اسما و صفات
 در مراتب عدم ظاهر گشته است بظاهر قیام آنها بآن مراتب مینماید و آن مراتب در رنگ ذات آنها
 باعتبار قیام و تمثیل میگردد و فی الحقیقت قیام آنها باصول خودست تعلق بمراتب ندارند و جزو
 توهم آنها بمراتب عدم کار نیست جوهریت و ذاتیت آن مراتب اینجا چه گنجایش دارد عدم
 قابلیت عرض بودن ندارد جوهر چگونه بود و این عارف تام المعرفة که وصل مرتبه حضرت ذات

بیچون بیچون وصل گردد و حفظ از آن دولت عظمیٰ فرا گیرد چرا محال بود معجزه غریبه و مسئله دقیقه عجیبه قلما ظهرت الی الان من اهل الکشف والعرقان این ذات مجرد که نصیب از بیچونی دارد و تفصیل بیان یافته است مخصوص بعارف تام المعرفة است که وصل حضرت ذات مجرد گشته است تقالی و تقدس و بقای در آن درجه علیا حاصل کرده و این دولت اثر آن بقای ذاتی و سایر کمالات را که سوائے آن عارف باشد نصیب از ذات و اصلا ذات ندارد که صفات ایشان بآن قائم باشد همگی وجودشان ظلال اسما و صفات است و عکس شیون و اعتبارات که قیام بصل خود دارند که اسما و صفات باشد نه بامر که تعبیر از آن باشد نموده آید لطائف سبع انسانی که جامع ترین کمالات است اگر حق است و اگر اخفی از صفات جسمانی و روحانی او بر تو اسما و اعتبارات ذات تعالی و تقدس از نفس ذات در تعبیه نفرموده اند و قیام آنها بآن ذات نداده سوال اسما و صفات را قیام بخود نیست بلکه قیامشان بذات تعالی و تقدس دیگرست بآنها چگونه قائم باشد جواب گویم که دیگرست باینها و قیام نتواند شد که موجود بود و اگر آن دیگر در مرتبه تو هم نبوت و استقامت پیدا کرده باشد چرا باینها قائم نباشد که اضعف است و آنکه گفته ایم در نوشته که ذات ممکن عدم است در رنگ آنست که بگویند که ممکن را ذات نیست ذاته عدم و لا ذات که هر دو بیک معنی است هر چند دقیق فلسفی تغایر در میان این دو مفهوم پیدا کند اما حاصل ندارد و در حقیقت مرجع شان یکی بود و قیام از برای خود نیست ب دیگر چه کار آید خود را نمیتواند برداشت دیگر را چگونه بردارد تحقیق این بحث آنست که چون عکس اسما و صفات در مراتب عدم ظاهر گشته است بظاهر قیام آنها بآن مراتب مینماید و آن مراتب در رنگ ذات آنها باعتبار قیام و تمثیل میگردد و فی الحقیقت قیام آنها باصول خودست تعلق بمراتب ندارند و جزو توهم آنها بمراتب عدم کار نیست جوهریت و ذاتیت آن مراتب اینجا چه گنجایش دارد عدم قابلیت عرض بودن ندارد جوهر چگونه بود و این عارف تام المعرفة که وصل مرتبه حضرت ذات

مسرفہ الخصال

من يزين قال كذا
جاء عند رسول الله
صلواته عليه وسلم
فخطب الى القوم
البيد فقال انما
سترون ربيكم
لا تصامون ولا
تعلمون يعني
انتم

در پی بود چه گنجایش دارد که جمیع کمالات و جوییه ذاتیه را جامع باشد و همه را ضبط نماید تا مراتب آن
مرتبه مقدسه گردد و رویت او رویت آن شود و تعالی هرگاه صفت علم که از صفات و جوییه است
و جامع ترین صفات ذاتیه گنجایش ندارد که جامع جمیع صفات و اعتبارات ذاتیه بود چنانچه تحقیق
آن بالا گذشت عالم مثال که ممکن و مخلوق است چه بود که صورتی در و جامع جمیع کمالات و جوییه
باشد و اگر فرضاً و تقدیراً آن را جامع هم گویم ظلم از ظلال آن مرتبه مقدسه خواهد بود و رویت ظل
فی الحقیقه رویت اصل نخواهد بود مخیر صادق علیه و علی الیه الصلوٰۃ والسلام رویت اخروی را
برویت قمر لیلۃ البدر تشبیه فرموده است و بیخ خافیه نگذاشته و رویت ظل در رنگ رویت قمر
ست و طشت آب که اگر بآب ^{چهار} غلیظ آید آنقدر در درک می آید که ظهور آن مرتبه
مقدسه در بیرون خانه علم تواند که حاصل گردد و در ظل مرتبه خارج ثبوت پیدا کند گویا ^{چنانکه گذشت} و آن ظهور
جامع را در خانه علم ظلم بود جامع که تعبیر از آن به تعین اول مینمایند و آن ظل جامع را در عالم مثال
ظل دیگر بود جامع که مراتب ظل جامع علمی نماید و این ظل جامع مثالی که بصورت لطیفه در عالم مثال
ظاهر گردد بصورت انسانی کائن باشد که جامع ترین مخلوقات است ^و إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ آدَمَ عَلَى صُورَةِ
تواند بود که باین اعتبار آمده باشد تا رویت حق آن است جَلَّ وَعَلَا که ماورای ظهورات و صورت
بود و از عالم بی کیفیت و بی چون باشد آریان برویت اخروی باید آورد و به بیخ کیف چند و چون نباید
پرداخت خلق و وجود آخرت را با خلق و وجود دنیا بیخ نیست تا احکام یکی را بر دیگری
قیاس نموده آید چشم آنجا دیگر است و فهم و ادراک آنجا دیگر آید و اوامیر آبدی است این را زوال و فنا
در قضا آنرا سر امر نظافت و لطافت است و این را خبث و کثافت و شیخ قدس سره حق را
جَلَّ وَعَلَا در بیرون خانه علم ظهوری اثبات مینماید و در ماورای محالی و مظاہر شهود و مشاہد
و رویت تجویز نمیکند ^و آن ایشانند و من چنینم یارب چه توان کرد در این عرصه شیخ
ست قدس سره که گاهی با و جنگ است و گاهی صلح او است که سخن معرفت و عرفان را

مفتی محمد رفیع
گفت مجاہدین
نزد پتیر جواہر
آنحضرت ﷺ
شب چارہ میں
پختیجی تھکے
پودہ کار خود را
سے پیسیدارت
شب چارہ در
فک و شبہ
نہم خیر
دیون سے
و انہی وارڈ
در دیون سے

خلق آدم الى قطعه
 من حديد خوي
 رواه الشيخان -
 ويزيد بيان
 مكتوب في
 جلد اول
 فزون قال
 بن العربي
 سهره که در بعضی از
 سالی مارا

॥

فصل في

بنیاد نهاده است و شرح و بسط داده و آوست که از توحید و اتحاد و تفصیل سخن گفته است و منشأ تعدد و تکثر را بیان فرموده است و آوست که وجود را باین حق داده است جل و علا و عالم را موهوم و غیر ساخته و آوست که تنزلات موجود را ثابت گردانیده است و احکام هر مرتبه را جدا کرده و آوست که عالم را عین حق و الله است شانه و همه آوست گفته و با وجود آن مرتبه تشریح حق سبحانه و بر او را عالم یافته است و از دید و دانش همه او را سبحانه منزله و مبر و الله میباشد که از شیخ مقدم اندرین باب اگر سخن گفته اند با اشارت و رموز گفته اند و شرح و تفصیل آن نیز و اخته و آنانی که ازین طائفه بعد از شیخ آمده اند اکثرشان تقلید شیخ اختیار کرده اند و بر طبق اصطلاح او سخن رانده و ما واپس ماندگان نیز از برکات آن بزرگوار استفاضا نموده ایم و از علوم و معارف او حظا فرا گرفته جزاه الله سبحانه نعمنا خیر الجزاء غایه ما فی لباب چون حکم بشریت مظان خطا و محال صواب را یکدیگر مختلط است انسان را احکام گاه محظی و گاه به نصیب است لاجرم موافقت احکام سواد اعظم اهل حق را بر صدق صواب باید ساخت و مخالفت از او لیل خطا باید دانست قابل هر که بود و مقبول هر چه باشد مخیر صواب فرموده است علیه و علی الیه الصلوة و السلام علیکم بالسواد الاعظم و نیز مقرر است که تکلیف صناعت شایع افکار است و اختلاف انظار سیویه را هر چند آن گفت که بانی احکام علم نحو است اما نحو که بتلخیص افکار متاخران اختلافات انظار نشان کمال و تنقیح پیدا کرده است چیزی دیگر است و زیب و زینت دیگر یافته توان گفت که نوع دیگر گشته است و احکام علی و یافته ربنا اتنا من لدنک رحمة و هیئ لنا من امرنا رشدا و السلام

مکتوب هشتم

حضرت مخدوم زاده خواجه محمد محصوم سلمه الله سبحانه و راستنا و اشیا بذات موهوب عارف الحقیق لله الذی هدانا لهذا و ما كنا لنهتدی لولا ان هدانا الله لقد جاءت رسل ربنا

تو خطی بالضم و طاء
بهم کسوره کسره و طاء
صواب که و بی جفا
از خطا ظاهر گردد و عالم
کسره بداده و قد خطا
کنند و در مصیبت
بهم نیم و کسره و طاء
و در صواب یک راستند
و در صواب کاسه یک
و در صواب کاسه یک
این عمره و قال قال
رسول الله صل الله
علیه و سلم انما یجوز

صواب است

السواد الاعظم

و داده این صواب است

غلبه این صواب است

تکلیف و انظار شیخ

بصواب است

سببه الله

تقانی

ہرچہ چون ست مقید بوجہ و اعتبار ست تالیہ چون نشود از وجہ و اعتبار نرید و ذاتی را کہ نصیب از
 بیچونی دارد شاہراہ ست بذاتہ چون حقیقی جلّ شأنہ چنانچہ وجہ و اعتبار ظل را رہے ست بوجہ
 اعتبار کہ اصل اوست ذات مجرّ و ظل را کہ عطا فرمودہ اند نیز شاہراہ ست بذات مجرّ و بیچونی را کہ
 محبوب کہ عارف ست چہ کہ آنست کہ ماوراء جمیع وجہ و اعتبارات بود و این ذات ماوراء جمیع
 اعتبارات ست و سایر افراد عالم را کہ نیست کہ تمامی وجودشان بوجہ و اعتبارات ست ذلّیہ نیست
 ماوراء اعتبارات کہ آنرا کہ گفتہ شود پس چون ایشان کہ نہ باشد از کہ افضل چہ نصیبشان بود کہ نہ ست کہ
 بکنہ راہ دارد و وجہ را بکنہ چہ مناسبت کہ گویا محاذی افتادہ ست و وجہ را از کہ انحراف ست بکنہ
 چگونہ رسد ہر چند دور تر رود دور تر افتد ^{دور و دور} ترسم نرسی بکعبہ اے اعرابی! کیں راہ کہ تو میروی
 برکستان ست! اطلاق محاذات کہ نہ برکنہ از تنگی مجال عبارت ست محاذات دران حضرت چہ صورت
 دارد و لیکن این معنی بیچون در صورت مثالی چون بصورت محاذات بتبثیل مگر دو اطلاق محاذات بہ سبیل
 مجرّ و نمودہ ہے آمد دَبَّالًا لِقَائِهِ نَارًا نَسِيبًا اَوْ اَخْطَا نَابِشُو بَشُو چون افراد عالم را کہ اعراف من مجتہ
 اند قیامے بذات محبوب عارف پیدا شد چنانچہ گذشت نسبت نیز اینان بتوسط آن ذات عارف
 بذات اقدس جلّ شأنہ ہویدا گشت و نصیب آحاد و ارا ازین راہ از ان مرتبہ مقدسہ ہم حال آمد چہ ذات
 اینہا بمان ذات عارف ست گویا بتوسط ذات خود ارتباط بیچون بذات بیچون پیدا کردہ اند مع
 ذلک اقساب ایشان بذات اقدس بتوسط عارف ست کہ آن ذات فی الحقیقت ذات عارف
 ست سخنے غریب بشنو ہر کس را کہ بذات خود انتساب بذات اقدس ست جلّ شأنہ
 وصول ست بیچون بان مرتبہ مقدسہ آنکس در اخذ فیوض و برکات از ان مرتبہ مقدسہ صلت
 و استقلال دارد و بتوسط در میان نیست و شایط در مادیون ان مرتبہ منزہ ست ہر کس را از
 وصال آنجا بقدر استعداد خود نصیب ست بطریق اصالت واللہ سبحانہ اعلم بحقائق
 الامور کلّہا والسلام علی من اتبع الهدی +

در عرض باطن
 حقیقتات کائناتی
 حق عرف باطن بود بر ۱۱
 مصحف کہ الشرفا

مکتوب ہشاد و سوم

حضرات مخدوم زادمانے کبار سلمہما اللہ تعالیٰ دربرکات عنک کہ بودن دران نہ باختیار است
 فرزندان گرامی بحیثیت باشند مردم ہر وقت مختہائے مارا در نظر میدارند و مخلصی ازین مضیق
 نیدانند کہ در نامردی و بے اختیاری و ناکامی چه بلا حسن و جمال است و کدام نعمت برابر آنست کہ
 این کس با اختیار از اختیار او برآرند و با اختیار خود او را زندگانی دهند و امور اختیاری او را نیز
 تابع آن بے اختیاری او ساخته او را از دایرہ اختیار او برآرند و کاملت بیت یکدیگر لختال سازند
 و ایام صبر گاہ کہ مطالعہ ناکامی و بے اختیاری خویش نمود عجب حظ میگرفتیم و طرفہ ذوق
 میافتیم بے آریاب فراغت ذوق آریاب بلاراجہ دریابند و از جمال ہائے او چه درک نمایند طفلان
 را خط منحصّر شیرینی است و آنکہ از تمنی حظ فرا گرفته است شیرینی را بچہ نینخورد
 مرغ آتشخوارہ کے لذت شناسد و اندہ را + وَالسَّلَامُ عَلٰی مَنِ اشْبَحَ الْمُلْدٰی *

مکتوب ہشاد و چہارم

بما حفظ عبد الغفور در آداب این طریقہ علیہ السلام علی عبادہ الذین اصطفے
 طالب این راہ را باید کہ بعد از تصحیح عقائد بموجب آراءے صائبہ اہل حق شکر اللہ تعالیٰ سعیتہم
 و بعد از علم با حکام فقہیہ ضروریہ و بعد از عمل بمقتضائے آن علم جمیع اوقات خود را مصروف ذکر
 الہی جلّ شأنہ اگر و اند بشرط آنکہ آن ذکر را از شیخ کامل مکمل اخذ کردہ باشد زیرا کہ از ناقص کامل
 نیاید و اوقات خود را بند کر بر نیچے منہو وارد کہ بغیر از اوار و فرائض و سنن مؤکدہ بہیچ چیز نپردازد
 حتّٰی کہ تلاوت قرآن و عبادات نافلہ را نیز موقوف دارد و با وضو و بے وضو ذکر گوید و ایستہ
 و نشسته و افتادہ بہمین کار مشغول باشد و در آمد و رفت و در خور و غفلت از ذکر خالی نباشد

مکتوب ہشاد و سوم
 مکتوب ہشاد و چہارم
 مکتوب ہشاد و پنجم
 مکتوب ہشاد و ششم
 مکتوب ہشاد و ہفتم
 مکتوب ہشاد و ہشتم
 مکتوب ہشاد و نہم
 مکتوب ہشاد و دہم
 مکتوب ہشاد و یازدہم
 مکتوب ہشاد و ہجدهم
 مکتوب ہشاد و نوزدهم
 مکتوب ہشاد و بیستم

وَالسَّالِمَاتُ وَتَنَگ گرفتن ایشان مُباشَرَتِ مُباحات را بر نفوس خویش تحصیل ظهور خوارق
 بوده است که برایشان واجب شرط نبوت شان بوده نه وصول بدرجات قرب الهی جلّ سلطانه
 چه انبیاء علیهم الصلوات و التّحیات مُجْتَبِأ اند که بقبالات جذب محبت کشان کشان ایشان را
 میسرند و بی مشقت شان بدرجات قرب میسرسانند انابت است ارادت که ریاضات و مجاهدات
 از برای وصول بدرجات قرب الهی جلّ شأنه انجامد کارست که راه مُریدانست اجتناب راه مُردان
 مُریدان بشقت و محنت پیاپی خود میروند و مُرادان را نیاز و تقم میسرند و بی محنت شان
 بدرجات قرب میسرسانند باید دانست که ریاضات و مجاهدات شرط راه انابت و ارادت است
 و در راه اجتناب مجاهدات شرط نیست مع ذلک نافع و سودمندست مثلاً شخصی را که کشان کشان
 میسرند و او بآن کشش سعی و مشقت خود را نیز در برودن در کار دارد و زودتر مُطلبِ سود و تر
 رود از آن که سعی خود را کار نفرماید هر چند رواست که گاهی کشش تنها که اقوی بود کار بیشتر
 کند از آن که کشش مرکب مذکور کند پس سعی و تر و مشقت در راه اجتناب شرط کمال وصول هم
 نبود چنانچه شرط نفس وصول نیست آری احتمال نفع دارد و کوفی بعضی المحال و فوائد و منافع
 ریاضات و مجاهدات که عبارت از اقتصار بر ضروریات مُباح است از باب اجتناب از غیر این
 معنی که مذکور شد بسیارست مثل دوام چپا و اکبر و طهارت و نظافت باطن از تلوثات و نیای
 و غیره چه هر قدر که از حارج ضروری است دخل دنیا نیست و آنچه فصول است از دنیا است نفع
 دیگر در ریاضت و اقتصار بر ضرورت قلب محاسبه و مواخذة اخروی است و ایضا سبب
 ارتفاع درجات اخرویّه است چه هر قدر که در دنیا محنت است اخلاقیات آن در آخرت مُسرّست
 پس وجه دیگر هم از برای ریاضات و مجاهدات انبیاء علیهم الصلوات و السّالِمَاتِ سواد وجه
 که بالا مذکور شد پدید آشت پس واضح شد که ریاضات و اقتصار بر ضروریات مُباح اگر چه شرط وصول
 در راه اجتناب نیست اما فی حد ذاتها مستحسن است بلکه نظر بقوائد مذکوره ضروری و لازم دینا

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

اٰتَيْنٰمُ لَكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ اَمْرِنَا رَشَدًا وَالسَّلَامُ عَلٰى مَنْ اَتْبَعَ الْهُدٰى +

مکتوب (۸۷) ہر شنبہ روز

بمولانا صالح کولابی در اسرار مرادی و مریدی حضرت ایشان مَدَّ ظِلُّهُ الْعَالَمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلَامٌ
 عَلٰی عِبَادِهِ الْاَبَدِیْنَ اصْطَفٰی مَنْ هُمْ مَرِیدُ اللّٰهِ اَمَّ جَلَّ وَعَلَا وَهَمْ مُرَادُ اللّٰهِ عَزَّ وَتَعَالٰی سَلَسِلَهُ ارَادَتِ
 مِنْ بَعْدِ تَوْسُطِهِ اَللّٰهُ مُتَّصِلٌ تَعَالٰی وَیَدِیْ مِنْ نَابِ نَابِ اَللّٰهِ سُبْحَانَكَ اَرَادَتْ مِنْ مُحَمَّدٍ
 رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمْ بُوْسَاطِ کَثِیْرَهٗ سِتْ وَطَرِیْقَهٗ نَقْشِبَنْدِیَهٗ سِتْ یَکْ وَطَرِیْقَهٗ
 دَرِیَا نِ سِتْ وَطَرِیْقَهٗ قَادِرِیَهٗ سِتْ قَشِیْجْ وَطَرِیْقَهٗ چَشْتِیَهٗ سِتْ وَتَفَتْ وَاَرَادَتْ مِنْ اَللّٰهِ
 تَعَالٰی قَبُوْلَ سَاطِ نَمِیْنَمَیْدِ چَا نَچِهٖ کَدَشْتِ پَسْ مِنْ هَمْ مُرِیْدُ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمْ
 وَهَمْ هَمْ پِیْرِ پَسْ رَوَاوِ بَرِخَوَانِ اِیْنِ دَوْلَتِ هَرْ چِنْدِ طَفِیْلِ اَمَّ اَمَّا نَا خَوَانْدَهٗ نِیَا مَدَهٗ اَمَّ هَرْ چِنْدِ تَابِجِ اَمَّ
 اَمَّا اَزْ اَصَالَتِ بَعْدِ پِیْرِ هَمْ هَمْ چِنْدِ اَسْتَمَّ اَمَّا شَرِیْکِ دَوْلَتِمْ نَهٗ شَرِکَتِ کِهٖ اَزْ اَنْ دَعْوِیَهٗ هَمْ سِرِّیْ خِیْرُ وَکِهٖ
 اَنْفِیْسَتِ بَلْکِهٖ شَرِکَتِ خَاوَمِ سِتْ بَا خَدَمِ تَا نَهٗ طَلِیْبِ اَنْدِ بَرِ سَفَرِ اِیْنِ دَوْلَتِ حَاضِرِ نَشْدَهٗ اَمَّ وَتَا نَحْوِ
 اَنْدِ دَسْتِ بَا اِیْنِ دَوْلَتِ دَرَا زِ نَکَرْدَهٗ اَمَّ هَرْ چِنْدِ کَوْنِیْسِ اَمَّ اَمَّا مَرْتِیْ حَاضِرِ وَنَاظِرِ وَاَرَمِ هَرْ چِنْدِ وَطَرِیْقَهٗ
 نَقْشِبَنْدِیَهٗ پِیْرِ مِنْ عِبْدِ الْبَاقِیْ سِتْ اَمَّا مُتَکَلِّفِ ثَبْرِ سِتْ مِنْ اَللّٰهِ الْبَاقِیْ سِتْ مِنْ بَعْضِ تَرِیْبِ یَافَتْ
 اَمَّ دِیْرَاوِ اِجْتِبَا رَفْتَهٗ سَلَسِلَهٗ مِنْ بَرِ سَلَهٗ رَحْمَانِیْ سِتْ کِهٖ مِنْ عِبْدِ الرَّحْمٰنِ اَمَّ چِرِ پَسْ مِنْ حَمْنِ سِتْ
 وَ مَرْتِیْ مِنْ اَرْحَمِ الرَّاحِمِیْنَ وَطَرِیْقَهٗ مِنْ طَرِیْقَهٗ سُبْحَانِیْ سِتْ کِهٖ اَزْ اَرَاهِ تَنْزِیْرِ رَفْتَهٗ اَمَّ وَاَزْ اَسْمِ وَصِفَتِ
 جَزْوَ اَتِ اَقْدَسْ تَعَالٰی نَحْوِ اَسْتِهٖ اِیْنِ سُبْحَانِیْ نَهٗ اَنْ سُبْحَانِیْ سِتْ کِهٖ سُبْحَانِیْ بَا نِ قَائِلِ گَشْتَهٗ اَسْتِ کِهٖ
 اَزْ اَبَا اِیْنِ مِیْسَیْ نِیْسْتِ کِهٖ اَنْ اَزْ وَاَرَهٗ اَنْفُسْ نَهٗ بَرآمَدَهٗ اَسْتِ اِیْنِ مَاورَا اَنْفُسْ وَ اَفَاقِ سِتْ وَ
 اَنْ تَشْبِیْهٗ سِتْ کِهٖ لِبَاسِ تَنْزِیْرِ پُوشِیْدَهٗ اَسْتِ اِیْنِ تَنْزِیْرِ سِتْ کِهٖ گَرْدِ اَزْ تَشْبِیْهٗ پُوشِیْدَهٗ نَرَسِیْدَهٗ
 وَاَنْ اَزْ سَرِ چَشْمِهٖ سُبْحَانِیْ نَهٗ اَسْتِ اِیْنِ اَزْ عِیْنِ صَحْحِ بَرآمَدَهٗ اَسْتِ اَرْحَمِ الرَّاحِمِیْنَ رَحْمَتِ مِنْ اَنْبَیَا

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

تربیت را غیر از معذات نداشته است و علت فاعلی در تربیت من غیر از فضل خود را ساخته از کمال
 کرم ابرتام و غیره که در حق من وارد تعالی و تقدس تجویر نمیفرماید که فعل دیگر برادر تربیت من مقلد
 باشد و یا من بدگیر و درین معنی متوجه کرم مُرتبای الهی ام جل شانه و مختبای فضل و کرم نامنای
 او تعالی ۵ با کریمان کار را دشوار نیست ۱۳۲۱۲۱ الحمد لله ذی الجلال و الاکرام و الامنه
 وَالصَّلَاةُ عَلَى رَسُولِهِ وَالتَّحِيَّةُ اَوَّلًا وَآخِرًا

مکتوب ہشتاد و دوم

حضرت محمد زاده عالی مرتبه خواجه محمد سعید سلمه الله تعالی در اسم ارحمت خلیل و اثبات تعین
وجودی حضرت حق سبحانہ و تعالی بنده را کہ بدولت خلقت خود کہ بالا صالہ مخصوص حضرت
ابراہیم است علی نبینا و علیہ الصلوٰۃ والسلام مشرف سازد و بولایت ابراهیمی سرفراز گرداند و
انفیس ندیم خود میفرماید نسبت انس و الف که از لوازم خلقت است در میان می آید و چون نسبت
خلقت که از لوازم آن انس و الف است در میان آمد قبح و کرامت اخلاق و اوصاف خلیل از نظر ترفع
گشت چه قبح اگر در نظر باشد باعث نفرت و بی الفتی خواهد بود که منافی مقام خلقت است که سر الف
ست سوال ارتقاء قبح اوصاف خلیل از نظر در حجاز ظاهر است زیرا کہ رواست کہ درین موطن
نسبت خلقت غالب آید و قبح اوصاف خلیل را مستور سازد اما در مرتبه حقیقت که آنجا علم شمس کما
است قبح را غیر قبح دانستن و مخلوب نسبت خلقت شدن جائز نیست جواب در هر دو قبح و
از وجوہ حسن کائنات پس تواند کہ قبح را نظریان وجه حسن حسن و اندو حکم حسن و فرماید باید
و انست کہ هر چند در آن قبح مطلق پیدا نشده است اما چون وجه حسن او ملحوظ و منظور شود
جل شانه گشته است ناپاچار حکم لا اِنَّ حُوبًا لِلّٰهِ هُمُ الْغَالِبُونَ بر سایر وجوہ قبح آن غالب آمد
است و همه را بر رنگ خود ساخته و بشین گردانید و اِنَّكَ يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

فان المسائل صفت
الغزال
ان اراد ان يذوق
سوءه فليكن يذوقه
عن لحيته وادامه
او در ذوق او بماند
آنوقت از طعمها لذت
ببرد و لذت او در ذوق
آنوقت از طعمها لذت
ببرد و لذت او در ذوق
آنوقت از طعمها لذت
ببرد و لذت او در ذوق

بدان ارشد لك الله تعالى سواء الصراطيه نسبت در میان محبت و محبت عموم و خصوص است فقلت
عام است و محبت فرد کامل او چه افراد انس و الفتن محبت است که باعث گرفتاری میگردد و بقراری
و بی آرامی می آید و فقلت براسر انس و الفتن و آرام است محبت است که نشاء گرفتاری پیدا کرده از
افراد دیگر فقلت متمیز گشته است و گویا جنس دیگر شده و هنر که محبت درین امتیاز پیدا کرده است
سایر افراد فقلت در دو وزن است و نفس فقلت همه عیش و فرح و فرح و انس و انس است اینجا
تواند بود که حضرت حق سبحانه و تعالی خلیل خود را علی بنیینا و علیه الصلوة و السلام هم در دنیا
که و این محبت است اجر عمل کرامت فرمود و هم در آخرت قال الله تعالى في حقّه و آتیناه اجره في
الدنيا و آتاه في الآخرة لمن الصالحين و چون محبت منشأ در دو وزن آمد پس در هر فرد که محبت غالب
باشد در دو وزن بیشتر بود ازین جا گفته باشد كان رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم متواصلا
الحزن و ذاك الفكر و او فرموده علیه و علی الیه الصلوة و السلام ما أودى بى مثل ما أوديت
چه فرد کامل از افراد انسانی در حصول محبت او بوده علیه و علی الیه الصلوة و السلام و هر چند او
محبوب بوده است علیه و علی الیه الصلوة و السلام اما چون نسبت محبت در میان آمد محبوب
در رنگ محبت و اگر رفتار آمد حدیث قدسی است الاطال شوق الابرار الى لقاءى و انار الیهم
باشد لاشد شوقا اینجا سوال است مشهور که شوق و مفقود است چون از انحضرت جل و علا یسح چیز
مفقود نیست شوق چه بود و اشد شوق چه باشد جواب گویم که متمنائی کمال محبت رفع نیست
است و اتحاد و محبت محبوب چون این معنی مفقود است شوق موجود است و چون تمنائی استحا و اوصاف
در محبوب کائن است چه محبت شاید که مجرد و فصل محبوب هم قناعت کند ناچار اشد شوق در جانب محبوب
بود و متواصل الحزن صفت حبیب باشد اگر گویند حضرت حق سبحانه و جمیع امور قادر است هر چه بخواند
او را بیشتر است پس هیچ چیز در حق او تعالی مفقود نباشد تا شوق متحقق گردد و جواب تمنا و امر دیگر
است ارادت آن دیگر مراد او تعالی از ارادت او سبحانه تخلف نکند اما تمنا بود و ارادت حصول
پس تمنا و ارادت

فان المسائل صفت
الغزال
ان اراد ان يذوق
سوءه فليكن يذوقه
عن لحيته وادامه
او در ذوق او بماند
آنوقت از طعمها لذت
ببرد و لذت او در ذوق
آنوقت از طعمها لذت
ببرد و لذت او در ذوق
آنوقت از طعمها لذت
ببرد و لذت او در ذوق

فان المسائل صفت
الغزال
ان اراد ان يذوق
سوءه فليكن يذوقه
عن لحيته وادامه
او در ذوق او بماند
آنوقت از طعمها لذت
ببرد و لذت او در ذوق
آنوقت از طعمها لذت
ببرد و لذت او در ذوق
آنوقت از طعمها لذت
ببرد و لذت او در ذوق

و این محبت است

الصلوة والسلام أن قدر که باین فقیر ظاهر شده بخاطر است که در کافیه علی بن ثابت نماید از شایسته الله تعالی
باید دانست که تنبیها که بتوسل نبی به حضرت ذات تعالی برسد علیه وعلیهم الصلوات والتسلیمات
آن نبی در میان حضرت ذات تعالی و در میان آن انبیاء عامل نیست و اینهارا از حضرت ذات تعالی
بالاصالة نصیب است غایت ما فی الباب وصول بان وجه ایشانرا مروطه تبعیت آن نبی است علیه
وعلیهم الصلوات والتسلیمات بخلاف ائمت نبی که بتوسل او برسد آن پیغمبر در میان عامل است گر آنکه
فروغ از افراد ائمت را بالاصالة از حضرت ذات تعالی نصیب بود آنگاه نیز حیلوله نبی مفقودست و تبعیت او
موجود علیه الصلوة والسلام و قلیل منافع بل أقل اسوال برین تقدیر فرق در میان آن فرد ائمت
و سایر انبیاء چه بود که حیلوله در هر دو مفقودست و تبعیت موجود و جواب تبعیت در فرد ائمت باعتبار
تشریع است اما متابعت شریعت نبی گنجد رسد و تبعیت در انبیاء باعتبار آنست که نبی متبع را حصول
بان راجع اولاً بالذات است و دیگر اثراتی با بالعرض چه مطلوب از دعوت محبت و دیگر اثر طیفیل او
خوانند و به تبعیت او طلبند اما هم علبیس یک سفره اند و در یک مجلس علی تفاوت الدرجات مستفیاض
تلذذات و شحات میفرمایند آنگاه که زلزله بر دوار ایشانند و الوش خورشیدان گرفتار شود از افراد ایشان
که بکرم خداوندی جل نشاند مخصوص شود و علبیس مجلس اکابر گردد و چنانچه گذشت با کریان
کارها دشوار نیست مع ذلک ائمت ائمت و پیغمبر پیغمبر ائمت هر چند سرفراز گرد و علوی بسیار
پیدا کرد و نسبت که سر او پیاپی پیغمبر رسد قال الله تعالی و لقد سبقتمنا لعبادنا المرسلین
ازهم نعم الامم و ذلک جلد ناله الخالدون سوال فرما از متابعت ائمت ابراهیم که حضرت
پیغمبر با آن مامور شد حبسیت با وجود استقلال شریعت او امر به تبعیت چه باشد تکیه و علی جمیع لایبیک
الصلوات والتسلیمات جواب استقلال شریعت به تبعیت جنگ ندارد و راست که حضرت ما علیه و
علی الیه الصلوة والسلام شریعت را بالاصالة اخذ کرده باشند اما بواسطه حصول مرء مامور بشاعت
حضرت خلیل علیه السلام و علیه الصلوة والسلام کردند چه آن امر از خصائص آن مشیوع است که امور
بتابعیت او شده است و حصول آن امر بحصول آن متابعت مروطه است مثلاً

الحق في هذه الحقيقه
في تحت الماد

مفتی دین محمد

دستور

سید محمد علی

وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي

شماره ۱۰۰

...

100

100

مجلس

مجلس

10

3

卷之四

10

11/11/11

1

...

15

معركة الحماة

و قلعہ کا نام آنت کی پر
شہریت نشانی پیا شہر
بر سر چتر اول اعلیٰ مقام
از نو میدان دولت و عمار
و این سرزمین و بیچ مال د
بر این اتفاق و زود و قریب
از ان سرشت کی زیارت
از حکام و فرمایان

شخصے اوائے فرض از فرض نماید مع ذلک نیت متابعت نیز کند و گوید این فرض را بنی ما و اگر وہ است
 ماہم و امیکینم برین تقدیر امید است کہ سوائے ثواب اوائے فرض ثواب متابعت جدا یابد و بان بنی متابعت
 پیدا کردہ از برکات اوستغادہ نیز نماید و تفتیش آنکہ مراد از متابعت ملت متابعت تمام ملت است
 یا بعض اگر تمام است باوجود نسخ بعض از احکام متابعت کل چگونه راست آید و اگر بعض است ہم بے خبر
 نیست محل آنرا علمائے تفسیر نموده اند آنجا رجوع باید کرد کہ آن باب علمائے طواہرست بعلم صوفیہ
 مناسبت کم تر و ارسبحان اللہ متعارفے از من ظاہر میگردد کہ از غایت آن نزدیک است کہ انباء
 جنس ہم از من نفرت پیدا کنند و مخبران نیز در مقام ستیز آیند و مجرم گردند مراد حصول آن مہارت چہ
 اختیار است و در اظہار آن چہ کار و بار و آئینہ اند کہ تعین اول تعین وجودی است آن بت حضرت
 خلیل است بعد تعین او علی نبینا و علیہ الصلوٰۃ والسلام درین ہزار و اند سال ہرگز کہ شنیذہ است
 کہ تعین اول تعین وجودی بود و آن بت خلیل الرحمن باشد علی نبینا و علیہ الصلوٰۃ والسلام و متعین
 این عبارت متعارف نبود و تعین و تنزیل را گنجایش نہ در متاخرین کہ این قسم سخنان متعارف گشت تعین
 اول تعین علی جمعی قرار یافت و آن بت خاتم الرسل مقرر گشت علیہ الصلوٰۃ والسلام امروز کہ خلاف
 مقرر از کسے ظاہر شود خیال باید کرد کہ بر سر او چہ آید و چہ سان منطعون نام گردد آنکارند کہ تفضیل خلیل بر
 جمیع نماید و حبیب را جز خلیل میسازد علیکم الصلوٰۃ والسلام زیرا کہ سایر تعینات را مندرج در تعین
 اول میدانند ہر چند و را بالادفع توہم ایشان نموده است و جوابش فی گفتہ اما معلوم نیست کہ یا آن اقتضا
 نمایند و بان شفع تشفی گردند چہ توان کرد چہل عباد و تعصب اعلایہ نیست مگر آنکہ نقل القلوب
 بقدرت کاملہ خود و دلہائے ایشان را بگرداند و قابل تسبواں استماع حق سازد و بزرگی حضرت خلیل و علو شأن
 او را از امر اشیء کہ بحیب خود فرمودہ است توان دریافت علیکم الصلوٰۃ والسلام کہ تسبیح را با تالیف چہ
 نسبت است اما محبوبیت کہ حبیب خاتم الرسل آمد علیہ و علیہم الصلوٰۃ والسلام بر جمیع فضائل و مراتب
 قریب چہ رسید و از ہمہ پیش قدم ساخت ہزار مراتب قرب بیک نسبت محبوبیت برابر نمیتواند شد و محب محبوب را

[illegible]

المصنوعات والادوية
المصنوعات - مصنوعات

قورقون خوجا
 بسم الله الرحمن الرحيم
 انما ارسلنا رسلنا بالبينات
 والفرقان
 انما ارسلنا رسلنا بالبينات
 والفرقان

از نفس خود عزیز تر میخوابد دیگران چه رسد بوی مشارکت طلبند سوال قم در سائل خود نوشته که حضرت
 خلیل هم نشان العلم است چنانچه رب حضرت حبیب است علیهما الصلوات والتسلیمات اینقدر فرقت
 که آنجا تفصیل است و اینجا به اجمال جواب این معرفت پیش از وصول بحقیقت این ولایت محلت بوده است
 و چون بحقیقت این ولایت تحقیق شد معامله چنانچه بود ظاهر گشت گویا آن معرفت متعلق بظلال این حقیقت
 بوده است وَاللّٰهُ سُبْحَانَهُ الْمَدْرُومُ لِلصَّوَابِ ازین معارف واضح گشت که وجود عین ذات نیست بلکه
 تعین است از تعینات حضرت ذات تعالی وَنَقْدَسَ و آنکه وجود را عین ذات گفته است تعین را
 لا تعین انگاشته است و غیر ذات را ذات دانسته و مناقشه در غیریت محض ندارد که از تنگی عبارت سوال
 این تعین اول وجودی را که تو یافته بآن تعین اول علی محلی که دیگران یافته اند چه نسبت است و میان این دو
 تعین تعین دیگر هم است یا نه جواب تعین وجودی فوق تعین علمی است فوق تعین علمی که مرتبه حضرت
 ذات و لا تعین گفته اند همین تعین وجودی است که عین حضرت ذات یافته اند و وجود را عین ذات دانسته
 و در میان این دو تعین نشان الحیوة است که قدم جمیع شیئونات است بعد از ان نشان العلم است اجمالاً و تفصیلاً
 و تابع اوست لیکن این تعین میانگی را منظر و نظری و آید و او مناسبت حضرت ذات تعالی از همه
 بیشتر دارد و استغناء ذاتی در بسیار جلوه گشت اینقدر مفهوم میگردد که فیوض و برکات آن خصوصاً
 بر روحانیان متفاضل است وَاللّٰهُ سُبْحَانَهُ اعْلَمُ بِحَقِيقَةِ الْحَالِ سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ
 أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ پیغمبر آنچه بالا گذشته است که وصول نظری با اصالت نصیب حضرت خلیل است وصول
 قدمی با اصالت نصیب حضرت حبیب علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام نه بآن معنی است که آنجا شهود و مشاهده است
 و یا قدم را آنجا گنجایش است آنجا مور گنجایش نیست قدم چه باشد بلکه در آنجا وصول است مجهول کیفیته
 اگر در صورت مثالی به نظر مرسوم گشت وصول نظری میگویند و اگر بقدم وصول قدمی و الا نظر و قدم
 از ان حضرت جلّ شأنه هر دو و اله و حیران است وَالسَّلَامُ عَلٰی مَنْ اتَّبَعَ الْهُدٰی

درود

آن

صورتی است که از انچه

که حادث اند و مخلوق اگر مذلولات مراد باشد قدیم و غیر مخلوق است این تنقیح از برکات تلاوتی افکار است
 بر سر اصل سخن برویم و گوئیم که معنی دیگر هم این عبارت را هست که از حلول اتحاد و بعید است یعنی نمیستند
 موجود است تا گمانه آنکه اینها هم هستند و با او متحدند تعالی این را خود ایستادگی نگوید از بزرگان چگونگی
 شود و چون در غلبه محبت ماسوائی محبوب از نظر این بزرگواران مستور میگردد و غیر او در شهودشان نیامد
 میگویند همه است یعنی این همه که ثابت و موجود میبود و متوهم و متخیل بوده است موجود است تعالی برین
 تقدیر هم نه شایسته جزئیت و اتحاد است و نه منظمه حلول و تلوین مع ذلک این فقیر انشال این عبارات را
 نمیپسندد هر چند از این مقاصد بهتر است زیرا که شایان مرتبه تقدیس و تنزیه خداوندی نیست جل سلطان
 اینها چه باشند که نظایر او بودند تعالی ع در کدام آینه درآید و وایشان از آیه آن کجاست که باعتبار
 ظهور هم بر و تعالی محمول گردند اگر مظهرند ظلمه از ظلال کمالات آنرا مظهرند و آن ظل که آنها مظهر اویند
 خداوند جل سلطان که او را چندین هزار ظلال با ذات تعالی در میان بوده باشند ^{بسم الله} سَبْعِينَ أَلْفَ
 مِائَةً مِنْ تَوْدِ وَظَلَمَةِ شَنِيدَه باشند پس به تماشای مظهر ظلمه از ظلال کمال او استخوانه بروقت
 محمول است و است گفتن سوء ادب و کمال جزأت با چون در غلبه سکر حال است آنقدر ندوم نیست و
 همچنین بر توجیه ثانی مشهود خود را عین حق دانستن و باعتبار آن محمول ساختن نیز سوء ادب بلکه غلط
 واقع آن مشهود هم ظلمه از ظلال کمالات است سبحانه و تعالی و راء الواء است ثم و راء الواء و نیز
 هر چه مشهود است شایان نفی است پس حق نبود جل و علا خواجته شید میفرمایند قدیس میرزا هر چه
 دیده شد و شنیده شد و دانسته شد آن همه غیر حق است سبحانه بحقیقت کلمه لانی آن باید کرد آنچه
 مختار این حقیر است درین سلسله و مناسب نشان تقدیس و تنزیه است عبارت همه از دست نه بان معنی که
 علماء و ابرار ان اقتصار نمایند و گویند ضد و خلق همه از دست این خود صادق است مع ذلک اینجا
 علاقه دیگر هم هست که علماء بان جهت نگاشته اند و صوفیه بدر یافت آن ممتاز گشته و آن ارتباط است
 و طبیعت است یعنی اگر وجود ممکن است ناشی از وجود واجب تعالی و بر تو وجود است سبحانه و همچنین

خود را در قول انشال است
 نفسی که از صفت حق
 است مثل و علامه بر حق
 الفاظ که در سنگ الفاظ
 آن هم ملاحظه است
 غایت فایده این
 یعنی اگر این عبارت را
 حمل بر اتحاد و تلوین و
 نیست و غیر یک کلام
 است و در این باب
 خود را نباید چنانست
 اینها را در این باب
 اشارات است بر توحید
 و اولیای الهی را همه
 دوست و دشمن را
 و غیره از دست که ایستادند
 و طالب
 و همچنین که اشارات
 بر توحید و توحید فانی و قول
 ایشان را در دست
 نقل است

واضح گشت که صوفیه که قائل اند بکلام همه دست عالم را با حق جلّ و علا متحد نمیدانند و محلول و سرایان
اثبات نمیکند و حلقه که بنمایند باعتبار ظهور و ظلیت است نه باعتبار وجود و تحقق و هر چند از ظاهر عبارت
شان اتحاد و وجودی متوهم شود اما حاشا که مراودشان آن بود که کفر و الحاد است و چون عمل یکدیگر را بر دیگر
باعتبار ظهور گشت نه باعتبار وجود معنی همه اوست همه از دست آمد که ظلّیّ شے ناشی از ان شے است
هر چند در غلبه حال همه اوست گویند اما فی الحقیقت مراودشان از ان عبارت همه از دست باشد فلا محال
ح لِّلطَّعْنِ فِي كَلَامِهِمْ وَ الْحَكِيمُ بَيِّنَاتٍ قَائِلُهُ وَ تَكْفِيهِهِمْ بِأَنَّهُ ظِلٌّ شے عبارت از ظهور شے است
مرتبه ثانی یا ثالث یا رابع مثلاً صوت زید که در مراتب منعکس گشته است ظل زید است ظهور زید است
در مرتبه ثانیه و زید فی حد ذاته در مرتبه وجود اصلی خود است که ظل خود را در مراتب ظاهر ساخته است
آنکه در ذات و صفات او ملوین و تغیر بر او و چنانچه گذشت رَبَّنَا آتِنَا نُورًا وَ اغْفِرْ
لَنَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ السَّلَامُ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى

مکتوب (۹۰) نوم

بفقر ہاشم کشمی در جواب سوالیکہ نمودہ از حقیقت مشاہدہ قلب عرفا حق را جل و علا پر سید
بود کہ بعضی از محققان صوفیہ اثبات رویت و مشاہدہ او تعالیٰ بدیدہ دل و دنیا میفرمایند
گما قال الشیخ العارف قدس سیرہ فی کتابہ العوارف موضع المشاہدۃ بصر القلب الخ و شیخ
ابو اسحق کلابادی قدس سیرہ کہ از قدمائے این طائفہ علیہ است و از رؤسائے ایشان در کتاب تعریف
مے آرو و اجمعوا علی انہ تعالیٰ لا یرى فی الدنیا بالابصار ولا بالقلوب الا من جهة الایقان
توفیق بیان این دو تحقیق چیست و رائے تویر کہ ام و اجمال یا وجود اختلاف بچہ معنی است بدان
از شدت اللہ تعالیٰ کہ مختار این فقیر درین مسئلہ قول صاحب تعریف است قدس سیرہ و میدانہ کہ
قلوب دین نشاہ از آن حضرت جل سلطانہ غیر از ایقان نصیب نیست از رویت انکار ندایم

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

والمعروف في
الشيخ شهاب الدين
السهمودي في باب
الثاني من كتابه في
المعارضة في تفسير
قوله تعالى ان في ذلك
لذكري لمن كان يحب
والله السميع العليم
فوضع الفهم على الجواب
والمكانة دسم القلب
وموضع الشاهد بصير
القلب السميع حكيم و

مکتوبات امام ربانی

فائدة في البحر

من غيبته في بعض
الاحوال

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

التقوى الشريفة
مكتبة إبراهيم

مجلس شورای اسلامی
تهران - ۱۳۵۷

المشايخ ورفاقه

مكتبة

نقلی
سکراندر
اطمینان
از جهت بیان و
توضیح در زمانه
و احوال موجوده
و در زمانه
نقلی

و چون قلب را رویت نبود انبصار را چه بود که او درین نشأه درین معامله بیکار و محط است غایه ما
 فی الباب معنی ایتقان که قلب حاصل شده است در عالم مثال بصورت رویت ظاهر میشود و موقن به
 بصورت مرنی چه در عالم مثال هر معنی را صورتی است مناسب عالم شهادت و چون در عالم شهادت
 کمال ایتقان در رویت است آن ایتقان نیز بصورت رویت در مثال ظاهر میگردد و چون ایتقان بصورت
 رویت ظاهر شود متعلق آن که موقن به است ناچار بصورت مرنی آنجا ظاهر گردد و چون سالک آنرا
 در مراتب مثال مشاهده مینماید از توسط مراتب ذایل گشته و صورت را حقیقت دانسته و کار که
 حقیقت رویت را حاصل گشته است و مرنی پیدا آمد نداند که آن رویت صورت ایتقان است
 آن مرنی صورت موقن به او این از اعلا ط صوفیه است و از تلبسات صور حقائق و همین دید چون
 غالب آید و از باطن بظاهر می تراود سالک در توهم می اندازد که رویت بصری نیز حاصل گشت
 و مطلوب از گوش باغوش آمد نداند که حصول این معنی چون در اصل که بصیرت است نیز نبینی بر توهم
 تلبس است به بصر که درین نشأه فرع اوست چه رسد و رویت او را از کجا حاصل شود در رویت
 قلبی هم تخفیف از صوفیه در توهم افتاده اند و حکم بوقوع آن کرده و در رویت بصری مگر ناقص این
 طائفه در توهم وقوع آن افتاده باشد که مخالف جماع اهل سنت جماعت است شکر الله تعالی
 سغیم سؤال موقن به را چون صوت در مثال پیدا شد لازم آمد که حق را سبحانه آنجا صورت
 بود و جواب تجویز نموده اند که حق را سبحانه هر چند مثل نیست اما مثال هست و روا داشته اند
 که در مثال بصورتی ظهور فرماید چنانچه صاحب فصوص قدسی سره رویت اخروی را نیز بصورت جماع
 لطیفه مثالیه مقرر ساخته است و تحقیق این جواب آنست که آن صورت موقن به صوت حق نیست
 سبحانه در مثال بلکه صورت مکشوف ایتقان است که ایتقان او بان تعلّق گرفته است و
 آن مکشوف بعضی وجوه و اعتبارات ذات حق است سبحانه نه ذات حق جل و علا اند چون
 معامله عارف بذات میرسد جل سلطان را این قسم تجلیات پیدا نمیشود و هیچ رویت و مرنی تجلی

[illegible]

إِلَّا مَا عَلَّمْنَا نَكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَيْرِ الْبَشَرِ وَاللَّهُ وَاصْحَابِهِ الْأَطْهَرُ

مکتوب (۹۳) نود و بیستم

حضرت مخدوم زادہ خواجہ محمد سعید در تحقیق تعین اول وجودی و تفریق میان مبادی تعینات حبیب
خلیل و کلیم علیہم الصلوٰۃ و التسلیمات آنحضرت در آخر کار کرم و فضل مکشوف ساختند آنست
که تعین اول حضرت ذات را تعالی و تقدس تعین حضرت وجود است کہ محیط ہما شیاست و
جامع جمیع اصناف است و غیر محض است و کثیر البرکت است حتی کہ اکثرے از مشایخ این طائفہ علیہ
آزرا عین ذات گفته اند تعالی و منح زیادتی آن بر ذات نمودہ سبحانہ غایت وقت و لطافت
دار و کہ چشم ہمہ کس را نمیتواند دریافت و از اصل نمیتواند جدا ساخت لہذا تعین او درین مدت
محقق ماند و از تعین متمیز نگشت و جم غفیر آن را بخدائی پرستیدند و معبود و مطلوب ماورائے آن
وہ طلبیدند و بعد آثار خارجی او را دانستند و کمون حوادث یومی او را انگاشتند و این تمیز حق از
مادون حق دولتی بود کہ برائے این مسکین واپس ماندہ ذخیرہ داشتہ بودند و این نفی مشارکت غیر
معبود و معبود سبحانہ اُلُحیثی ماندہ بود و از انبیاء علیہم الصلوٰۃ و التسلیمات کہ برائے این کہ برادر
شان نگاہ داشتند الحمد للہ الذی ہدانا لهذا و ما کُنَّا لِنَهْتَدِیْ لَوْ لَا اَنْ هَدَاَنَا اللّٰهُ لَقَدْ
جَاءَتْ رُسُلٌ دَیِّنَا بِالْحَقِّ وَنِیزْ مَکْشُوفٌ ساختند کہ این تعین اول وجودی ربّ خلیل الرحمن
علی نبینا و علیہ الصلوٰۃ و التّحیات و بعد تعین او و تعین خلقت او و نیز مکشوف گردانیدند
کہ مرکز این تعین کہ جزو اشرف اوست و در اجزاء و دیگر نسبت اقربیت باصل دارد ربّ حضرت
حبیب اللہ است و نیز بعد تعین او و تعین محبت او علی جمیع الانبیاء الصلوٰۃ و
التّسلیمات سؤال تعین اول چون ربّ حضرت خلیل بود پس پیغمبر علیہ و علی خلیل الرحمن
الصّلوٰۃ و السّلام کدام معنی فرمودہ است اول ما خلق اللّٰهُ نُورِیْ جَوَاب مرکز دائرہ اشرف

قوله انما نحن خفافا

فی شرح المصابیح قال
اللہ عز و جل الذی یزکی
الذین یریدون الصلاحۃ
و یرفعہم فی درجات
کثیرۃ ۱۱
جیب است ۱۲
ست اصل جیب است
نسبت اجزائے دایرہ
تین جیب است و
یتمایں کر کہ جیب و
بروز اسم
و جیب فزونی از جیب
کدام است کہ دایرہ
زیر المصابیح

في محاضرة اول واشل
 اول ما خلق الله نوري
 رحمت الحسن ونوره
 الشاهر على البين والبري
 في الفتوحات والبري
 عبد الزواق عن نوري
 قال صلى الله عليه وآله
 وسلم يوحى اليه في كل
 نوري خلق في كل نوري
 الباني الحسن
 سلم الشاهر

اجزای دایره است و نیز جزء را تقدیم است بر کل پس ناچار مبدأ تعین آن سرور که تعبیر از آن بنور خود
 فرموده است از همه اشبق باشد علیه و علی اله الصلوة والسلام مرکز دایره هر چند جزو دایره است
 و دایره کل اوست اما آن جزء است که سایر اجزای کل از وی ناشی شده است زیرا که جمیع اجزای محیط
 دایره ظلال آن جزء است که مرکز آن دایره است اگر آن جزء نبود از دایره نامی و نشانی نباشد پس
 واضح شد که رب مبدأ تعین حضرت خلیل تعین اول است و منشأ تعین اول که جزو مرکز و اثر است
 اجزای او است رب مبدأ تعین حضرت خاتم الرسل علیه و علیهم الصلوات و التسلیمات پس
 اشبق از همه حقیقت خاتم نبوت بود و منشأ ظهور دیگران هم او باشد علیه و علی جمیع الانبیاء
 الصلوات و البرکات ازینجا است که در حدیث قدسی آمده است در شان حبیب الله لولا انک لما
 خلقت الا فلانک و لما اظهرت الربوبیة و چون مبدأ تعین حضرت خاتم الرسل علیه و علیهم
 الصلوات و التسلیمات مرکز دایره تعین اول آمده که مبدأ تعین حضرت خلیل است علی نبینا و علیه
 الصلوة والسلام ناچار ولایت محمدی که منشأ آن محبت است مرکز ولایت خلیلی باشد که منشأ آن
 خلقت است علی صایحها الصلوة والسلام و ولایت خلیلی با وجود ولایت در میان ولایت محمدی و
 در میان حضرت فاطمه تعالی و تقدس عاجز و حائل نباشد چه مرکز دایره از دایره سبقت ذاتی دارد
 پس خلف حائل سلف نبود بلکه امر بعکس است و وجه دیگر از برای سبقت و قرب این مرکز بشو چون
 بعنایه الله سبحانه درین نقطه مرکز دور دور رفته میشود ازین نقطه که حاصل آن محبت است
 محب و محبوب متمیز میگردد و صورت دایره پیدا میشود که مرکز آن دایره محبوبیت است و محیط آن
 محبت است این محبت مبدأ ولایت موسوی است علی نبینا و علیه الصلوة والسلام و محبوبیت
 آن مبدأ ولایت محمدی علیه و علی اله الصلوة والسلام پس این مرکز محبوبیت از آن مرکز محبت
 که دایره گشته است پیش قدم آمد و حضرت فاطمه تعالی نیز و یک ترکشت چه مرکز را سبقت و قرب
 هست که دایره را نیست و همچنین این مرکز را نسبت بحیط دایره نیز سبقت و قرب هست که حیط

نقد و تحقیق فی کلمات
 الکتاب الالهی و کلام
 من الله فی کلام اول
 علی و فاطمه و اهل
 بیت و در بیان مرکز
 و ولایت حضرت فاطمه
 علیها السلام و مرکز
 نبوت است

کتابت نام برائی
 در بیان

ولایت محمدی
 دایره تعین

محبوبیت
 دایره محبت

رانیت پس ولایت محمدی از ولایت موسوی هم آنتق آمد و اقرب علی صاحبهما الصلوات و التحیات
 و وجه دیگر از برای سبقت و قرب ولایت محمدی نیز بشو چون بفضل الله سبحانه درین مرکز محبوبیت
 دور دور رفته میشود آن مرکز نیز ضرورت دارد پیدا میکند که مرکز آن محبوبیت صرف ینما بدو محیط آن
 محبوبیت متخرج محبت ظاهر میگردد و که نصیب فردی از افراد امت است بتبعیت او علیه و علی
 الله الصلوة والسلام بلکه بتبعیت ولایت موسوی نیز علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام که مناسبت
 بحیط دایره از آنجا آمده است که ولایت محمدی هم وقت مرکز نیست نشاء محبت نیز از بركات آن
 ولایت است که با متبرج آن مرکز ثانی دایره گشته است مرکز دیگر از وی پیدا شده باید دانست که
 این مرکزیت ثالث کار را بسیار پیش بر و نزدیکتر از نز ویکتر ساخت ^{باکریان} کار را
 و شوار نیست زیرا که برین قاطع و آنرا چه و انموده آید و از ما و راسه تعیین اول پیش ازین چه گفته شود
 هر چند در تعیین اول نیست که جز او است یا جز و او بیک واسطه یا بدو واسطه اما در نظر کشفی بر اثر
 از تعیین اول سبقت دارد و بنا بر این از وی بطلوب ویکتر است سوال هر کما که جز را میسر گردد و کل را نیز میسر
 زیرا که کل عبارت از آن و اجزای دیگر است پس سبقت و قرب که در جز پیدا شود و در کل نباشد وجه آن چیست
 جواب کما یکبار در جز بطریق اصالت پیدا شود در کل بتبعیت و وساطت جز خواهد بود نه بطریق اصالت و شک نیست
 که اصالت استیقت هست که بتبعیت رانیت اصل اقرب است که فرع رانیت پس اگر مرکز دایره کمالات
 مخصوصه خود از دایره پیش قدمی نماید گنجایش دارد و تحقیق در جواب آن است که کمال جز در کل و
 سیرایت نماید که آن کمال از ما سیرایت صلیه آن جز ناشی شده باشد و اگر کما می باشد در جز که بعد از انقلاب
 ما سیرایت جز پیدا شود و لازم نیست که در کل سیرایت کند که آن جز بعد از انقلاب ما سیرایت خود جز و آن کل نماید
 است تا سیرایت آن نماید مثلاً بقدره که یک جز و آن عمل اکثری ظاهر گردد و از ما سیرایت نقره ما سیرایت طلاق انقلاب
 نماید میتوان گفت که کمالات و سیرایت کین جز بفضله که کل او بوده است سیرایت خواهد کرد و چنان جز بعد
 از انقلاب جز و او نموده است تا سیرایت کند فافهم و قس علیه معرفه مانحن فیه سوال تعیین

۱۰۰

مکتبہ

١٠٠

2000

تجدید افکار و روش

مجلس

100

10

١٢٤

25

١٠٠

بسم الله الرحمن الرحيم

کتابخانه

14

22

مجلس

10

10

افغان

این فقیر هر چند مرآت و ولایت محمدی و ولایت موسوی است علی صاجیهما الصلوٰۃ والسلام و بطریق
 این دو کار بر علیهما الصلوٰۃ والسلام و التسلیمات مرتب از نسبت محبوبی و نسبت محبتی است که رئیس محبوبان
 حضرت محمد رسول الله است صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم و بر اُس حُجبان حضرت کلیم الله علیه
 نَبینا و علیه الصلوٰۃ والسلام اما بوسیله متابعت حضرت خاتم الرسل علیه و علیهم و علی آل کل
 الصلوٰۃ والسلام با ولایت من کار و بار دیگر است و معالیه علیهم به آن مَرُوط است اگر چه اصل این
 ولایت ولایت پیغمبر خود است علیه و علی آله الصلوٰۃ والسلام که ولایت محمدی باشد که منشأ آن
 بالاصاله نسبت محبوبیت صرف است لیکن چون نشأ ولایت موسوی که بالاصاله ناشی از محبتیت
 صرف است باین ولایت ضم گشته است و منصب برنگ آن نیز شده بیست و دیگر پیدا کرده است
 توان گفت که حقیقت دیگر گشته و مَرُوط دیگر داده و نتیجه دیگر آورده خوش گفت
 ازین فیون که سابق در می افکند و حریفان نه سرماندونه و ستار و رَبَّنَا ایتنا مِنْ لَدُنْكَ
 رَحْمَةً وَ هِیْئَ لَنَا مِنْ اَمْرِنا رَشَدًا و السلام علی من اتبع الهدی
فصل پنجم اگر شمه از آن کار و بار که باین ولایت مَرُوط است اظهار نماید و یا اشارت از آن بکند
 که بآن دو ولایت مَرُوط است ظاهر سازد قِطْعَ الْبَلْعُومِ و ذِیجَ الْخَلْقُومِ هر گاه ابوهریره رضی الله
 تعالی عنه در اظهار بعضی علوم که از حضرت پیغمبر گرفته است علیه و علی آله الصلوٰۃ والسلام
 قِطْعَ الْبَلْعُومِ گوید از دیگران چه گفته آید بخواهیم اُسرا را بهی است جَلْ سُلْطَانُهُ که باخص خواص عباد
 خود در میان میدارد و نامحرر را در حوالی آن نمیکند از حضرت خاتم الرسل علیه و علیهم الصلوٰۃ و
 التسلیمات که رحمت عالمیان است از کمال معرفت و فور قدرت آن اُسرا را با ابوهریره و غیره در میان
 آورد و قابلیت استیعان است آن در مانع مکنونه را با ایشان اِثَارَ فِرْعَوْنَ و ثَلَمِ الْفِرْعَوْنِ که بعضی
 از تذکر و خطور آن اُسرا را برسان لرزان است و بیچگونه مناسب است خود را باین خرابی و آوارگی بآن
 مطالب علیان پیدا نماید و مصرع باکر بیان کار را دشوار نیست بیکه خدا چنین باید جَلْ شَفَاةُ

این فقیر هر چند مرآت و ولایت محمدی و ولایت موسوی است علی صاجیهما الصلوٰۃ والسلام و بطریق
 این دو کار بر علیهما الصلوٰۃ والسلام و التسلیمات مرتب از نسبت محبوبی و نسبت محبتی است که رئیس محبوبان
 حضرت محمد رسول الله است صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم و بر اُس حُجبان حضرت کلیم الله علیه
 نَبینا و علیه الصلوٰۃ والسلام اما بوسیله متابعت حضرت خاتم الرسل علیه و علیهم و علی آل کل
 الصلوٰۃ والسلام با ولایت من کار و بار دیگر است و معالیه علیهم به آن مَرُوط است اگر چه اصل این
 ولایت ولایت پیغمبر خود است علیه و علی آله الصلوٰۃ والسلام که ولایت محمدی باشد که منشأ آن
 بالاصاله نسبت محبوبیت صرف است لیکن چون نشأ ولایت موسوی که بالاصاله ناشی از محبتیت
 صرف است باین ولایت ضم گشته است و منصب برنگ آن نیز شده بیست و دیگر پیدا کرده است
 توان گفت که حقیقت دیگر گشته و مَرُوط دیگر داده و نتیجه دیگر آورده خوش گفت
 ازین فیون که سابق در می افکند و حریفان نه سرماندونه و ستار و رَبَّنَا ایتنا مِنْ لَدُنْكَ
 رَحْمَةً وَ هِیْئَ لَنَا مِنْ اَمْرِنا رَشَدًا و السلام علی من اتبع الهدی
فصل پنجم اگر شمه از آن کار و بار که باین ولایت مَرُوط است اظهار نماید و یا اشارت از آن بکند
 که بآن دو ولایت مَرُوط است ظاهر سازد قِطْعَ الْبَلْعُومِ و ذِیجَ الْخَلْقُومِ هر گاه ابوهریره رضی الله
 تعالی عنه در اظهار بعضی علوم که از حضرت پیغمبر گرفته است علیه و علی آله الصلوٰۃ والسلام
 قِطْعَ الْبَلْعُومِ گوید از دیگران چه گفته آید بخواهیم اُسرا را بهی است جَلْ سُلْطَانُهُ که باخص خواص عباد
 خود در میان میدارد و نامحرر را در حوالی آن نمیکند از حضرت خاتم الرسل علیه و علیهم الصلوٰۃ و
 التسلیمات که رحمت عالمیان است از کمال معرفت و فور قدرت آن اُسرا را با ابوهریره و غیره در میان
 آورد و قابلیت استیعان است آن در مانع مکنونه را با ایشان اِثَارَ فِرْعَوْنَ و ثَلَمِ الْفِرْعَوْنِ که بعضی
 از تذکر و خطور آن اُسرا را برسان لرزان است و بیچگونه مناسب است خود را باین خرابی و آوارگی بآن
 مطالب علیان پیدا نماید و مصرع باکر بیان کار را دشوار نیست بیکه خدا چنین باید جَلْ شَفَاةُ

اگر فرضاً تعبیر از آن بچونی بچون نمایند بعد از آن است که با یغان لذت جماع را بنارسیدگان بگذراند و شکر تعبیر کند چنانچه این هر دو لذت از یک عالم چون است آن تعبیر و معتبر از دو عالم متباین و ناچار چون کسی تعبیر از بچون بچون نماید و بر بچون احکام چون اجرا کند جائز آن دارد که مورد طعن و طرد گردد و با اتحاد و زندگانه شدن پس وقت و غرض آن است از راه عبارت و تعبیر آمدن از راه تحقیق و حصول آن نیز که تحقیق شدن بآن استرال کمال ایمان است و تعبیر نمودن از آن بچون بسیار است چون عین کفر و النجاء من عرفنا الله کل لسانه را اینجا کار باید فرمود و بنا کنیم کائنات و اغفر لنا اننا ناک علی کل شیء قدیر الحمد لله اولاً و آخراً و الصلوة علی رسولہ دائماً و سرمداً

مکتوب نود و هشتم (۹۸)

بنفیر ما شتم کشی و استراری که متعلق است بدو اسم مبارک آن سرور صلی الله علیه و آله و سلم که احمد محمد باشد حضرت پیغمبر ما علیه و علی الیه الصلوة و السلام مستی بدو اسم است هر دو اسم مبارک او در قرآن مجید مستطوریست فرمود محمد رسول الله و نیز فرمود در حکایت بشارت روح الله اسم احمد و هر کدام این دو اسم مبارک و ولایت علیّه است ولایت محمدی هر چند ناشی از مقام محبوبیت است علیه الصلوة و السلام اما اینجا محبوبیت صرف کار نیست مزجی از نشانه محبت نیز دارد اگر چه مزج بلا صلا و اثبات نباشد اما مانع مقام محبوبیت صرف است ولایت احمدی ناشی از محبوبیت صرف است که نشانه محبت ندارد این ولایت از ولایت سابق پیش قدم است و یک محل طلب نزدیکیست و محبت مرغوب است چه محبوب هر چند در محبوبیت تمام تر بود استغنا و بی نیازی او را کامل تر باشد و در نظر محبت زیاده را بدید و رعایت نماید و بیشتر محبت را بخود متجذب سازد و شیفته و دانه گرداند نه تنها آفتم زیبائی اوست بلکه بلای من نیز پادشاهی اوست و مراد از بلا و آفات آن است که مطلوب عاشق است سبحان الله احمد عجب اسمی است سامی که مرکب از کلمه مقدسه احد است

۱۷
تعبیر و عبارت و
معنی از عالم چنانچه
در معنی و معنی از عالم
چون فانی است
یعنی آنکه شایسته است
حق را جل و بالا باشد
زبان دستان و از عجز و
مکمل است
و مانع است از خیر و شر
و انقضای دنیا و آخرت
و هر چه از این عالم
عنه الاضافه
الله و بیعت الله قال
الفاها الی یوم و دوم
منه فافهم
و این است در سوره صف
و در آیه قدس
سبحان الله تعالی

از حلقه حروف میم که از غوغا میسر است جل شانه در عالم بچون گنجایش ندارد که در عالم چون
 تعبیر از آن بر مکتوبان بغیر از حلقه میم توان کرد اگر گنجایش می داشت حضرت حق سبحانہ و تعالیٰ
 بآن تعبیر میفرمود و واحد است که لا شریک لہ است حلقه میم طوق عبودیت است که بنده از مو
 شتمینگر و انیده است پس بنده همان حلقه میم است لفظ احد از برای تعظیم او آمده است اظهار خضوع
 او کرده علیه و علی الہ الصلوٰۃ والسلام چون نام این است نام آور چه باشد بعد از ہزار سال
 کہ اثرات تاثیرے نہادہ اند در تغییر امور عظام معاملہ آن ولایت باین ولایت کشیدہ ولایت محمدی
 بولایت احمدی انجامید و کار و بار از دو طوق عبودیت بیک طوق سید و بجائے طوق نخستین حرف
 الف کہ رمز سازب است نمک گشت تا محمد احمد شد علیہ و علی الہ الصلوٰۃ والسلام بیان شد است
 کہ دو طوق عبودیت عبارت از دو حلقه میم است کہ در اہم مبارک محمد اندراج یافتہ است تواند بود کہ
 آن دو طوق اشارت بدو تعین او باشد علیہ و علی الہ الصلوٰۃ والسلام یکے ازان و تعین جسدی
 بشری است دوم تعین روحی ملکی و در تعین جسدی ہر چند بواسطہ عرض موت فوری رفت بود
 تعین روحی قوت گرفته اما اثر آن تعین باقی ماندہ بود ہزار سال بایست تا آن اثر نیز زائل شود و تعین
 ازان تعین نہاند چون ہزار سال آخر آمد و اکثرے ازان تعین نہاند و یک طوق عبودیت ازان دو طوق
 گستہ شد و زوالے و فناے بآن طاری گشت و الف الوہیت کہ از ادر رنگ بقائے باشد توان گشت
 بجائے آن نشست ناچار محمد احمد گشت ولایت محمدی بولایت احمدی انتقال فرمود پس محمد عبارت از
 دو تعین آمد و احمد کنایت از یک تعین باشد و پس پس این اسم بحضرت اطلاق اقرب باشد و از عالم دور
 بود سوال فنا و بقا کہ مشایخ قرار دادہ اند ولایت را بآن مروط ساختہ بچہ معنی است این فنا و بقا
 کہ در تعین محمدی گفتہ شد بکدام معنی جواب فنا و بقا کہ ولایت بآن مروط است فنا و بقا بہود
 اگر فنا و زوال است باعتبار نظر است اگر بقا و ثبات است ہم باعتبار نظر آنجا صفات بشری را
 استعارت نہ زوال فنا و این تعین انجمن است بلکہ اینجا صفات بشری را زوال وجودی محقق
 پنهان شدن

یعنی اندازانے پہانی
 حق بل و عطاء
 عطا اللہ خالی بدو
 بلام من اللہ علی
 اولاد تم جبرہ الدین
 کتبہ امیر اہل حق
 دہم
 بعد کاں مقدار الفا
 منترہ اعتبار جو
 سہ منترہ اعتبار جو
 لکھنؤ
 اکتوبر ۱۳۰۷

و از خلایع از جیدی برومی کائن و در جانب بقا اینجانب هر چند بنده حق نشود و از بندگی نه برآید اما
 بحق نزدیکتر می افتد و معیت بیشتر پیدا میکند و از خود دورتر گشته احکام بشری از وی منسوب تر
 میگرد و باید دانست که این عروج محمدی که مربوط با برتقای صفات بشری است هر چند کار و بار او را
 علیه و علی اله الصلوٰۃ والسلام بالاتر برود و بدرت و علّیارسانید و از کشاکش غیر و غیریت و امانید اما
 معامله بر امتان و علیه و علی اله الصلوٰۃ والسلام گشت نور هدایت او که بواسطه مناسبت
 بشریت بود و گستر شد و تو بهیجه که بحال این واپس ماندگان داشت قلت پیدا کرد و بکلیت متوجه قبله
 حقیقی گشت و آن بر آن رعایا که بادشاه بحال شان نپروازد و بکلیت بموجب و متوجه شود و از نیاحت
 که بعد از هزار سال ظلمات کفر و بدعت متولی گشته است و نور اسلام و سنت نقصان پیدا کرده
 رَبَّنَا آتِنَا لَنَا نُورًا وَ اغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

مکتوب نود و نهم

بصوفی قربان جدید در سیر موهوم بودن عالم صوفیه که عالم را موهوم گفته اند نه بآن معنی است که عالم محض
 اختراع و تراشیده و موهوم است که آن مذهب فسطائی پیغمبر است بلکه موهوم بآن معنی است که در مرتبه و هم
 بتخلیق خداوندی جلّ شانده مخلوق گشته است و در آن مرتبه بطن او تعالی ثبوت و استقرار پیدا کرده
 لیکن خیر و کمال در وی ثابت است استعار از مرتبه حضرت وجود است تعالی و تقدّس و غلظت
 است از ظلال کمالات آن مرتبه مقدّسه و شرف و نقص که در کائن است استعار از عدم است و غلظت
 از ظلال شرف و نقائص که در آن عدم مخزون است که نشان هر شرف و نقص است چون پاک است بحکم
 تربیت خداوندی جلّ سلطانه این امانات در دست بابل آن امانات سپارد و خیر و کمال را بابل
 آن بهر و شر را بابل شر حواله نماید ناچار بدولت فنا متحقّق گردد و فنا و نشانی از وی ماندن از خیر
 در وی اثر بود و نه از شر او اثری متوقع باشد چه هر چه او داشت از خیر و شرف استعار از وجود او

در این مکتوب
 بنده را که در
 این مقام خلعت
 غایت
 و تسلیج مجید این قدر

در این مکتوب
 بنده را که در
 این مقام خلعت
 غایت
 و تسلیج مجید این قدر

و عدم بوده است که او از خانه پدر خود چیزی نیاورده است پس در ویش از امانت اری امری گیر
 نبوده و چون امانت تمام بابل امانت رد نماید لاجرم از رحمت مانی خلاص شود و بنفناویستی نمی گردد

حسن و حسن

مکتوب نود و هشتم (۹۸)

سجای عید اللطیف خوارزمی در ستر کثرت التذاذ از حسن صوری خیر و کمال حسن و جمال شهرت
 اثر وجود است که خیر محض است مخصوص به حب الوجود جل سلطان در ممکن چنانچه وجود از ان
 حضرت جل و علا بطریق ظلیت منعکس شده است حسن و جمال نیز از ان مرتبه مقدسه بطریق
 ظلیت آمده ذاتی ممکن بواسطه عدم ذاتی او که شری محض است قبح و نقص است لیکن این حسن و جمال که
 در ممکن مشهود است هر چند از وجود آمده است اما چون در فرات عدم ظاهر شده است حکم فرات
 گرفته نصیب از قبح یافته است و نقص پیدا کرده و ممکن چون شیخ ذاتی وارد آن قدر حظ و لذت که
 از این حسن در می یابد از حسن خالص که مبدأ این حسن است در نیاید چه متناهی است باین بیشتر و از
 نسبت باین کتاس بواسطه متناهی لذت که از رانجه متناهی کائن است از رانجه طلیت
 قصه مشهور است که کتاس از محله عطاران گذشت از فرط بوی خوش ناخوش گشته بهوش
 شده افتاد و بزرگ از ان آه میگذشت چون بر سر معالیه او مطلع شد فرمود که نجاست نزد مشام
 او بگذارد که از بوی ناخوش آن خوش گشته بهوش آید چنان کرد و بوش آمد *

مکتوب نود و نهم (۹۹)

بجناب یادت مآب ارشاد پناه میروم بنی در اظهار شکر نعم ظاهریه و باطنیه که مفاضل از بزرگ
 اکابر ما و ارا النهر است الحمد لله و سلام علی عبادیه الذین اصطفی منکم شکر الناس
 کم شکر الله حقوق علما و مشایخ ما و ارا النهر شکر الله تعالی سعیم بر و موه ما و ارا النهر شکر الله

نقد و مکتوب نود و هشتم
 شکر و حمد و تعالی
 بجناب یادت مآب ارشاد پناه میروم
 بنی در اظهار شکر نعم ظاهریه و باطنیه
 که مفاضل از بزرگ اکابر ما و ارا النهر
 است الحمد لله و سلام علی عبادیه الذین
 اصطفی منکم شکر الناس کم شکر الله
 حقوق علما و مشایخ ما و ارا النهر
 شکر الله تعالی سعیم بر و موه ما و ارا
 النهر شکر الله

مِنْ أَمْرِ نَادٍ شَدِيدٍ وَتَحَوَّاتٍ فَخِيرَةٍ إِنَّ هَذَا جَنَابُ نَبِيِّهِ
 كَلَامُ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَتَحَوَّاتٍ فَخِيرَةٍ إِنَّ هَذَا جَنَابُ نَبِيِّهِ
 كَلَامُ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَتَحَوَّاتٍ فَخِيرَةٍ إِنَّ هَذَا جَنَابُ نَبِيِّهِ

مکتوب (۱۰۰)

شیخ نورالحق در کشف سرگرم قاری حضرت یعقوب بن حضرت یوسف علی نبینا وعلیہما الصلوٰۃ والسلام با بعضی از اسرار غریبہ و علوم عجیبہ اکمل اللہ وسلم علی عبادہ الذین اصطفیٰ فضائل و کمالات در نگاه اخوی اعزازی شیخ نورالحق از سرگرم قاری کہ حضرت یعقوب بن حضرت یوسف بودہ صلوات اللہ سبحانہ و تسلیما تہ تعالیٰ علی نبینا وعلیہما با اتمام و شوق تمام استغناء نمودہ بودند و این فقیر نیز مدتها بود کہ شوق انکشاف این معنی داشت چون شوق ایشان علاوه بر شوق شدیدی اختیار بکلیت متوجہ کشف این حقیقہ گردید در باوی نظر ظاہر ساختہ کہ خلقت او حسن و جمال او علی نبینا وعلیہ الصلوٰۃ والسلام از جنس خلقت حسن و جمال این نشاء و نیوہ نیست و ظاہر گشت کہ جمال او از جنس جمال ہستیان است و مشہور گردید کہ با وجود این نشاء صباحت او را شبابت بحسن خور و غلمان است بعد از آن آنچه تفصیل در آن باب بکرم و فضل خداوندی جل سلطانہ فاض گشت در قید کتاب آورده مرسل داشت سبحانک لا حیل لنا الا ما علمتنا لا در پس آئینہ طوطی صفتم و شہادتہ آنچه است و ازل گفت بگویم گویم

سوال این ہمہ فراط محبت و گرم قاری کہ حضرت یعقوب بن حضرت یوسف بودہ است علی نبینا وعلیہما الصلوٰۃ والسلام از کدام راہ بودہ و حال آنکہ حضرت حق سبحانہ و تعالیٰ او را با برکرام او را علی نبینا وعلیہم الصلوٰۃ و البرکات و النجیات اولی لا یدینی و الا بصار

[illegible]

مجلس شورای اسلامی

محقق و محققین

وہی ہے جو کہ

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

پیش از آنکه

میفرماید و نیز در شان او و در شان بابر کرام او میفرماید اِنَّا اَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَىٰ لَدُنَّا وَ
 اِنَّمَا عِنْدَنَا مِنَ الْمَصْطَفَيْنِ الْاَخْيَارِ پس گرفتاری با دین حق جَلَّ و علا چه مناسب شان
 انبیاء اولی الاکید و الا بصار باشد و مخلصان برگزیده را این همه تعلق بخلق بخلوقی چه گنجایش دارد
 گفته نشود که این گرفتاری با دین حق نبود تعالی که مخلوق پیش از مرآت حسن و جمال او نیست
 سبحانک چنانچه صوفیه گفته اند و شهود وحدت را در مرآت کثرت تجویز کرده و سوائے رویت اخروی
 درین نشأه در محالی و مظاہر صور ممکنات مشاهده و مکاشفه اثبات نموده زیرا که این قسم کشف و
 شهود که سالکان صوفیه را در غلبات توحید درین نشأه فانیه دست میدهند نزدیک است که خواص
 امتان انبیاء را از این استنکاف بود و اینان از ان مکشوف و مشهود تجاشی و تنزه نمایند هرگاه محال نیست
 بود به انبیاء برگزیده ثبوت این نوع احوال چه احتمال است بلکه تصور این معنی در حق این بزرگواران
 عین حال است جواب این سوال پیشی بر مقدم است و آن آنست که حسن و جمال آخرت همچنین
 تلذذات و تنعمات آن موطن نیز نه در رنگ حسن و جمال دنیوی است نه مثل تلذذات و تنعمات اینجاست
 زیرا که آن حسن و جمال همه خیر و خیرست و آن تلذذ و تنعم همه فرضی و مقبول مولی جَلَّ شأنه و این
 حسن و جمال همه شر و نقص است این تلذذ و تنعم همه نامقبول و غیر مستحسن لهذا و این آخرت در رضا
 آمد و در دنیا و غضب است و گشت جَلَّ سُلْطَانه سوال حسن و جمال در میان چون مستعار از مرتبه
 حضرت و جوب بود تعالی و ممکن پیش از مظهر و مرآت آن مرتبه نباشد چه ممکن این خود هیچ ندارد
 و آنچه دارد و متفاوت حضرت و جوب تعالی و تقدسش پس تفاوت درین دو موطن از کجا آید چرا
 یک فرضی و مقبول و دیگر نامقبول و غیر مستحسن گردد و جواب بنی بر چند مقدمه است مقدمه اول
 آنکه عالم تمامه مجالی و مظهر اسماء و صفات و جوبی است جَلَّ شأنه و مرایای کمالیات اسمائی و صفاتی
 او تعالی مقدمه دوم آنکه صفات واجب جَلَّ سُلْطَانه ها هر چند داخل دایره وجوب اند اما چون
 احتیاج به در وجود و قیام اینان را بحضرت ذات تعالی ثابت است را بجه از امکان دینها

قد استلکف
 بیشتر در حق
 معصوم
 است

در تمام عالم
 کبریا و جلال

بنا

دوم
 ثانیه

کائنات واجب ذاتی در حق نشان نمی قطع چه وجوب نشان بخود نیست بلکه بذات واجب نشانی
 و هر چند اینها را غیر ذات نگویند اما از غیریت چاره ندارند چه از غیریت در میان اینها کائنات است و
 الا نشان متعارفان قضیه مقرره ارباب معقول است مع ذلک اطلاق امکان در حق نشان نباید
 که موجب حدوث است لکن کل ممکن حادث عندهم و وجوب بال غیر نیز در آن موطن نباید تجویز نمود
 نشان که موجب انفکاک نشان است از حضرت ذات تعالی و تقدس مقدمه ثانیست آنکه هر کجا که راجحه امکان
 است عدم رافی حد ذاته آنجا گنجایش است اگر چه حصول آن عدم محال بود لیکن آن استحاله ناشی از نفس
 امکان شده است بلکه از جایی دیگر آمده مقدمه رابع آنکه اسما و صفات واجبی راجل سلطان
 چنانچه در جانب وجودشان حسن جمال کائن است در جانب احتمال عدم شان نیز حسن جمال ثابت
 اگر چه ثبوت این حسن در مرتبه حسن و بهم بود که مناسب است هر چند ستعار از جوار باشد که عدم
 فی حد ذاته غیر از شروح نصیب نیست وجود است که سر سر خیر و کمال است تمامه حسن جمال پدید
 حسیکه در عدم نمودار گردد و در رنگ است که قفیل را بشکر خلاف نمایند و شیرین و انانند مقدمه
 خامش آنکه یکم الله سبحانه بنظر کشفی لایح گشته است که درین نشاء جانب مقدم ممکن باز کمال اقتدار
 تربیت نموده آزاد مرتبه حسن و بهم بفتح کابل خود ثبات و تفرار بخشیدند و مظهر حسن جمال صفات
 که در جانب جمال عدم شان نمودار شده بود ساخته و تیر و خنجر گشته است که در نشاء آخرت جاذب
 وجود ممکن با ترجیح داده مظهر حسن جمال صفات که در جانب وجودشان ثابت است خواهند ساخت چون
 این مقدمات پنج گانه معلوم گشت تفاوت در میان حسن جمال این نشاء و حسن جمال این نشاء و ضح
 شد و شرح یک و حسن و یکم لایح گردید و غیر مرضی از مرضی تیز پیدا کرد و ازین تحقیقات هم حل این سوال
 شد و هم توضیح مقدمه شد که جواب سوال اول اینست که بوده است کما لا یخفی علیک الفطن المتأمل
 و چون این مقدمه واضح گشت در جواب سوال اول گویم که بفضل خداوندی جل شانده یک شصت و شش
 معلوم گشته است که وجود حضرت یوسف علی نبینا وعلیه الصلوٰه والسلام هر چند درین نشاء

در این حدیث آمده است که هر کس در حق نشان
 در حق نشان متعارفان قضیه مقرره ارباب معقول
 که موجب حدوث است لکن کل ممکن حادث عندهم
 نشان که موجب انفکاک نشان است از حضرت ذات تعالی
 است عدم رافی حد ذاته آنجا گنجایش است اگر چه حصول آن
 امکان شده است بلکه از جایی دیگر آمده مقدمه رابع
 چنانچه در جانب وجودشان حسن جمال کائن است در جانب
 اگر چه ثبوت این حسن در مرتبه حسن و بهم بود که مناسب
 فی حد ذاته غیر از شروح نصیب نیست وجود است که سر سر
 حسیکه در عدم نمودار گردد و در رنگ است که قفیل را بشکر
 خامش آنکه یکم الله سبحانه بنظر کشفی لایح گشته است
 تربیت نموده آزاد مرتبه حسن و بهم بفتح کابل خود ثبات
 که در جانب جمال عدم شان نمودار شده بود ساخته و تیر و
 وجود ممکن با ترجیح داده مظهر حسن جمال صفات که در
 این مقدمات پنج گانه معلوم گشت تفاوت در میان حسن
 شد و شرح یک و حسن و یکم لایح گردید و غیر مرضی از
 شد و هم توضیح مقدمه شد که جواب سوال اول اینست که
 و چون این مقدمه واضح گشت در جواب سوال اول گویم که
 معلوم گشته است که وجود حضرت یوسف علی نبینا وعلیه الصلوٰه

سُبْحَانَ اللَّهِ بگوید درخت در بهشت نشانید معنی تنزیهی که اینجا بکنوت این حروف کلمات پیدا
 گشته است آنجا بصوت درختی متمثل شود که گرفتاری بآن درخت و لذت از آن درخت عین گرفتاری
 و لذت و بکنوت تنزیهی باشد علی هذا القیاس صوفیه علیه که آن همه دقائق و اسرار در توحید و اتحاد
 فرو رده اند و بر ظاهر جمیل این نشاء فرو رده اند و عاشقیها کرده اند و در ضمن اینها شهود و مشاهد
 اثبات نموده و حسن و جمال بیان احسن و جمال نمولی دانسته جل شانہ یک گفته ذقنک فی کل
 طعام لکن ین و دیگر گوید ۵ امر و چون جمال تو بپرده ظاهرست و در خیرم که وعده
 فرو بر اے چیست و ثانی گوید ۵ از عطش گردش آب خورد و در درون آب حق
 را ناظرند و درین نشاء صدق انشال این سخن از فهم و دریافت این فقیر درست که درین نشاء
 طاقت تجل این نازکیها نمیباید و آنرا قابل قبول این قسم دولت نمیداند اگر طاقت قبول میدا
 مغضوب نمولی نمی آمد جل شانہ و پیغمبر علیه و علی الیه الصلوٰۃ و السلام الدنیا ملعونه
 نمیفرو و بهشت است که سزاوار این کرامات است و قابل این مقامات ذقنک فی کل طعام
 لکن ین در طعام بهشتی صادق است نه در طعام دنیوی که مخلوط بر آب عدم است لهذا ارتکاب این
 مستحسن نیامده نزدین فقیر بهشت بر شخص عبارت از ظهور آن اسم آبی است جل شانہ که مبداء
 تعیین آن شخص است و آن اسم بصوت اشجار و انهار و بصوت حور و حضور و کسوت و لکن ین
 ظهور فرموده است و چنانچه در اسماء آبی جل سلطانہ تفاوت است باعتبار علو و سفلی و با اعتبار
 جامعیت و عدم جامعیت درجات نیز باندازه آن تفاوت است اگر در ضمن این ظهور شهود و مشاهد
 اثبات نموده آید مستحسن و زیباست وضع شے در موضع خود است اما در غیر این موضع انشال این
 سخنان اطلاق نمودن جرات است وضع شے در غیر موضع خود مانا که صوفیه علیه از فرط محبت و
 کمال اشتیاق که بطلب دارند هر قدر راحه که از مطلوب بشام جان ایشان میرسد بکنوت و لذت آن
 از استیلائے سکر محبت عین مطلوب و مقصود انگاشته اند و عاشقیها که بغیر مطلوب بایر کرده و با و

بکنوت عین حقیقی و
 مشهور از این جهت
 و لذت و توحید و
 حور و حضور و کسوت
 و لکن ین
 ظهور فرموده است
 و چنانچه در اسماء آبی
 جل سلطانہ تفاوت
 است باعتبار علو و
 سفلی و با اعتبار
 جامعیت و عدم
 جامعیت درجات
 نیز باندازه آن
 تفاوت است اگر
 در ضمن این
 ظهور شهود و
 مشاهد
 اثبات نموده
 آید مستحسن
 و زیباست
 وضع شے در
 موضع خود
 است اما در
 غیر این
 موضع
 انشال این
 سخنان
 اطلاق
 نمودن
 جرات
 است
 وضع
 شے
 در
 غیر
 موضع
 خود
 مانا
 که
 صوفیه
 علیه
 از
 فرط
 محبت
 و
 کمال
 اشتیاق
 که
 بطلب
 دارند
 هر
 قدر
 راحه
 که
 از
 مطلوب
 بشام
 جان
 ایشان
 میرسد
 بکنوت
 و
 لذت
 آن
 از
 استیلائے
 سکر
 محبت
 عین
 مطلوب
 و
 مقصود
 انگاشته
 اند
 و
 عاشقیها
 که
 بغیر
 مطلوب
 بایر
 کرده
 و
 با
 و

رویت دُخان است بر وجود آتش و این یقین ثانی اتم است از یقین اول بواسطه قوت دلیل خود که آنجا
 علم دلیل است اینجا رویت دلیل و همچنین در حق یقین بدخان متحقق شدن است با آتش و از اینجا استدلال
 بر آتش کردن است و این یقین از سر و یقین سابق اتم و اکمل است که از نفس خود که دُخان گشته است
 بوجود آتش مینماید و از نفس تا آفاق فرق واضح است قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا
 فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ وَقَالَ تَعَالَى وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّمُوقِنِينَ
 وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ آنچه در آفاق و نفس دیده میشود همه آیات مطلوب است نه نفس مطلوب
 پس مَرْنِي در آفاق و نفس دُخان بود که آیت آتش است نه آتش پس محال در آفاق و نفس استدلال
 باشد که حقیقت علم یقین است و عین یقین و عین یقین را در ما و در آفاق و نفس باید تشخیص نمود
 بَشَاحَاتِ اللَّهِ بزرگان یافت مطلوب را در نفس مقرر ساخته اند و بیرون نفس بی حاصل دانسته یک فرماید
 همچو نابینا بر سر سودست با تو در زیر گلیم است آنچه هست دیگر گوید چون جلوه
 آن جمال بیرون تو نیست پاد و امان سر عجیب اندر کش تا آنکه گوید ذره گریس نیک و
 بس بد بود اگر چه عسکر تگ ند و خود بود صاحب فصوص فرماید الشَّجَلِي مِنَ الذَّاتِ لَا يَكُونُ إِلَّا
 بِصُورَةِ الْمُتَجَلِّي لَهُ بزرگ دیگر فرماید اهل الشد بعد از فنا و بقا هر چه می بینند در خود می بینند و هر چه
 می شناسند در خود می شناسند و حیرت ایشان در وجود خود است وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ
 و نزد فقیر نفس نیز در رنگ آفاق بی حاصل است از یافت مطلوب خالی و بی نصیب بهتر که در آفاق
 و نفس است استدلال است بمطلوب و آلات است بمقصود و حصول مطلوب با و را آفاق و نفس مربوط
 است با سوائے سلوک جذبه منوط چه سلوک سیر آفاقی و جذبه انفسی پس سلوک جذبه و سیر آفاقی و انفسی
 همه داخل سیر الی الله میشوند آنچه گفته اند که سیر و سلوک آفاقی سیر الی الله است جذبه و سیر انفسی سیر
 چه توان کرد ایشان را چنان دانایند و مرا چنین بَشَحَاتِكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا مِنْ مَكِينِ
 الْوَشْخُورِ شَانِ چه یار که سخن خلاف مذاق شان گوید اما چون محال از تقلید گذشته است چهار هر چه پیشاید

۷۴
 این آیه را در حق یقین بدخان متحقق شدن است با آتش و از اینجا استدلال بر آتش کردن است و این یقین از سر و یقین سابق اتم و اکمل است که از نفس خود که دُخان گشته است بوجود آتش مینماید و از نفس تا آفاق فرق واضح است
 این آیه را در حق یقین بدخان متحقق شدن است با آتش و از اینجا استدلال بر آتش کردن است و این یقین از سر و یقین سابق اتم و اکمل است که از نفس خود که دُخان گشته است بوجود آتش مینماید و از نفس تا آفاق فرق واضح است
 این آیه را در حق یقین بدخان متحقق شدن است با آتش و از اینجا استدلال بر آتش کردن است و این یقین از سر و یقین سابق اتم و اکمل است که از نفس خود که دُخان گشته است بوجود آتش مینماید و از نفس تا آفاق فرق واضح است

میگوید مخالفت قوم باشد و یا موافق ابو یوسف باشد از گذشته تقلید التزام موافقت ابو حنیفه که استاد
 اوست خطاست زیرا که لا تَوَاحِدُ نَا اَنَّ شَيْئًا اَوْ اَخْطَا نَا سَوَالِ این درجات ثلث یقین چون
 داخل علم یقین گشت عین یقین نزد تو چه بود جواب عین یقین مثلاً عبارت از آن حالت است که نفس
 دُخان با آتش کائنات است چون تبدیل منتهای درجه دلیلی رسد که دُخان باشد و این حالت با آتش
 پیدا خواهد شد که دُخان با آتش ثابت است نزد فقیر این حالت معبر بعین یقین است که فوق علم استدلال
 است بیرون آفاق و انفس است چون پرده استدلال از میان بر نهاده است که نهایت مرتبه علم است
 ناچار از علم بکشف آمده و از غیب بشهود و حضور انجامیده پدیدانست که شهود و حضور و دیگرست و روت
 و احساس و دیگر ضعیف البصر در وقت ششمان نور آفتاب شهود و حضور آفتاب کائنات است و روت احساس
 آن تحقیق نه تثبیت متحقق شدن بدخان و درجه دارد و شامل علم یقین و عین یقین است تحقیق که
 او ک یافته تازمانیکه در تحقیق بدخان جمیع نقطه آن طے کرده بنقطه آخر آن نرسد علم یقین است چه نقطه
 که مانده است حجاب است که مستلزم استدلال است چون جمیع نقطه متحقق شده بنقطه آخر آن برسد
 استدلال بر آید که محجب تمامها از ارتفاع یافته است در رنگ نفس دُخان عین یقین و اثبات بود فافهم از
 حق یقین چه نوشته شد که کمال تحقیق آن مربوط بنشأه اخروی است و اگر نصیب از آن دولت در دنیا کائن
 است مخصوص باخص خواص است که سیر انفسی که شباهت بحق یقین دارد و نزد ایشان داخل علم یقین شده
 و انفسشان حکم آفاق گرفته و علم حضوی ایشان که با انفس بوده است علم حصولی گشته و عین یقین در
 ماورای آفاق نفس در حق شان حاصل شده وَقَلِيلٌ مِّنْهُمْ خَالِدُونَ در بیان حسن جمال محیی
 عَلَى صَاحِبِهَا الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ که متعلق محبت پروردگار عالمیان گشته است جَلَّ شَانُهُ وَاَوْصَلَى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَاَلَيْهِ وَسَلَّمَ بآن جمال محبوب بآل عالمین آمده حضرت یوسف هر چند بصباحته که داشت
 محبوب حضرت یعقوب بوده است عَلَى نِسَبِنَا وَعَلَيْهِمَا الصَّلَاةُ وَالتَّسْلِيمَاتُ اما حضرت پیغمبر ماکرم
 الرُّسُلِ است بلا حتم که دارد محبوب خالق زمین و آسمان است عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالتَّسْلِيمَاتُ وَالتَّحِيَّاتُ

معنی پس در بدین تحقیق
 این سخن را
 سه دان چنان

در بیان حقایق

در بیان حقایق

در بیان حقایق

اما هیچ زیادتى در تقسیم پیدا نکرده است و هیچ چیز اورا مقید نکرده و انیده چه اجمال علم عبارت از نفس
 علم است نه امر از اندیشه علم بخلاف تفصیل علم که تقاضای جزئیات شکفته میباشد تا تفصیل متصور گردد و
 عجب قیدیت که مظهر اطلاق است و طرفه مقیدیت که نفس مطلق است همین قسم نازکی در طو
 علم نسبت بذات عالم جل سلطانة ملاحظه باید نمود که علم نفس عالم و نفس معلوم میتواند بود و چنانچه
 در علم حضوری کائنات بخلاف صفات و دیگر که این قابلیت ندارد و نتوان گفت که قدرت عین قیود
 و عین مقدور است اراده عین مرید و عین مراد پس علم را بذات عالم اتحاد است و این محال است که
 غیر اورا نیست از اینجا قرب احمد با احد باید دریافت چه واسطه که در میان وارد و آن صفت علم است
 امریت که اتحاد و بطوب دار و پس حجابیت را در اینجا چه گنجایش و ایضا علم را حسی است ذاتی که غیر
 را از صفات این جنس ثابت نیست لهذا بر علم این فقیر محبوب ترین صفات و جوی نزدیک جل و علا
 صفة العلم است و چون جنس آن شائسته پیچونی دارد و جنس در ادراک آن قاصر است از ادراک نام آن جنس
 مربوط بنشأ آخرت است که موطن رویت است چون خدا را عز و جل پس بنده جمال محمد را در دنیا
 هر چند درین نشأ و ثلث جنس بحضرت یوسف مسلم شد و ثلث باقی به تقسیم شد اما در آن نشأ
 جنس محمدی است جمال محمدی علیه الصلوات و التسلیمات که محبوب خداوند است
 جل سلطانة چگونه جنس و دیگر را با جنس او مشارکت بود که جنس او بواسطه اتحادیت بطوب
 جنس عین مطلوب است و دیگر را چون اتحادیت آن جنس نیست پس خلقت محمدی علیه
 و علی اله الصلوة و السلام با وجود حدوث سینه بقدیم ذات گشت تعالی و امکان و نیز
 منتهی بوجوب ذات شد تعالی و جنس او جنس ذات آمد تعالی که شائسته غیر جنس برو کار نیست چون
 چنین شد اما چنانچه محبت جمیل مطلق گشت و محبوب و آمه سبحانه فان الله تعالی جمیل و محب
 الجمال سوال کریه بجهنم و اللات ادبر آنکه محبت حضرت حق سبحانه با غیر او صلی الله علیه
 و آله و سلم نیز متعلق میشود و دیگر آن هم محبوب او تعالی میباشد و وجه تخصیص آن چیست که دیگر

دواء مسدود و از رفتن
 عن اذن مسدود
 تشدید الباس
 قال الله تعالى
 يا ايها الذين آمنوا امن

کتابت ام ربانی

در کتابت عن دینی
 نسخاتی که
 بجهنم
 مسدود و از رفتن
 عن اذن مسدود
 تشدید الباس
 قال الله تعالى
 يا ايها الذين آمنوا امن

آن

[illegible]

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
الأنبياء الطيبين

صلوات الله عليه
 ظهور الاسم الحسنى
 ان يكون ظهوره
 ذلك الاسم المحقق
 ليس الا بها النسيق
 والوساير واغانيها
 كما بعد الطائر فانها
 لا دخل لها صافا
 العرب **ع** قال
 والنسيق وانما هو
 يعلى وابن ابي حاتم و
 العقيلي وابن عدي بن
 السني وابو ضمير والطيب

این حدیث در تفسیر علی علیه السلام

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

وہیابوہدست و شفا
فخمس "الرقیۃ"

عبدالله بن محمد بن عبدالمطلب

سید محمد علی

الحمد لله

اقول نزد او قدس سره تعین علمی است چه دو تعین اولین را علمی گفته است سه تعین آخر را تعین خارجی
و تعین علمی صورت شان العلم است که در خارج آنرا تعین ذات گفته است در علم صورت آنرا اثبات کرده
و آن صورت علمی که حقیقت محمدی باشد در نشأه غرضی بصورت انسانی محمدی ظهور نموده است بالجمله نزد
شیخ هر جا ظهور صورت علمیه است اگر چه صفات واجب باشد جل سلطانة کچه صفات را نیز نزد او
ثبوت جزو علم نیست و در خارج غیر از ذات بخت هیچ چیز نزد او موجود نیست سوال در آن مرتبه اتحاد علم
و عالم و علوم است که حاصل آن علم حضوری است پس صورت اسم را آنجا که بجاییش بود چه حصول صورت در
علم حصولی است و در علم حضوری حاضر نفس معلوم است نه صورت معلوم جواب آن مرتبه مرتبه ذات
بخت نیست جل سلطانة لهذا آنرا تعین و تنزل گفته است پس در خارج موجود نباشد و چون در خارج
موجود نشد از ثبوت علمی چاره ندارد لهذا آنرا تعین علمی گفته است و ثبوت علمی را از صورت معلوم چاره
نباشد ازین بیان لازم آمد که در علم حضوری هم صورت معلوم با وجود حضور نفس معلوم کان است که حاضر
نفس معلوم خالص نیست اعتباری در و راه یافته است که آنرا از نفس بصورت آورده است فهم هر کس این
وقت نرسد و تا بذات بخت جل شأنه واصل نشود بوصول چو پی این دقیقه را در نیاید سبحان الله
من حقیر در مانده و ایس افتاده را چه یار که بعد از هزار سال از بعثت خاتم الرسل علیه وعلیهم الصلوات
والتسلیمات سخن از معارف و اسرار را که بر انبیاء اولی العزم بر زبان آورم علیهم الصلوات و التسلیمات
البرکات و در دهن معاد آورده و قاتق کمالات بسیار بیان نمایم و چه چون شمه را بر دشت از
خاک سرگردانم سرافلاک من آن خام که ایراد بهاری کند از لطف بر من قطره باری
اگر بر روی از تن صد زیانم + چو سبزه شکر لطفش که توانم + الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما كنا
لنهدی لولا ان هدانا الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق علیهم الصلوات و التسلیمات
بخطا بود که شمه از صباحت ملاحظت که در صیث نبوی آمده است ایخی یوسف اصبیح و انا امسح
بنویس علیهم الصلوات و التسلیمات و بر رمز و اشارت درین باب سخن گوید اما دید که رمز و اشارت در

صورت علمیه
کلیات علمیه

در نزد الشیخ عبدالحق
الدهلوی فی کتابه
مدارج النبوة کان
یقرء فی التفسیر
لصاحب السیلة
الله اعلم

این کتاب بضررهای خفیه بلکه جلایه نیست اظهار این معنی لازم دانسته بچند کلمه تصدیق گشت والسلام
تأثر رسان

مکتوب دوم (۱۰۲)

بجناب میر محمد نعمان در ترغیب مجاهدات و انزوا و تربیت طالبان حق جل و علاء اکمل لله
 و سلام علی عباده الذین اصطفی احوال و اوضاع فقر این حدود و توجیب حمدت الله سبحانه
 التمجید و المنة و ایما و علی کل حال مدتی است که بر احوال خیر مال خود اطلاع نداده اند امید است که آن رفیق
 را گردانیده باشند و از کسل بعل آمده و از فراغت بجاهد رُو آورده و وقت کشت کار است نه موسم خور و خواب
 نصف شب بربای خواب میخیزند و نصف دیگر را بر طاعت و عبادت اگر این همت نتوانند و زید
 بیداری ثلث شب را که از نصف تا سس است ^{سیوم حصه} تقسیم باشند و می فرمایند که در دوام حصول این دولت
 قشور رود یا خلق همان قدر اختلاط و انبساط نمایند که اوای حقوق آنها نود آید ^{آسیب} ضرورتی تقدر بقدر
 انبساط یا اختلاط زیاد بر قدر حاجت فضولیت و دخل مالا یعنی و نباست که ضررهای عظیم بران متفرع
 شود و در عمل محظورات شریعت طریقت گروشیخ که با مریدان ارفاط در انبساط نماید مریدان ناچار از
 ارادت بر آورد و در طلب شان قشور آرد و عیاذ بالله سبحانه که من ذلک فبح این معنی را نیک دریافته با
 طالبان نوعی سلوک نمایند که سبب انس و الفت شان باشند موجب نگرش و نفرت شان انزوا و از
 خلایق ضروری است که به قدر حاجت آشنائی با آنها ستم قاتل شمارا بتوفیق الله سبحانه این معنی
 بهوت بیشتر است از باب ابتلا چنانکه بر دهم با باب تفرقه محشورند قدر این نعمت بدانند و بمقتضا
 آن عمل نمایند و نیک آن حال طالبان خبردار باشد و بطاهر و باطن متوجه تربیت شان شوید زیاده چه نویسد

مدتی که گردانیده باشند و از کسل بعل آمده و از فراغت بجاهد رُو آورده و وقت کشت کار است نه موسم خور و خواب
 نصف شب بربای خواب میخیزند و نصف دیگر را بر طاعت و عبادت اگر این همت نتوانند و زید بیداری ثلث شب را که از نصف تا سس است تقسیم باشند و می فرمایند که در دوام حصول این دولت قشور رود یا خلق همان قدر اختلاط و انبساط نمایند که اوای حقوق آنها نود آید ضرورتی تقدر بقدر انبساط یا اختلاط زیاد بر قدر حاجت فضولیت و دخل مالا یعنی و نباست که ضررهای عظیم بران متفرع شود و در عمل محظورات شریعت طریقت گروشیخ که با مریدان ارفاط در انبساط نماید مریدان ناچار از ارادت بر آورد و در طلب شان قشور آرد و عیاذ بالله سبحانه که من ذلک فبح این معنی را نیک دریافته با طالبان نوعی سلوک نمایند که سبب انس و الفت شان باشند موجب نگرش و نفرت شان انزوا و از خلایق ضروری است که به قدر حاجت آشنائی با آنها ستم قاتل شمارا بتوفیق الله سبحانه این معنی بهوت بیشتر است از باب ابتلا چنانکه بر دهم با باب تفرقه محشورند قدر این نعمت بدانند و بمقتضا آن عمل نمایند و نیک آن حال طالبان خبردار باشد و بطاهر و باطن متوجه تربیت شان شوید زیاده چه نویسد

مکتوب صد و سیوم (۱۰۳)

بشیخ حمید حمیری در ترغیب تحصیل کمال و تکمیل اکمل لله و سلام علی عباده الذین اصطفی مکتوب

در ترغیب و بر قصور احوال در ترغیب بر حصول تکمیل و کمال

شریف اخوی اعتری شیخ محمد رسید خوشوقت ساخت چه نعمتی است که درین طور زمان پرفتن در صحبت
 شخصی جمع را بجانب قدس خداوندی جلّ سلطانته رغبت پیدا شود و از ماسوائے او تعالی و کما نشان
 بروی حاصل گردد و مع ذلک آن برادر باین دولت مغرور نگردد و از کار خود فارغ نباشد که مثل مشهور است
 هنوز دینی دورست معلوم نیست که از صدیکه سرانجام یافته باشد و این احوال که طالبان را در ابتداء امید
 و ذوق لذت می بخشد در زنگ آنست که طهارت سابق الف با آموخته سازند کار آنست که از جمعی بگویند
 بر بند و از اذواق و التذات بدرجه ولایت خاصه داخل گردند **ه** هنوز ایوان استغنا بلند است
 ترا فکر رسیدن ناپسندست باید که اوقات خود را بعبودیت و بشریت طریقت بظاہر و باطن
 متعلی باشند تکمیل دیگر فرع کمال خودست که درجه ولایت خاصه است لیکن چون در صحبت شما طالبان را
 رشد پیدا میشود و احوال و مواجید رویداد اگر چه فنا و بقا رسد غنیمت است درین وقت
 حکیم کبریت آتش دارد و از آتش میگردد باشند تا بعد از استخار و توجّهات بهر که تعلیم طریقت گویند مناسب
 است بلکه لازم و ازین عمل ترسان لرزان باشند مبادا که ازین شیطان سلطانی بر شما پیدا شود اعدا
 الله سبحانه من کثیره آن عدد که بشمار گفته بودم اگر تمام کرده اید و چندان عدد را بیکار دارید بعد از آن
 خبر نید تا مناسب حال اعلام نموده آید انشاء الله تعالی را که بشمار نوط اند و عارسانید صحیفه شریفه
 که سید عیسی نوشته بودند نیز رسید حمد لله سبحانه درین وقت که کمال قرب قیامت ارد و تقوم الساعة
 علی اکثر الناس در خبر آمده و لهاے مردم بحضرت حق سبحانه و تعالی مجذوب است و وایه مشهور
 آن درگاه اقدس اند جل سلطانته توقع از اجبه و عای ظریف و فاتحه سلامتی خاتمه و بقا
 اثم لنا نورنا و اغفر لنا انک علی کل شیء قدير و السلام اولاً و آخراً

مکتوب صد چهارم (۱۰۴)

حضرت ذوی البرکات حضرت مخدوم زاده گرامی خواجہ محمد سعید و خواجہ محمد مصوم در بشارت حصول

درین وقت که کمال قرب قیامت ارد و تقوم الساعة علی اکثر الناس در خبر آمده و لهاے مردم بحضرت حق سبحانه و تعالی مجذوب است و وایه مشهور آن درگاه اقدس اند جل سلطانته توقع از اجبه و عای ظریف و فاتحه سلامتی خاتمه و بقا اثم لنا نورنا و اغفر لنا انک علی کل شیء قدير و السلام اولاً و آخراً

فلسه

باقی احوال مستوجب حرمت از بهر اینی عتیکر بعینیت اند سبحانه مخلصی میر شده است حضرت حق سبحانه و تعالی باستقامت اراد و جمیع یاران آنجائی را دعوات مخصوصه است والسلام کلام

مکتوب صد و ششم (۱۰۶)

حضرات محترم راود سلامم الله سبحانه در بیان اقمه که آن سرور راضی الله علیه و اله وسلم دیده اند و از و نشر تها بی علی یافته اند صحیفه شریفه فرزندان گرامی رسید حمد الله سبحانه که صحت و عاقبت اند محاله که بتازگی امروز روئے واده است می نویسم نیک استماع نمایند امشب که شب شنبه بود و مجلس سلطانی رفته بودم بعد از یک پیر شب برگشته آمده سه سیپاره از حافظ شنوده زیاده از دو پیر شب گذشته بود که خواب میسر شد بعد از حلقه صباح چون کوفت شب داشته بود بخواب رفت می بیند که حضرت سالت پناه صلی الله علیه و اله وسلم از برای فقیر اجازت نامه نوشته اند چنانچه عادت مشایخ است که خلفا را بنویسند و یکی از یاران جهنم من درین معامله است درین آشنا گویند ظاهر گشته است که در امضای این اجازت نامه نجوے از فتور است و تعین وجه فتور هر دو در آن وقت معلوم است آن یار که متصدی این خدمت است یار دیگر گویند این اجازت نامه در ملازمت آن سرور برده است علیه و علی اله الصلوات و التسلیمات و آن سرور در پشت آن اجازت نامه دیگر نوشته اند یا نونیا این شخص نشده اما نسبت بآن سرور معلوم است و بعد از نوشتن بهر خود فریزن فرموده اند علیه و علی اله الصلوات و التسلیمات مضمون این اجازت نامه است که در عرض اجازت نامه دنیا اجازت نامه آخرت داده اند و از مقام شفاعت نصیب غایت فرموده اند و کاغذ هم طولانی است و سطرهای بسیار نوشته اند من از این میپرسم که اجازت نامه اول کدام است و ثانی که نوشته اند کدام و من در آن وقت میبایم که من بآن سرور علیه و علی اله الصلوات و التسلیمات در یکجا ام و در رنگ سپر باید رزندگان میبایم حضور آن سرور و اهل بیت آن سرور علیه و علی اله الصلوات و التسلیمات بر من غریب نیست و

بسم الله الرحمن الرحیم

مکتوبات امام زین العابدین

نش

آن کا غدا پیچیدہ بہت خود نہادہ در رنگ فرزندان محرم داخل حرم شریف ایشان گشته ام کلا ستر تہات
 مومنان مراد حضور آن سرور در بعضی خدمات با تمام میفرماید و میگویند کہ انتظار تو در شتیم چنان چنان
 باید کردین آشنا افاقت روئے واد از خاطر رفت کہ وجہ آن فتور چه بود معاینہ میشد ہما تقدیر کہ حتم
 و امیش خصوصیات آن اقد از خاطر میرفت بخاطر شمایان مانده باشد کہ درین باب سخن پیشتر ہم مذکور
 میکردیم کہ این نسبت علیا عجیب است کہ باندازہ خود ظہور نمیکند بخاطر مگر گشت کہ ظہور آن ظاہر اخیر
 برائے آخرت بود و نعم البدل میسر آید ازین واقعہ تشفی آن تر و ذات حاصل گشت قرب قیامت است
 و وقت تراکم ظلمات کہ ام خیریت و چہ نورانیت مگر حضرت مہدی باشد علیہ الرضوان کہ بخلافت
 ظاہر تائید یافته ترویج آن نماید شکر اللہ علیہ الامور و طعامہاے متلون فرمود ایم کہ روحانیت آن
 سرور علیہ و علی آلہ الصلوٰۃ والسلام بپزند و مجلس شادی سازند و افغان نیز شاید از ان طعامہا
 تناول نمایند و دیگر در مکتوبے نوشتہ ایم کہ در بیان واقعہ کہ روئے وادہ بود کہ یار ثالث را بنو کری
 قبول نکرد و بعد از زمانے ظاہر گشت کہ بعضی کرم آنرا نیز قبول فرمودند و آثار قبول ظاہر گشت ^{بجائے} اللہ
 الحمد و المنة علی ذلک و علی جمیع النعماء و دین ایام معارف غریبہ و علوم عجیبہ و میدہ گویان
 ورق مقرر قوم گشته است و معاملہ بریک دیگر ظاہر شدہ فرزندان دور و معاقلہ عمر نزدیک تاجہ شود
 بخیر فیما صنع اللہ تعالیٰ میگویم و صبر می نمایم ربنا انتا من لدنک رحمۃ و ہیئ لنا
 من امرنا رشداً و السلام علی من اتبع الهدی +

۲
 اینجا از خجسته پیر
 شکر

در بیان سبب فتور و نسبت رابطہ و التذاذ و طاعات بخواجه محمد شرف بعد الحمد و الصلوٰۃ
 و تبلیغ الدعوات میرساند کہ صحیفہ شریفہ انوی اعز می رسید حمد لایک سبحانہ کہ بصحت عافیت
 بودہ اندر رسید بودند کہ لم این چیست کہ چون نسبت رابطہ فتور میرود در بیان سائر طاعات التذاذ

۳
 بگویم و زبہ نازیک
 لصفحة سارة
 اللہ تعالیٰ

مکتوب صد و ہفتم (۱۰۷)

در بیان سبب فتور و نسبت رابطہ و التذاذ و طاعات بخواجه محمد شرف بعد الحمد و الصلوٰۃ
 و تبلیغ الدعوات میرساند کہ صحیفہ شریفہ انوی اعز می رسید حمد لایک سبحانہ کہ بصحت عافیت
 بودہ اندر رسید بودند کہ لم این چیست کہ چون نسبت رابطہ فتور میرود در بیان سائر طاعات التذاذ

نمیاید بداند که همان وجهی که سبب فوثر رابطه گشته است مانع التذاذ است گاه هست که سبب فوثر
قبض بود و گاه بود که کدورت طاری میگردد بواسطه از تکاپ لات اگر چه اندک بود و جاول مذموم است
بلکه از لوازم سلوک طریقه است و عروض وجه دوم را تذکر بتوبه و استغفار باید نمود تا بکرم الله سبحانه و تعالی
اثر آن مرتفع گردد و چون نیز میان قبض و کدورت وقت می طلبد بهر حال توبه و استغفار نافع
است حضرت حق سبحانه و تعالی باستقامت اراد و السلام

دارد

مکتوب صد و هشتم (۱۰۸)

بملاطاف خادم در بیان معانی که بصل اصل تعلّق دارد و این معرفت بمعنی منقول است معانی ملاطاف
بصل اصل تعلّق دارد و نوع است نوعی است که از انجا بصورت مثالی یا بامر آخر میتوان معلوم کرد و این
معالله تا وقتی است که سیر در مقامات است که آنها را با عالم مناسب است و یا مشارکتی است و کلاً بالوجه
و الاشیء و آن تا نهایت سیر مقام رضاست چون شخصی را سیر فوق مقام رضای سرگردان از انجا
معلوم نمی شود و نخواهد بود و نه بصورت مثالی و نه بامر آخرین مان آن عارف را علم بعض حصول مقامات فوق
خواهد بود و آنکه چیزی از آنها معلوم می گردد و درین مقامات اسم نبوت و رسالت و اشیا الهیه مشهود
ست انکار که حضرت حق سبحانه و تعالی فردا در خلد علم آنها را انصیب گرداند و نهایت این
سیر تا مرتبه مخصوص است که مشافهت مذکور شده است و السلام

نمیاید بداند

۱۰۸

نمیاید بداند

مکتوب صد و نهم (۱۰۹)

حضرت مخدوم زاده خواجه محمد مصوم سلمه الله سبحانه و تعالی در بیان آنکه اینجا و عالم در مرتبه و نهم است اما
بواسطه استقرار تعلّق ایجاد نفس امری گشته است این مرتبه درای مرتبه علم و خارج است و بیان
آنکه هم وحدت نفس امری است هم کثرت و تحقیق آنکه فناء سالک با وجود ثبات و استقرار آن چه

خود را از جمیع کمالات خالی باید بناچار بفنا نیستی متحقق گردد و نامی و نشانی از او نماند حاصل این کلام
 چیست کمالات باطل دادن بجهت معنی است با وجود نبوت و استقرار سالک فناء نیستی بکدام اعتبار است
 جواب این فناء در رنگ آنست که شخصی جامه های عاریت پوشیده باشد و داند که این جامه ها از او
 نیست از دیگر است که بعاریت پوشیده است چون این دید غالب آید و شکی نیست که تمام پیدا کند تواند
 که با وجود تلبیس جامه این جامه ها در دست صاحب جامه بدو و خود را برهنه و عریان باید بجدی که از
 بهشتیان از برهنگی خود و انفعال بکشید و خود را از حیا در زاویه گیرد و چون وجود سالک در مرتبه توهم و خیال
 مخلوق گشته است فنائی تخیلی نیز او را کافی است چه آئین سالک تخیل او را به یقین تلبی میسراند ذوقی
 و وجدانی میگرداند و آنچه مقصود از فنا نیستی است بوجود است آنچه مقصود از فنا زوال گرفتاری ظل
 است حصول گرفتاری باطل و چون بوجو ظل باطل یقینی گشت و وجدانی و ذوقی آمد ناچار گرفتاری باطل
 زایل گشت گرفتاری باطل بجای آن نبشت و اگر این تخیل حصول پیوست و لذت زوال گرفتاری
 ظل میسر نیگشت بلکه مدار سلوک این راه بر توهم و تخیل است احوال و مواجید که معانی جزئی این ماهیت
 بوهم مذکور میگرد و تجلیات ثانویات سالکان در مراتب خیال شهودی میشود فلولاً التوهم
 لغیر الفهم و کلاً الخیال است و الحال درین راه هیچ چیز نافع تر از توهم و خیال یافت نشد و اکثر اذکار
 و انکشاف شان مطابق واقع برآمد و توهم است که پنجاه هزار ساله راه را که در میان عبید و رب است بگرم خداوندی
 و اندک مدت قطع مینماید و بدرجات وصول میرساند و خیال است که وقایع و اسرار غیب الغیب و معانی
 خود نمکشف میسازد و سالک متعذر از مطیع میگردد و انداز شرافت و هم است که حضرت حق سبحانه و تعالی
 خلق عالم را در آن مرتبه اختیار نموده است و آنرا محمل ظهور کمالات خود ساخته و از بزرگی خیال است که حضرت
 و حسب الوجود از نمونه عالم مثال گردانیده است که اوسع جمیع عوالم است حتی که مرتبه و جوب جل شانه
 نیز صورتی در آن عالم گفته اند و حکم کرده که حق را جل شانه مثل نیست اما مثال است و الله المثل الزیله
 صور احوال و جوبیه است که عاریت آنرا در مراتب خیال خود احساس مینماید و بذوق میافت آنها ترفی

باید

باید

باید

باید

باید

باید پس اگر کسی بدو
 در این راه که توفیق میسر
 در این راه که توفیق میسر
 در این راه که توفیق میسر
 در این راه که توفیق میسر

میفرماید سؤال از تحقیق سابق واضح گشت که فنا نیستی باعتبار تخلی است اگر چه بقین تسلیمی ساند و
و جدانی و ذوقی سازد و احکام صادق بر وی مترتب شود نه باعتبار تحقق و وجود و تو در بعضی سائل نوشته
که این فنا باعتبار وجود است زوال عین و اثر است حقیقت این معامله چیست جواب چون مجموع و جز
ظل پهل بقین پیوست و جدانی و ذوقی گشت ناچار حکم بزوال وجود نیز کرده آمد و از تفاع عین و اثر
گفته شد سؤال این حکم فناء وجودی با وجود ثبوت و تقرر فانی صادق است یا کاذب

مکتوب (۱۱۰) صد و

نیز بحضرت مخدوم زاده محمد معصوم سلمه الله تعالى در بیان آنکه معارف بجای میرسد که صورت
بیچ معلوم در حصول نمیکند این مان هر ذره از ذرات او شاه را به دست بطوبی بیان آنکه حجت
این عارف بخیر حجت است بنجائانه و غرض او بغرض او تعالی و تمجید تعظیم و امانت و آن صحابه
آن سرور را بیان سرور نیز همین نسبت است علیه و علیهم الصلوٰۃ والسلام این معارف نقل بعضی
یافته چون عارفی مقامات نقل کرده معارف را بنقل اصل ساند این مان علم می که با شیا تعلیق
خواهد کرد و از قید ظنیت بر خواهد بود یعنی شیا معلوم می بود و هر یک که بیچ از آنها در حصول نمیدارد
هر چه از شے در و حاصل خواهد شد ظل و صورت آن شے خواهد بود نه عین آن شے کما یقول فی تعریف العلم
هو حصول صورة الشئ فی العقل اذ لا شک ان الصورة الخاصة من الشئ فی العقل
شبه و مثال لذلك الشئ لا عینة کما یشهد به الکشف الصریح و الا لهام الصبیح
این مان عارف عالم را بحق بنجائانه بیچ نسبت سوائے نسبت صانعیت و مصنوعیت اثبات نخواهد کرد
و از ظنیت غنیت و مرآتیت شحاشی خواهد نمود چنانچه محال فریوط کمالات ذاتیه است و ذات را بنجائانه
از عالم غناء و ذاتی است ان الله لغنی عن العالمین بخلاف در مراتب بعضی اسما و صفات که آنجا این
نسبت متصور است پس تا زمانیکه ازین مقامات نگذر و حاصل اصل ساند این نسبت نصیب درین مقام

چونکہ میں نے یہ کتاب اپنے
مذہب کے لیے لکھی ہے

مجلس عالی تعلیم و تربیت
وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

پیشانی

10

100

۱۰۰

مجلس شورای ملی
شماره ۱۴

بجانب از اینها

وفاقیہ اسلامیہ یونیورسٹی

فصل پنجم در بیان سبب و اثر

15

١٢٤

الثَّانِي هُنَاكَ أَثَرُ وَلَا حُكْمَ فَلَا قَوْسَيْنِ هَهُنَا حَقِيقَةً + هَذِهِ الْمَعَارِفُ مِنْ أَسْرَارِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ
يُظْهِرُهَا عَلَى أَحْصَى الْخَوَاصِّ مِنْ عِبَادِهِ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى وَالتَّزَمَ مَتَابَعَةَ
الْمُصْطَفَى عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ الصَّلَوَاتُ وَالْبَرَكَاتُ الْعُلَا +

مکتوب صد وازم (۱۱۲)

بشریعت پناہ فی ستم در بیان آنکه صفات حقیقیہ او تعالیٰ نہ عین ذات اند و نہ غیر ذات سُبْحَانَهُ
الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى عَلَمٌ اِلٰہِ سُنْتَ شُكْرُ اللَّهِ تَعَالَى سَعِيَّتُمْ در
صفات ثمانیہ حقیقیہ واجب الوجود تعالیٰ چه بکار یا گفته اند کہ لا هُوَ وَلَا غَيْرُهُ اِنْ مَعْرِفَتِ رَأَى طَوْرَ
عقل است کہ بنور فراست و بزرگت متابعت انبیاء علیہم الصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ دریافتہ اند عقلا این
عبادت از ارتفاع نقیضین سے ہم نہ اند استہند کہ و حصول تناقض اتحاد مکان و اتحاد زمان شرط
و چون در آن حضرت جَلَّ سُلْطَانُهَا مکان زمان گنجایش ندارد و تناقض چگونه متصور گردد و آنچه علما
در دفع تناقض در لفظ غیر تصرف کرده اند و از غیر معنی خاص خواستہ هیچ در کار نیست بلکہ نظر کشفی
منع این تخصیص مینماید و نفی غیریت بہر معنی کہ باشد اثبات میکند مبینا بیم کہ صفات واجبہ جَلَّ شَانُهُ
چنانچہ عین ذات قدس و تعالیٰ میند کہ زائد اند غیر ذات و سُبْحَانَهُ ہم نیستند اگر چه زائد اند تعالٰی و
تَقْدَّاسٌ وَنِسْبَتِ اِثْبَاتِ پیداکردہ اینجا آن قضیہ مقررہ از باب محمول کہ اَلَا ثَنَانٌ مُتَغَايِرَانِ
تخلّف کرده است و نقیض اصول شان نموده و آنکہ گفته شد کہ در این طور عقل است بآن معنی است کہ عقل بآن
مہم نیست و دوازده ادراک آن قاصر است آنکہ عقل برخلاف آن حکم مینماید چگونه برخلاف آن حکم نماید کہ آنرا
تصور ہم نمکرده است بلکہ از حیطہ ادراک و بیرون است حکم باثبات و نفی آن چه صورت بند و دینا
اِنَّمَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةٌ وَهِيَ

مکتوب صد و بیزدہم (۱۱۳)

لَنَا مِنْ أَمْرِ نَارٍ شِدَا +

بشریعت پناہ فی ستم در بیان آنکه صفات حقیقیہ او تعالیٰ نہ عین ذات اند و نہ غیر ذات سُبْحَانَهُ
الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى عَلَمٌ اِلٰہِ سُنْتَ شُكْرُ اللَّهِ تَعَالَى سَعِيَّتُمْ در
صفات ثمانیہ حقیقیہ واجب الوجود تعالیٰ چه بکار یا گفته اند کہ لا هُوَ وَلَا غَيْرُهُ اِنْ مَعْرِفَتِ رَأَى طَوْرَ
عقل است کہ بنور فراست و بزرگت متابعت انبیاء علیہم الصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ دریافتہ اند عقلا این
عبادت از ارتفاع نقیضین سے ہم نہ اند استہند کہ و حصول تناقض اتحاد مکان و اتحاد زمان شرط
و چون در آن حضرت جَلَّ سُلْطَانُهَا مکان زمان گنجایش ندارد و تناقض چگونه متصور گردد و آنچه علما
در دفع تناقض در لفظ غیر تصرف کرده اند و از غیر معنی خاص خواستہ هیچ در کار نیست بلکہ نظر کشفی
منع این تخصیص مینماید و نفی غیریت بہر معنی کہ باشد اثبات میکند مبینا بیم کہ صفات واجبہ جَلَّ شَانُهُ
چنانچہ عین ذات قدس و تعالیٰ میند کہ زائد اند غیر ذات و سُبْحَانَهُ ہم نیستند اگر چه زائد اند تعالٰی و
تَقْدَّاسٌ وَنِسْبَتِ اِثْبَاتِ پیداکردہ اینجا آن قضیہ مقررہ از باب محمول کہ اَلَا ثَنَانٌ مُتَغَايِرَانِ
تخلّف کرده است و نقیض اصول شان نموده و آنکہ گفته شد کہ در این طور عقل است بآن معنی است کہ عقل بآن
مہم نیست و دوازده ادراک آن قاصر است آنکہ عقل برخلاف آن حکم مینماید چگونه برخلاف آن حکم نماید کہ آنرا
تصور ہم نمکرده است بلکہ از حیطہ ادراک و بیرون است حکم باثبات و نفی آن چه صورت بند و دینا
اِنَّمَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةٌ وَهِيَ

انصاف است اینجا انصاف نه لایکله آن قیام در رنگ قیام شے است بذات خود این قدر فرق است که اینجا زیادتی ثابت است اینجا زیادتی متصور نیست اما آن زیادتی بحد غیریت رسانیده است که لا غیره فرموده اند پس در هر دو جا تغایر اعتباری ثابت شد و قیام تحقق گشت و حصول انصاف اینجا مثل انصاف انسان است با انسانیت انصاف جوهر است بجوهریت بلکه گوئیم در آن موطن که ذات اقدس و صفات حقیقتیه مقدسه اند که حضرت ذات قائم اند هیچ ملاحظه صفت و انصاف آنجا کائن نیست در حضرت ذات ملاحظه موصوفیت است نه در صفات مقدسه ملاحظه صفاتیت هر گاه وجود و وجوب وجود را در حضرت گنجایش نبود صفت انصاف چه مجال باشد که فرع وجود اند در آن موطن مقدس غیر از نور هیچ چیز را گنجایش نیست و آن هم چون اگر حیوة است نور است و اگر علم است هم نور و علی هذا القیاس و این نور اقدس همچون را اگر طور در مرتبه ثانی بی تغییر و انتقال اثبات نموده آید هر آینه قابل مظهریت از غیر از وجود چیز دیگر نخواهد بود و لهذا تعین اول نزد این حقیر تعین وجود آمده است و سایر تعینات تابع اند مر این تعین اول را هر چند اطلاق لفظ تعین اینجا بمقتضای علوم این فقیر گنجایش ندارد اما چون در قوسم این لفظ متعارف گشته است ما هم در اطلاق آن مسأله می نمایم دینا آمینم لنا نورنا و اغفر لنا انك على كل شيء قدير *

بنی طایفه عیسی
سوره ۱۲

کتابت امام باقر

و طاعت بکیم
لله تعالی

مکتوب صد و چهاردهم

در تحقیق صفات واجب تعالی و کیفیت تعلق علم او تعالی بکمالات خویش و در بیان آنکه معنی را از قیام معین چاره نبود اما اثبات محل و این در کار نیست و بیان تعین وجودی و مبادی تعینات انبیاء و پیغمبرین و ملائکه کرام علی الاشیاء و علیهم الصلوٰة والسلام و مبادی تعینات اولیا و عوام مومنین و کفار و موجودات نشاء اخروی صفات حقیقتیه که در مرتبه حضرت ذات تعالی و تقدس اثبات مینماییم هیچ تعینی از این اثبات در آنحضرت جعل سلطانیه و تفرقه

پیدا نیکرد و مرتبه دیگر و رتبه اول ثابت نشود و بوجه از وجوه انفکاک نشان صورت
 نے بند و تمام مرتبه ثانی متحقق نشود و انفکاک بوجه از وجود حاصل نگردد و تعین و تنزل صوت نہ بند
 و حضرت ذات و صفات حقیقیہ او سبحانه گویند یک مرتبه کان اند و با وجود زیادتی گویا عین
 ذات اند تعالی و تقدس و هر چند این صفات مقدسہ تفصیل کمالات مندرجہ حضرت ذات اند سبحانه
 اما حکم شان از حکم سایر اجمال تفصیل علیحدہ است چه اجمال و مرتبه است کہ تفصیل در آن مرتبه کان نیست
 بلکہ مرتبه تفصیل چون مرتبه اجمال است و در آن حضرت جل سلطانہ این معنی مفقود است و تفصیل در
 عین مرتبه اجمال است و این معرفت راے طور عقل است کہ نظر کشفی بآن متہدک است و علم و احی
 جل سلطانہ در آن مرتبه کہ باین صفات متعلق گشتہ است در رنگ علم بذات خود و علم کمالات مندرجہ
 ذاتیہ خود علم حضوری است و اینها با وجود زیادتی گویا عین عالم اند و حضور شان در رنگ حضور نفس
 عالم است از کمال اشخاص و شان است بحضرت ذات تعالی کہ جم غفیر از صوفیہ صفات را عین ذات گفته
 اند تعالی و از کار زیادتی صفات نموده اند و منع لاهو کرده اثبات کاعترہ فرمودہ و کمال آنست کہ
 با وجود تصدیق لاهو اثبات کاعترہ نموده آید و با وجود زیادتی سلب غیریت کردہ شود و این کمال
 موافق مذاق علوم انبیاست علیہم السلام و التسلیمات و مطابق آراء صاحبہ فرقه ناجیہ اہل سنت
 و جماعت شکر اللہ تعالی سغیرہ نماید و است انکشاف ذی در آن مرتبه کہ بضررت ذات اشخاص و صفات
 مقدسہ او سبحانه تعلق وار و از قبیل علم حضوری است یہ صفات مقدسہ را نیز حکم حضرت ذات است
 تعالی و تقدس چنانکہ گذشتہ و آنکہ گفتیم کہ از قبیل علم حضوری است زیرا کہ علم حضوری عبارت از حضور
 نفس عالم است چون صفات نفس عالم نیستند باید کہ علم آنها علم حضوری نباشد اما چون صورتی از آنها
 مندرج نیکرد و حضور نفس شان کان است از قبیل علم حضوری بود و انکشافی کہ بصفت علم تعلق وار و
 از قبیل علم حصولی است و آنکہ گفتیم کہ از قبیل علم حصولی است زیرا کہ علم حصولی عبارت از صورت حاصلہ است
 از معلوم در علم و نزد این فقیر محقق و مکشوف گشتہ است کہ صورت بسیج معلوم در علم و احی جل شانہ

در آن مرتبه کان نیست
 بلکہ مرتبه تفصیل
 چون مرتبه اجمال
 است و در آن حضرت
 جل سلطانہ این
 معنی مفقود است
 و تفصیل در
 عین مرتبه اجمال
 است و این معرفت
 راے طور عقل
 است کہ نظر کشفی
 بآن متہدک است
 و علم و احی
 جل سلطانہ در
 آن مرتبه کہ
 باین صفات
 متعلق گشتہ
 است در رنگ
 علم بذات
 خود و علم
 کمالات
 مندرجہ
 ذاتیہ خود
 علم حضوری
 است و اینها
 با وجود
 زیادتی
 گویا عین
 عالم اند
 و حضور
 شان در
 رنگ حضور
 نفس
 عالم
 است از
 کمال
 اشخاص
 و شان
 است
 بحضرت
 ذات
 تعالی
 کہ جم
 غفیر
 از
 صوفیہ
 صفات
 را
 عین
 ذات
 گفته
 اند
 تعالی
 و از
 کار
 زیادتی
 صفات
 نموده
 اند
 و منع
 لاهو
 کرده
 اثبات
 کاعترہ
 فرمودہ
 و کمال
 آنست
 کہ
 با
 وجود
 تصدیق
 لاهو
 اثبات
 کاعترہ
 نموده
 آید
 و با
 وجود
 زیادتی
 سلب
 غیریت
 کردہ
 شود
 و این
 کمال
 موافق
 مذاق
 علوم
 انبیاست
 علیہم
 السلام
 و التسلیمات
 و مطابق
 آراء
 صاحبہ
 فرقه
 ناجیہ
 اہل
 سنت
 و
 جماعت
 شکر
 اللہ
 تعالی
 سغیرہ
 نماید
 و است
 انکشاف
 ذی
 در
 آن
 مرتبه
 کہ
 بضررت
 ذات
 اشخاص
 و
 صفات
 مقدسہ
 او
 سبحانه
 تعلق
 وار
 و
 از
 قبیل
 علم
 حضوری
 است
 یہ
 صفات
 مقدسہ
 را
 نیز
 حکم
 حضرت
 ذات
 است
 تعالی
 و
 تقدس
 چنانکہ
 گذشتہ
 و
 آنکہ
 گفتیم
 کہ
 از
 قبیل
 علم
 حضوری
 است
 زیرا
 کہ
 علم
 حضوری
 عبارت
 از
 حضور
 نفس
 عالم
 است
 چون
 صفات
 نفس
 عالم
 نیستند
 باید
 کہ
 علم
 آنها
 علم
 حضوری
 نباشد
 اما
 چون
 صورتی
 از
 آنها
 مندرج
 نیکرد
 و
 حضور
 نفس
 شان
 کان
 است
 از
 قبیل
 علم
 حضوری
 بود
 و
 انکشافی
 کہ
 بصفت
 علم
 تعلق
 وار
 و
 از
 قبیل
 علم
 حصولی
 است
 و
 آنکہ
 گفتیم
 کہ
 از
 قبیل
 علم
 حصولی
 است
 زیرا
 کہ
 علم
 حصولی
 عبارت
 از
 صورت
 حاصلہ
 است
 از
 معلوم
 در
 علم
 و
 نزد
 این
 فقیر
 محقق
 و
 مکشوف
 گشتہ
 است
 کہ
 صورت
 بسیج
 معلوم
 در
 علم
 و
 احی
 جل
 شانہ

نه خارج را گنجایش است نه علم را هرگاه وجود را در آن حضرت جل سلطانة بار نیاید وجودی و خارجی
را که اقسام او پیدا آنچه مجال بود و ظرفیت علم و خارج آنجا موجود را چه گنجایش باشد پس این صور علمیه
ثابت باشد و قائم بصفت علم بودند و هیچ ثبوت علمی خارجی درینا تحقق نشود بلکه وجود علمی و خارجی
عاریشان بود که از صفات امکان و سمات حدوث است ^{ثابت} فان کل متکین حادث عندهم
و در مرتبه و جوب وجود هر چند وجود ثابت گشته است اما ظرفیت خارج و علم مر آن وجود پدید آید
که ظرفیت و ظرفیت را آنجا مجال نیست نیک استماع نمائی صورت معلوم عبارت از نفس علم است
حصول و حصول او در علم چه معنی باشد متاخران صوفیه عکس گفته اند که صور علمیه که عبارت از اعیان اثبات
اند و حقائق ممکنات اند ثبوت شان در خانه علم است پس در خارج علم بوی از وجود پدید آید
لیکن عکس آن صور علمیه چون در مراتب ظاهر وجود که جز او در خارج موجود نیست افتاده است
مستور میگرد که آن صور در خارج موجود اند در رنگ صورتی که چون در مراتب عکس میگرد و مستور میگرد
که آن صورت در مراتب است فیالیت شعری ما فراد هؤلاء الکبراء و ما مغف حصول الصور
فی العلم و ما الصور فی الشاهد الا نفس العلم و فی الغائب علمه تعالی اذکی قدیم سیطر
و حدانی تعلق بمعلومات مستکثرة حصلت من تعلقه صور متعدده متمیزه لیتک العلوم
من غیر ان تثبت حصولها و حلولها فی ذلک العلم الا ذکی کیف تحل الصور المتعدده فیها
و هو یستلزم التبعض و التجزئ و الانقسام للحل و فرض شیء فی غیر شیء و هو یوجب التركيب
المتنافی للقدیم و الا ذکیه تعجب معانه است که از باب معقول صورت حاصل معلوم را در ذهن تثبیت
کرده اند و محلول آزاد در ذهن دانسته در علم چه آن صورت نزدشان عین علم است حال در علم و تبادل
از عبارت صوفیه متأخرین حصول آن صورت است علم که آنرا باطن وجود گویند و هو سیکانه اعلم
باید دانست که این صور علمیه که از تعلق صفت علم بکالات مندرجه فائیه او تعالی ثابت گشته اند
بنظر کشفی لایح میگرد که ایشان را حیوة و علم ثابت است و انکشافی که مناسبت علم حضوی بود ایشان را

این عبارت را در علم و خارج آنجا
وجود را چه گنجایش باشد پس این صور علمیه
ثابت باشد و قائم بصفت علم بودند و هیچ ثبوت علمی خارجی درینا تحقق نشود بلکه وجود علمی و خارجی
عاریشان بود که از صفات امکان و سمات حدوث است ثابت فان کل متکین حادث عندهم
و در مرتبه و جوب وجود هر چند وجود ثابت گشته است اما ظرفیت خارج و علم مر آن وجود پدید آید
که ظرفیت و ظرفیت را آنجا مجال نیست نیک استماع نمائی صورت معلوم عبارت از نفس علم است
حصول و حصول او در علم چه معنی باشد متاخران صوفیه عکس گفته اند که صور علمیه که عبارت از اعیان اثبات
اند و حقائق ممکنات اند ثبوت شان در خانه علم است پس در خارج علم بوی از وجود پدید آید
لیکن عکس آن صور علمیه چون در مراتب ظاهر وجود که جز او در خارج موجود نیست افتاده است
مستور میگرد که آن صور در خارج موجود اند در رنگ صورتی که چون در مراتب عکس میگرد و مستور میگرد
که آن صورت در مراتب است فیالیت شعری ما فراد هؤلاء الکبراء و ما مغف حصول الصور
فی العلم و ما الصور فی الشاهد الا نفس العلم و فی الغائب علمه تعالی اذکی قدیم سیطر
و حدانی تعلق بمعلومات مستکثرة حصلت من تعلقه صور متعدده متمیزه لیتک العلوم
من غیر ان تثبت حصولها و حلولها فی ذلک العلم الا ذکی کیف تحل الصور المتعدده فیها
و هو یستلزم التبعض و التجزئ و الانقسام للحل و فرض شیء فی غیر شیء و هو یوجب التركيب
المتنافی للقدیم و الا ذکیه تعجب معانه است که از باب معقول صورت حاصل معلوم را در ذهن تثبیت
کرده اند و محلول آزاد در ذهن دانسته در علم چه آن صورت نزدشان عین علم است حال در علم و تبادل
از عبارت صوفیه متأخرین حصول آن صورت است علم که آنرا باطن وجود گویند و هو سیکانه اعلم
باید دانست که این صور علمیه که از تعلق صفت علم بکالات مندرجه فائیه او تعالی ثابت گشته اند
بنظر کشفی لایح میگرد که ایشان را حیوة و علم ثابت است و انکشافی که مناسبت علم حضوی بود ایشان را

کائن نیست علی هذا القیاس و زوایں حقیر متبدا تعین حضرت خلیل علی نبینا وعلیه الصلوٰۃ
 و السلام بالاصاله تعین اول است که تعین وجودی است مرکز این تعین که شریف جزا راوست
 بالاصاله مبدأ تعین حضرت خاتم الرسل است علیه وعلیه الصلوات و التسلیمات چنانچه در
 مکتوب تحقیق این بحث تفصیل ذکر یافته است و چون ولایت حضرت خلیل علی نبینا وعلیه
 الصلوٰۃ و السلام ولایت اسرافیل است علی نبینا وعلیه الصلوات و السلام برائیه مبدأ تعین
 حضرت اسرافیل نیز همین تعین وجودی باشد علی نبینا وعلیه الصلوات و السلام و مبدأ تعین هر
 پیغمبر و رسول بالاصاله حصه است از حصص این تعین اول وجودی و از امتان نیز اگر کسی بابت
 متابعت انبیاء علیهم الصلوات و التسلیمات درین تعین وجودی نصیب باشد و حصه یا نقطه از
 حصص و نقطه آن تعین مبدأ تعین آنکس بود و مجوز است بلکه واقع و تادین تعین مبدأ تعین پیدا
 نشود و حصول حضرت ذات ثلثا بالاصاله گنجایش ندارد و ملائکه علیین را که مقریان حضرت اند علی
 نبینا وعلیه الصلوات و التسلیمات نیز مبادی تعینات در همین تعین وجودی است که وصول
 بحضرت ذات تعالی مربوط بآنست باید دانست که این رتبه اعلم که در مرتبه تفصیل تعین وجودی
 پیاگشته است هر چند حصه است از حصص آن تعین وجودی اما چون جامعیت دارد و گویا در رنگ
 نفس وجود جامع جمیع حصص آن تعین است و از این اجمال است هم تفصیل اجمال حکم مرکز و اثره و از
 تفصیل حکم محیط پس مرکز این تعین علمی که اجمال است کانه ظل مرکز آن تعین اول وجودی است و باین
 علاقه جمیع تعین کرده اند که مبدأ تعین حضرت خاتم الرسل علی نبینا وعلیه الصلوات و التسلیمات
 اجمال حضرت علم است لایکله این اجمال ظل مبدأ تعین است و علی الیه الصلوٰۃ و السلام که
 مرکز تعین اول وجودی است کما مر و نیز این اجمال علم تعین اول گفته اند و مرتبه فوق را تعین دانسته
 و عین حضرت وجود الگاشته باین وجود است تا بتعین نسبت چنانکه گذشت پوشیده نماند که
 تعین اول هر چند حصص مندرجه آن مبادی تعینات انبیاء و ارام ملائکه علیین عظام است علیهم الصلوات

۵۰
مجلسی مخبرین کلام
مجلسی مخبرین کلام
مجلسی مخبرین کلام
مجلسی مخبرین کلام
مجلسی مخبرین کلام

الندوة العامة
للمجلس
البرلماني
الاردني
الاول
الذي
عقد
في
الاردن
في
العام
١٩٥٢
م

والتَّسْلِيمَاتُ اَآدَانِ مَرْتَبَةٍ چوں اَجْمَالِ کَانِ سِت مَبَادِی ہر کدام علیحدہ بتفصیل معلوم نیکر دوسری پاسے
 کردہ نہیں شود و چون تفصیل یافت مَبَادِی ہر کدام تمیز گشت و نام علیحدہ یافت مثلاً ایک حصّہ اَنْ تَعِیْنُ
 اَوَّلِ جُودِی اِسْمِ الْحَیَوۃِ سِت حصّہ دیگر اِسْمِ الْعِلْمِ سِت عَلٰی هَذَا الْقِیَاسِ و مشہود دیگر دو کہ اِسْمِ الْحَیَوۃِ بَعْدَ مَبَادِی
 جَامِعِیۃ کہ وارد مَبَادِی تَعِیْنِ مَلَکَہِ عَلَیِّیْنِ عِظَامَتِ عَلٰی نَبِیِّنَا وَعَلِیْہِمُ الصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ و نیز
 حضرت رُوحِ الْقُدُسِ کہ مَنَاسِبَتِ بِلَا اَعْلٰی و اَزَلِیْنِ مَقَامِ نَصِیْبَتِ عَلٰی نَبِیِّنَا وَعَلِیْہِمُ الصَّلَوَاتُ وَ
 التَّسْلِيمَاتُ و حضرت مہدی عَلَیْہِ الرِّضْوَانُ چوں مَنَاسِبَتِ خَاصِ حضرت رُوحِ الشَّہِیدِ اَزَلِیْنِ مَقَامِ
 اُمیدوار است عَلٰی نَبِیِّنَا وَعَلِیْہِ الصَّلَوةُ وَالسَّلَامُ بَیْدِ اَنَسْتِ کہ ہر کدام از صفاتِ ثَمَانِیہ کہ در مرتبہ تَعِیْنِ
 ثَمَانِی تَفْصِیْلِ یافتمہ سِت مَبَادِی است مَرِکَبِی غَیْرِ بَرِکَہ مُقَدَّرِ اِجْتِمَاعِی عَلٰی مَبَادِی تَعِیْنِ حضرت خاتم
 الرَّسْلِ سِت عَلَیْہِ وَعَلِیْہِمُ الصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ وَ قَدَرَتِ مَبَادِی تَعِیْنِ حضرت عِیْسٰی عَلٰی
 نَبِیِّنَا وَعَلِیْہِ الصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ وَ کُلُوْنِ مَبَادِی تَعِیْنِ حضرت اَدَمِ عَلٰی نَبِیِّنَا وَعَلِیْہِ الصَّلَوةُ وَ
 السَّلَامُ وَ جُزْیَاتِ اِیْنِ اَسْمَاءِ کَلِمَیۃ مُقَدَّسَہ مَبَادِی تَعِیْنَاتِ سَابِقِ اَنْبِیَاسِ عَلَیْہِمُ الصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ
 ہر گروہ اَزَلِیْنِ بَزُرْگواران کہ مَنَاسِبَتِ بَاسَمَی خَاصِ دَارِند و بِنَبِیِّی حَاضِرِ مُقَدَّرِ اِیْشَارَہ مَنَاسِبَتِ جُزْیَاتِ
 اَنْ اِسْمِ مَبَادِی تَعِیْنَاتِ شَانِ سِت اَوَلِیَّائِی کہ ہر قدمِ غَیْبِی اَزِیغِیْبِ اِنْ مُقَدَّرِ کَاثِرِ اَنْدِ عَلَیْہِمُ
 الصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ مَبَادِی تَعِیْنَاتِ شَانِ جُزْیَاتِ اَنْدِ جُزْیَاتِ اَنْ اِسْمِ رَاکَہِ مَبَادِی تَعِیْنِ اَنْ غَیْرِ
 سِت عَلَیْہِ الصَّلَوةُ وَالسَّلَامُ وَ ہِجْمَنِ تَعِیْنَاتِ سَابِقِ مَوْمِنَانِ جُزْیَاتِ اَنْدِ جُزْیَاتِ اَنْ اِسْمِ رَاکَہِ
 مَبَادِی تَعِیْنِ غَیْرِ سِت کہ اِنہَا ہر قدمِ اَوْنِیۃ عَلَیْہِ الصَّلَوةُ وَالسَّلَامُ و مَبَادِی تَعِیْنَاتِ کَفَّارِ بَاسَمِ
 اَلْمُضِلِّ تَعْلُقِ دَارِند و اَزَلِیْنِ مَبَادِی مَذکورہ علیحدہ اند و چون مَبَادِی تَعِیْنَاتِ مَحْکَمَاتِ معلوم گشت
 بَدَانِہ تَامِی دَاوِرہ و جُوبِ مُنْتَهَاۃ اِیْنِ تَعِیْنَاتِ سِت اَزْکَدِ شَتِ اَنْ شُرُوعِ دَر دَاوِرَہ مَحْکَمَاتِ سِت
 و حضرت حَقُّ سُبْحَانُہ و تَعَالٰی چوں خَواست کہ اَزْکَمَالِ کَرَمِ و اِحْسَانِ خُودِ فُیُوضِ و اِنْعَامَاتِ خُودِ بَرِکَرِ
 عَطَا فرماید و گنجِ بَخْشِ نَاہِدِ خَلْقِ بَرِکَرِ اَزْکَمَالِ اَلِیْتِ جُودِ و تَوَابِعِ جُودِ و خُودِ بَا اِیْشَانِ خَشِیْدِ بَے اَنکَہ

از حیثہ علم و قدرت و ابرار و کلام و بی و ہر و کونین و مہجہ سیکہ اللہ تعالیٰ

مکتوبات امام زمانی

۱۰
 کتب و کتب
 علی فضل و در حد
 علیه الصلوٰۃ والسلام
 الخلق عیال الله و
 احسن الخلق الى الله من
 احسن الى عالمه وده

[illegible]

بخواجه ابوالکاریم در غریب نگاری خلق الله حضرت حق سبحانه و تعالی بر وجه اعتدال و مرکز
 عدالت استقامت کرامت فرماید چه دولتیست که حضرت واسطه العظیبات جل سلطانة بنده را
 مخصوص بعضی از فضائل و مزایا گردانیده و بیکر حوائج جمعی از بندگان خود را بید تصرف و احوال فرماید
 و ارا را و واهی آن جماعه گردانیده چه نعمتیست که جمعی از خلایق را که از کمال کرم ایشان عیال خود فرمود
 است با و مرتبط سازد و تربیت ایشان با و تفویض نماید و سعادت مندے بود که بحج این دولت قیام نماید
 و شومش باشد که لشکری این نعمت اقدام فرماید و خدا شگاری عیال صاحب خود را سعادت خود داند و تربیت
 علیه وایا و مولای خود را شرف خود از کار و حمدا لله سبحانه که اهل آن بقعه بزرگ خیر ایشان طلب
 اللسان اند و حدیث کرم و احسان ایشان را بر زبان دارند

مکتوب حضرت مولانا مفتی محمد شفیع

الواسطى لم يخض الذكري بأهل التمكن أولا وأثبت الذكري لأهل التلويين أيضا في حال
احتجائهم بقوله الثاني كما حصل المتافاة بين قوليه ولما ورد اعتراض الشيخ عليه و
الظاهر عندي أن الكرمية بيان حال الفريقيين فمن كان له قلب هم أزباب القلوب الذين
تكونت آحوالهم وهم أصحاب التلويين وقوله تعالى أو ألقى السهم وهو شهيد بيان حال
أهل التمكن فإنهم لقوا سمعهم للفهم في حال عين الشهود إلا أن الذكري للقوم الأول
في بعض الأوقات والثاني في جميع الأحوال كما ترى ولوقال الشيخ قدس سره وهذه
الآية تحكم بخلاف هذا الأمر لقوم آخرين أيضا كان أنسب وكلمة أو لمع الخوف فلا
يبنا في الجمعه بين الفريقيين في الذكري ثم قال الشيخ بعد ذلك فوضع الفهم محل الحادث
والمكالمه وهو سمع الفلبي موضع المشاهده بصر القلب فمن هو في سكر الحال يغيب سمعه
في بصره ومن هو في حال الصحو والتمكن لا يغيب سمعه في بصره لتمككه ناصية الحال
وفهمه بالوعاء الوجوبي المستعمل لفهم المقال لأن الفهم مورد الألهام والسماع والألهام
والسماع يستند عيان وعاء وجوديا وهذا الوجود يكون موهوبا منشأ نشأنا ثانيا للتمكن
في مقام الصحو هو غير الوجود الذي يتلاشى عند المعان نور المشاهده لمن جاز على
مير الفناء إلى مقر البقاء انتهى فوضع الفهم محل الحادث والمكالمه أي مع الله عز وجل
يغيب سمعه في بصره أي لا يفهم وقت المشاهده وهو حال أهل التلويين يدل أهل المشاهده
كما قاله الواسطى لا يغيب سمعه في بصره أي يفهم في عين المشاهده وهو حال أهل التمكن
يجمع بين المشاهده والفهم كما مر لمن جاز متعلق بقوله موهوبا أي موهوبا لمن جاز عين
الفناء ووصل إلى البقاء لا يخفى أنه ما معنى المشاهده في أهل التلويين والمشاهده إنما تكون
في ذات كما قالوا وهو غير واصل بعد إلى الذات فالأولى في حقه المكاشفة بالصفات
المتميزة المتلونه وما هو في الذات لا تلويين له ولا تغير وليس في تلك الحضرة المقدسة

يعني أراد كلمة الصفا
في أحد قوله وهذه
الآية تحكم
أنسب
يعني بكماله أو في قوله
في بصره
والمكالمه
والسماع يستند
يعني والحال في المشاهده
الله تعالى

في مقام الصحو هو غير الوجود الذي يتلاشى عند المعان نور المشاهده لمن جاز على

موصول

فَأَمَّهُمُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْطَا نَاسِطَانَ الْخَيَالِ وَجَعَلَهَا مِرَاةً تَحْصُلُ صُورَةً مَعَانِي الْكَمَالِ وَ
لَوْلَا الْخَيَالُ لَمَا أَذْكُمَا دَرَجَاتٍ لَا تَصَالُ عَنْ دَرَكَاتٍ لَا يَفْصَالُ وَلَمَّا عَلِمْنَا وَارِدَاتِ الْأَوَّلِ
فَإِنَّ لِكُلِّ مَعْنَى وَحَالٍ صُورَةً فِيهِ إِنْ كُشِفَتْ يَدُ رُكْبَةٍ بِهَا ذَلِكَ الْمَعْنَى وَالْحَالُ فَشَانَ اللَّطَائِفِ السَّيْرِ
السَّيْرِ وَالسُّؤَالِ وَالْإِنْتِقَالِ مِنْ حَالٍ إِلَى حَالٍ وَشَانَ الْخَيَالِ رَأْيَةً دَرَجَاتِ السَّيْرِ وَالسُّؤَالِ الْخَالِصَةِ
لِلسَّالِكِ بِصُورِهَا الْمُرْتَسِمَةِ فِيهِ وَإِرَاءَتُهُ تَزِيدُ الرَّغْبَةَ إِلَى الْفَوْقِ وَأَيْضًا بِإِرَاءَتِهِ يَحْصُلُ السَّيْرُ
عَلَى بَصِيرَةٍ وَيَتَيَسَّرُ السُّؤَالُ عَلَى مَعْرِفَةٍ وَبِسُلْطَانِهِ يُخْرِجُ السَّالِكَ عَنِ الْجَهْلِ وَيَكُونُ مِنْ
أَهْلِ الْعِلْمِ فَلِلَّهِ سُبْحَانَهُ دُرَّةٌ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ اشْبَعَهُ الْهُدَى

عنه قوله
العارف يستشهد
على انه لا بد من الخلق

خطوه بالفتح بيار كالم
نهادن وبالفهم كالم
خطوات بغير كين جمع
منتخب
لما لا ح له فقد ناصية
الوحيد
الله تعالى فلا يشهدون
من ساطع الورد الامين
موجبات اسم باني
او

في القصة المبركة من
الشجرة ان موسى اني
انا الله رب العالمين
القصص
سبح الله تعالى

وشهود المتكلم في مرات تلك الصفة تجلي لتلك الصفة ونهاية المراتب كما انها والاطلاق
على وراء تلك التجلي يكون بالذاتي منه الى تجلي ذاتي لا محالة فالوصول الى الذات ههنا
يكون بتوسط صفة الكلام ويتوسل بلاكوة النظم انظر الى الدال على تلك الصفة فلا بد من
الخطوتين ^{خطوة} من النظم الدال الى كمد لول الذي هو الصفة والخطوة الثانية من الصفة
الى الموضوع قال العارف قدس سره ^{الشر} خطوتان وقد وصلت وما ذكر الشيخ قدس سره
الا الخطوة الاولى واتمه بها هذا السير وقيد فائدة التلاوة بها لا غير سبحانه انك لا علم
لنا الا ما علمتنا انك انت اعلم الحكيم وقال الشيخ بعد ذلك انه قد نقل عن جعفر الصادق
رضي الله تعالى عنه وعن ابا عبد الكريم ايضا انه خرج مغشيا عليه وهو في الصلوة فُسئل عن
ذلك فقال ما زلت اردد الآية حتى سمعتها من المتكلم بها ^{من قبل ذلك} والصوفي كذا لاحت له ناصية
التوحيد والقي سمع عند سماع الوعد الوعيد وقلبه بالتخلص عما سوى الله تعالى صار
بين يدي الله حاضر اشبه بذكر لسانه وليسان غيره في التلاوة كسجدة موسى على نبينا
وعليه الصلوة والسلام حيث سمعه الله تعالى منها خطابه اياها في انا الله فاذا كان سماعه
من الله تعالى واستماعه الى الله صار سمعه بصره وبصره سمعه وعلمه عمله وعمله عمله
وعاد اخره اوله واوله اخره الى ان قال فاذا تحقق الصوفي بهذا الوصف صار وقت شهود
وشهوده مؤبدا وسماعه متواليا متجددا قوله فالصوفي لما لاحت له ناصية التوحيد بيان
لقول لا ما رضى الله تعالى عنه ^{ايديا} وشره لسماعه من المتكلم بان الصوفي لما غلب عليه حال
التوحيد وزال عن نظره شهود الغير صار بين يدي الله حاضر اشبه بذكر كماله سمع كلاما
من نفسه او من غيره ^{ايديا} الله سمعه من الله سبحانه ويرى لسانه وليسان غيره كسجدة موسى على
نبينا وعليه الصلوة والسلام قال الامام كمالا ^{مجهز} الآية سمعها من نفسه ومن لسانه الى ان
لا ح له في انشاء الشكرا رجال التوحيد سمعها من المتكلم بها وان كان صدم منه ومن لسانه

تقول بل وعلم
الكلام
الهام

فإنه وجد لسانه جنداً كالشجرة الموسوية فالكلام الظاهر من اللسان جنداً كالكلام
الظاهر من تلك الشجرة في أنه كلام الله سبحانه أقول وبالله سبحانه العظمة والتوفيق إن المسموع
من الشجرة الموسوية كان كلام الله سبحانه لا محالة حتى لو أنكره أحد كان كافراً أو
المسموع من الاليسنة ليس في الحقيقة كلام الله وإن تخيل الصوفي في غلبة التوحيد أنه
كلام الله تعالى حتى لو أنكره أحد لم يكن كافراً بل يكون محققاً صادراً لأنه حصل من
حركة اللسان واعتماد المخارج ولا كذلك في الشجرة فإن أحد الكلامين من الآخر فإن الأول
تحقيق والآخر تخيل والعجب من الشيعي الأجل قدس سره أنه بالغ هنا في التوحيد حتى
جعل التخييل تحقيقاً وجعل الكلام الصادق من العبد في غلبة الحال صادراً من الحق سبحانه
وقد أنكر في موضع آخر من كتابه الأقوال الصادرة في التوحيد عن أبيها في غلبة الحال
حملها على الحكاية من الله سبحانه فرأى عن شائبة الحول والافتقار وما فرهمنا عن شوب
الحول بل حكم بالافتقار والعينية والحق في هذا المقام أن الحكم بالافتقار والعينية في غلبة
الحال تخيل لا تحقيق سواء كان الافتقار في الذات أو في الصفات وفي الأفعال فسبحان
من لا يتغير بذاته ولا بصفاته ولا في أسمائه بحدوثها لا كوان ولا يتحد معها أحد ولا
يتحد صفات أحد مع صفاته تعالى ولا أفعال أحد مع أفعاله سبحانه فهو سبحانه هو هو
والممكن يمكن حدث في الذات الصفات الأفعال والحكم بالافتقار بين القديم والحادث
من تلويثات العشق وغلبات المحبة والشكر فلا يؤخذ عليهم شائبة الحول مظنة الافتقار
المستلزمية للكفر والافتقار فإنها غير مرادة لهم وحاشا لله سبحانه أن يكون مرادهم ما هو
غير لائق بجناب قدسهم تعالى فإنهم أولياء الله وأجباؤه سبحانه المحفوظون من تجوز ما لا
يجوز على الله تعالى والذين تشبهوا بهم من غير حال بدو في صدق وتكلموا بكلماتهم وفيهم من
منها غير مراد منهم فوق عوامئهم في الافتقار والزندقية حتى أتت الحول والافتقار مع الله سبحانه

يعني بيننا وبينه
فان الاول لا
له اي لا يوافق
على باب التوحيد
من
بما قال في غلبات
العبودية والشكر
مطهره سبحانه
الله تعالى

عَنْ وَحَكْمُوا بِصِدْقِ وَرْدَةِ الْمُتَكِنِ وَاجْتِافِهِمُ الزَّادَةَ الْخَارِجَةَ مِنَ الْبَحْثِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ أَنْ يُؤْفَكُونَ
وَلَا يُخْفَى أَنْ يَذْكُرَ الشَّيْخَ قُدَّسَ سِرُّهُ فِي بَيَانِ تَوَلَّى لَمَّا مَرَّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ وَإِنْ صَدَقَ فِي حَقِّ
قَوْمٍ مِنْ أَهْلِ التَّلَوِينِ الَّذِينَ اسْتَوَى عَلَيْهِمُ الشُّكْرُ وَغَلَبَ عَلَيْهِمْ حَالُ التَّوْحِيدِ لِكَيْفِي الْحُسْنِ
ظَنِّي بِشَانِ الْأَمْرِ لَا بُحُورَ صِدْقِهِ فِي حَقِّهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ لَا تَعْنِي مِنْ أَكْبَارِ زِيَارَةِ التَّكَلُّفِ
وَالصَّحُولِ لَا يَلْتَبِسُ عِنْدَهُ الْمُتَخَيَّلُ بِالْمُتَحَقِّقِ وَلَا السَّمَاءُ مِنَ الْغَيْبِ بِالسَّمَاءِ مِنَ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ
فَلْيُطَلِّبِ الْكَلَامَ فِي عَمَلٍ حَسَنٍ مُنَاسِبٍ لِحَالِهِ غَيْرُ هَذَا الْوَجْهِ وَهُوَ أَنَّهُ يُمَكِّنُ أَنْ يَسْمَعَ الْعَبْدُ كَلَامَ
الرَّبِّ تَعَالَى بِكَيْفٍ كَمَا سَمِعَ مُوسَى فِي الطُّورِ عَلَى نَبِيَّتِنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ فَإِنْ قُلْتَ مَا
مَعْنَى سَمَاعِ الْكَلَامِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَلَا يُسْمَعُ إِلَّا مَا هُوَ حَرْفٌ وَصَوْتُ قُلْتَ مَمْنُوعٌ أَلَا يُبْرَى أَنَّ اللَّهَ
تَعَالَى يَسْمَعُ كَلَامَهُ بِأَحْرَفٍ وَصَوْتٍ فَجَازَ أَنْ يَكُونَ الْعَبْدُ إِذَا صَارَ مُتَخَلِّقًا بِأَخْلَاقِهِ تَعَالَى
يَسْمَعُ بِأَحْرَفٍ وَصَوْتٍ وَالْإِسْتِحَالَةُ بِدَاهَةِ الْوَهْمِ النَّاشِئَةِ مِنْ قِيَاسِ الْغَائِبِ عَلَى الشَّاهِدِ
وُجُودِ الْغَائِقِ كَيْفَ يُقَاسُ الشَّاهِدُ فِي مَضِيْقِ الزَّمَانِ الْمُقْتَضَى لِلتَّرْتِيبِ التَّقْدِيرِ وَالْتَّأْخِرِ
الْغَائِبِ لَا يَجُوزُ عَلَيْهِ زَمَانٌ وَلَا تَقْدِيرٌ وَلَا تَأْخِرٌ وَلَا تَرْتِيبٌ فَجَازَ فِي الْغَائِبِ ثُبُوتُ أَشْيَاءَ
لَا بُحُورَ فِي الشَّاهِدِ فَلْيُفْهَمْ وَاللَّهُ سُبْحَانَهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ وَالْمُتَحَقِّقِ أَنَّ السَّمَاءَ إِنْ كَانَ بِحَاشِيَةِ
السَّمْعِ فَلَا بُدَّ أَنْ يَكُونَ الْمَسْمُوعُ حَرْفًا أَوْ صَوْتًا وَأَلَا إِذَا كَانَ السَّمَاءُ بِكُلِّ جُزْءٍ مِنْ أَجْزَاءِ السَّامِعِ غَيْرَ مَقْصُودٍ
بِالْحَاشِيَةِ فَجَازَ أَنْ يَحْصَلَ بِأَحْرَفٍ وَصَوْتٍ مِنَ الْمَسْمُوعِ فَأَتَا سَمْعُ كُلِّ تِنَادٍ بِكُلِّ جُزْءٍ مِنْ أَجْزَائِهِ نَاكِلاً لِمَا لَيْسَ
مِنْ جِنْسِ الْحُرُوفِ أَلَا صَوَاتٍ وَإِنْ كَانَ يُتَخَيَّلُ فِي الْخِيَالِ الْحُرُوفُ وَالْأَصْوَاتُ الْخِيَالِيَّةُ لَكِنَّا نَعْلَمُ أَنَّ الْحَكَمَ
الْمَاخُذَ السَّمْعَ لَكِنَّا كَانَ أَوْ لَا فَجَرَّدًا عَنِ الْحَرْفِ وَالصَّوْتِ وَتَلَبَّسَ ثَانِيًا فِي الْخِيَالِ بِالْحُرُوفِ وَالصَّوْتِ
الْخِيَالِيِّ لِيُقَرَّبَ إِلَى الْقَرَمِ وَالْأَفْهَامِ عَلَى أَنْ نَقُولَ مَا هُوَ مُحِبٌّ مِنْهُ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَسْمَعُ كَلَامَنَا
الْمُرَكَّبَ مِنَ الْحُرُوفِ وَالْكَلِمَاتِ الْمُرْتَبَةِ التَّقْدِيرِ مِنَ التَّأْخِرِ لَكِن سَمَاعُهُ تَعَالَى إِنَّمَا يَكُونُ
بِأَوْسَطِ حَرْفٍ كَلِمَةٍ وَلَا تَرْتِيبٌ وَتَقْدِيرٌ وَتَأْخِرٌ لِأَنَّ الْكَلَامَ الْمُرَكَّبَ الْمُرْتَبَّ التَّقْدِيرَ

عن كلام الامام جعفر
مفقود ان هذا فانهم
كون السامع بالحرف
وصوت حكم الوهم
بداهة بداهة الوهم
كبريات الامام جعفر
فانهم اعني
كيف يقاس الغائب
على الشاهد والحالات
الشاهد في مضيق الزمان
لصحة قوله
الله تعالى

الغافلة
النافذة
بالله المبرور

وَيُرَالُ عَنْ بَصِيرَتِهِ الثَّاقِفَةِ حِجَابُ الْحِكْمَةِ فَيَصِلُ سَمَاعُهُ بِالسُّتِ بِرَتِكُمْ كَشْفًا وَعِيَانًا وَتَوْجِيهًا
 وَغَرَفًا فَكَانَ تَبْيِيحًا نَاقِرًا بِهَا نَاجِيًا أَخَذَ لِسَانَهُ وَلِسَانُ غَيْرِهِ فِي حَقِّهِ حَكْمَ شَجَرَةِ مُوسَى بِسَمْعٍ
 مِنْهُ كَلَامُهُ تَعَالَى كَمَا سَمِعَ مُوسَى مِنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ فَصَحَّ أَنَّهُ عَادَ آخِرُهُ أَوَّلُهُ وَأَوَّلُهُ آخِرُهُ حَيْثُ
 سَمِعَ كَلَامَهُ تَعَالَى آخِرًا كَمَا سَمِعَ أَوَّلًا وَعَلَى هَذَا حِجْلٌ قَوْلُ الْبَعْضِ إِنَّهُ قَالَ أَنَا أَذْكَرُ خِطَابَ
 السُّتِ بِرَتِكُمْ أَيْ كَانَ ذَلِكَ الْخِطَابُ الْأَوَّلُ مِثْلُ هَذَا الْخِطَابِ الَّذِي أَسْمَعُ الْآنَ مِنْهُ تَعَالَى
 عَلَى الْأَسْنَةِ هَذَا وَلَا يَجْفَى عَلَيْكَ أَنَّ الْخِطَابَ الْأَوَّلَ مِنْهُ تَعَالَى كَانَ تَحْقِيقًا وَسَمَاعَ الَّذِي
 مِنْهُ تَعَالَى كَانَ عَلَى سَبِيلِ الْحَقِيقَةِ وَهَذَا الْخِطَابُ أَمَّا خُورُ الْمَسْمُوعِ مِنَ الْأَسْنَةِ إِنَّمَا يَكُونُ
 خِطَابًا لِلَّهِ عَلَى سَبِيلِ التَّخَيُّلِ وَالتَّوَهُّمِ كَمَا مَرَّفَانِ أَحَدُهُمَا مِنَ الْآخِرِ فَالْعَجَبُ كُلُّ الْعَجَبِ
 أَنَّ الشَّيْخَ قَدِّسَ سِرُّهُ مَعَ جَلَالَةِ قُدْرَةِ جَعَلَ أَحَدَهُمَا عَيْنَ الْآخِرِ وَلَمْ يُفَرِّقْ بَيْنَ الْمُتَحَقِّقِ
 وَالْمُتَخَيَّلِ وَمَا هُوَ إِلَّا عَيْنُ الشُّكْرِ وَصِرَتْ التَّوَجُّيدُ مِثْلُهُ مِثْلُ قَوْلِ أَنَا الْحَقُّ وَتُبْحَانِي وَلَيْسَ
 فِي جَبَّتِي سِوَى اللَّهِ وَاعْجَبْ مِنْ هَذَا مَا قَالَ بَعْدَ ذَلِكَ فَإِذَا تَحَقَّقَ الصُّوفِي فِي هَذَا الْوَصْفِ
 صَارَ وَقْتُهُ سَرْمَدًا وَشُهُودُهُ مُؤَبَّدًا وَسَمَاعُهُ مُتَوَالِيًا مُتَجَدِّدًا وَلَا يَذْهَبُ عَلَيْكَ أَنَّ
 الصُّوفِي فِي هَذَا الْمَقَامِ مَا تَحَقَّقَ إِلَّا بِالْجَهْلِ الْمَعْنَوِيِّ الصِّفَاتِي كَمَا مَرَّ وَهُوَ مَقَامُ التَّلَوُّينِ لَا
 غَيْرَ فَمِنْ أَيْنَ صَارَ وَقْتُهُ سَرْمَدًا وَشُهُودُهُ مُؤَبَّدًا أَوْ مَا الدَّوَامُ وَالسَّرْمَدُ لِلْوَقْتِ إِلَّا فِي
 الْوُصُولِ إِلَى لَدَاتِ تَعَالَى وَتَجَلِّيهِ الدَّائِي وَكَذَا الشُّهُودُ وَالْمُشَاهِدَةُ لَا يَكُونُ إِلَّا لِلْوُصُولِ
 إِلَى لَدَاتِ تَعَالَى كَمَا قَالُوا وَمَا حَصَلَ فِي مَرْتَبَةِ الصِّفَاتِ يَسْمَى بِالْمُكَاشَفَةِ فَالشُّهُودُ وَدَوَامُهُ
 هُوَ نَصِيبُ رِيَابِ التَّمَكُّينِ الْوَاصِلِينَ إِلَى لَدَاتِ لَا أَهْلُ التَّلَوُّينِ الْمُقْبِدِينَ بِالصِّفَاتِ فَإِنَّهُمْ
 أَنْبَاءُ الْقُلُوبِ فِي أَصْحَابِ الْقُلُوبِ بِحَاثِكَ لَعَلَّكُمْ لَنَا أَلَا مَا عَلَّمْنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

مكتوبات
الشيخ
الشيخ

تعالى

مكتوب صد نوزدهم (١١٩)

بمولانا شيخ مودود محمد قال الشيخ قدس سره في الباب التاسع من كتابه العوارف في ذكر
 من انتهى الى الصوفية ومن جملة اولئك قوم يقولون بالحوّل خذ لهم الله سبحانه
 ويؤمنون ان الله تعالى يجعل فيهم ويحل في اجسامهم يصطفها ويسبق الى
 فهو مهم معنى من قول النصاري في اللاهوت والتاسوت ومنهم من يستبهم النظر
 الى المستحسنات اشارة الى هذا الوهم ويتخيل له ان من قال كلمات في بعض غلبات
 كان مضمر الشيء ينار عموه مثل قول الحلّاج انا الحق وما يحكي عن ابي يزيد من قوله
 سبحانه انا حاشا لله سبحانه ان نعتقد في ابي يزيد انه يقول ذلك الا على معنى الحكاية
 عن الله تعالى وهكذا ينبغي ان نعتقد في قول الحلّاج ذلك ولو علمنا انه ذكر ذلك
 القول مضمر الشيء من الحوّل ردناه كما نرددهم انتهى فبالتشعير ما معنى
 الحكاية عن الله تعالى وما وجه تخصيصه بآيات التكرير مثل هذا القول على معنى الحكاية
 اللهم الا ان يقال انه قدس سره اذا قال القائل بمثل هذا القول ان كان هو العبد
 كما هو الظاهر عند اكثر فلا بد وان يكون حكاية من الرب تعالى فان العبد لا يصير
 رباً لكن القائل به في الحقيقة هو الرب سبحانه ولسان العبد مثل الشجرة الموسوية فلا
 اعتراض على الحلّاج ولا تعرض على ابي يزيد قدس الله تعالى اسرارهما والظاهر من عبادة
 الشيخ انه لو لم يحمل على معنى الحكاية يفهم منه الحوّل وليس كذلك اذ يجوز ان يقول
 ذلك عند غلبات التوحيد واستتار ما سوى الواحد المشهود عند السان نور الشهود بلا شائبة
 حوّل واتحاد فمعنى قوله انا الحق عند احتقائه عن نظره لست انا شيئاً واما الموجود
 الحق لا اتي متحد مع الحق او حال في الحق تعالى فانه كافر ومناف للتوحيد المشهودي فان
 المشهود فيه ليس الا الواحد لا حد وعلى تقدير الحوّل والاتحاد المشهود متعدياً ولو على
 صفة الاتحاد والحكاية قوله ومنهم من يستبهم النظر الى المستحسنات اشارة الى هذا

١
 الامور عام الذات
 تعالت وتقدس و
 التاسوت عام الاجزاء
 ٢
 من اجزاء
 ٣
 الله تعالى

سبحانه

انها

سبحانه

الوجه أي الحول والعجب من الشيء الأجل أنه يفهم من أمثال هذه العبارات الاتحاد والحول والحال أن المتبادر من هذه الأقوال الظهور وهو وراء الحول لأن الحول كونه نفس شئ في شئ مثل كونه نفس زيد في البيت والظهور كونه عكس شئ في شئ مثل كونه عكس زيد في المرأة والأول محال في مرتبة الوجوب ونقص تلك المرتبة المقدسة والثاني لا يمنع لشبوهه ولا نقص عند حصوله فإن الأول يستلزم التغير المتناهي للقدم والثاني لا يستلزمه كما لا يخفى فلو ظهرت الكمالات الوجوبية في هرايا الأعداد الإمكانية لم يلزم منه حلول تلك الكمالات في تلك المرايا ولا تغيرها ولا انتقالها المتناهي للقدم وإنما هو ظهور وراءه كمال في مرآة فتعجز شهود كمالهم تعالى في المرايا الإمكانية ليس تجوز الحول تلك الكمالات فيها بل هو تجوز ظهور الكمال في المرأة ولا نقص فيه وإن كان البعد لمثل هذا الشهود صاحب نقص وغير مستقيم على الجادة لكن المقصود دفع تهمة الحول عنه لإثبات كماله وكونه على شئ والله سبحانه أعلم بحقائق الأمور كلها *

مكتوب صدو بتم (۱۲۰)

بمیر منصور در بیان اختیار کردن عزت الحمد لله وسلام علی عبادہ الذین اصطفی صحائف شریفه اخوی اعز می بتعاقب یکدیگر رسید خوشوقت ساختند حمد الله سبحانه که با وجود اسباب بی مناسبتیها در محبت ارتباط فقر که داشتند توبه راه نیافت است و منافی و سبب قوت گذشته بلکه در آن ارتباط قوت بخشید حضرت حق سبحانه در محبت این طایفه استقامت کرامت فرماید سرایه سعادت مستشفقت شعار درین فرصت شوق انزوا غالب آمد گوشه اختیار کرده است و بغیر از جمعه سحر نمیرود و جماعت پنجوقت در همان زاویه منعقد میشود و راه ملاقات مردم نمیدوگشته است

جمله بشارت در راه
بازگشت و مشایخ عام و مشایخ
مجلس قدر الزمان و انوار
گوشه لطیف و دیگر مشایخ
کلیات نام بیان
صورت
مجلس قدر الزمان و انوار
بازگشت و مشایخ عام و مشایخ
مجلس قدر الزمان و انوار
گوشه لطیف و دیگر مشایخ

اوقات بسبب جمعیت بسیار و در وقتیکه تمام عمر گویا حالیه شده سُبْحَانَ اللَّهِ عَلَى ذَلِكَ
 باقی احوال صوری هم بعافیت مقرون است و فرزندان متعلقان همه جمعیت میگردانند جناب خواجه
 عبدالقادر پیش از ماه مبارک رمضان بدلی تشریف بردند سُبْحَانَ اللَّهِ که خواجه درین آمدن خود
 بسیار حاصل کردند و ورق را تمام گردانیدند و از غلبات توحید بدریای تزیین غوط خوردند و متوجه
 غمق اند و از ظاهر باطن بلکه بالطن بطون میرود تفصیل احوال را چون حافظ بها و الدین آنجا آمده
 اند شاید تفصیل تر بگویند

مکتوب سبب و حکم (۱۲۱)

بمیرزا حاتم الدین احمد در محل عبارات مکتوبه که متضمن است اَکْبَرُ لِلَّهِ وَ سَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ
 الدِّینِ اصْطَفَ صَیْفَهُ اگر می که از روستا شفقت مهر بانی نامزد این فقیر ساخته بودند بطالع آن
 مشرف گشت اندراج یافته بود که عزیز فرزند عبارات مکتوبه که در اجیر نوشته بودی اعتراضها
 وارد و در حل آن باید نوشت و بعضی از یاران چون تعیین مواضع اشتباه نوشته بودند باندازه آن چند
 مقدمه در حل آن اشتباه بگویند اللَّهُ سُبْحَانَ اللَّهِ نوشته آمد و اللَّهُ سُبْحَانَ اللَّهِ الْهَادِیُّ إِلَى سَبِيلِ الْوَسَّادِ
 تَعْدُوا لَمْ تَأْسِرْ مُرَادِی و سیر مریدی امریست که بوجهان صاحب آن سیر تعلق دارد و اگر امر نیست
 که بغیر تعلق داشته باشد پس حجت بر آن بر اثبات آن طلبیدن گنجایش ندارد و مع ذلک کسی که حضرت
 حق سُبْحَانَ اللَّهِ قوت حسیته داده است اگر در احوال و اوضاع صاحب آن سیر نیک بلاحظه نماید و فو
 و برکات و علوم و معارف الهی جل شانه که او بان ممتاز است مشاهده کند تواند که حکم سیر مرادی و
 نماید و هیچ محتاج بدلیل نبود در رنگ آنکه بعد از ملاحظه قرب بعد و مقابله و اجتماع که قمر با شمس
 حکم کند که نور قمر مستفاد از نور شمس است اگر چنان معنی بر غیر از باب شمس حجت نبود و نیز حضرت خوا
 ماقول سبب که در اوایل حال سیر این فقیر را سیر مرادی مقرر فرموده بودند شاید یاران همین معنی را

عنه لازم گردانیدن کار بر منبر

اینی و انصاف تمام
 احوال شان بداند
 در تمام حاصل نمود
 فایده
 بنیاد بنیاد
 و از زبان او و سایر
 بنیاد بنیاد
 و غیره ازین عبارت
 که بگوینا حاصل گویا
 حضرت ایشان فرمودی
 سه قریب یافت
 انوار

سلوک مست وصولی مطلوب میسر شود بے واسطه و بے حیولت امرے خواب بود گفته اند گوئیتم بدلو
 تو فقم علی الله یعنی اگر کشید شود بجزرت حق سبحانہ در سائیدہ شود یا بطن بطون ہر آئینہ در میان
 شما و در میان حق جل و علا حیولت و حجاب امرے خواب بود و شاید کہ بخاطر شریف شما ہم ماندہ باشد
 کہ حضرت خواجہ با قیاس سیرۃ میفرمودند کہ وصول از راہ معیت کہ حق را جل سلطانہ بایند و است اگر
 میسر شود ناچار بے توشط امرے خواب بود کہ مناسب معیت است اگر واسطه است در سلسلہ تربیت
 کہ عبارت از سلوک است راہ معیت یکے از طرق جذبہ است و حدیث الکرمہ من احب علی صاحب
 الصلوٰۃ والسلام نیز تائید این معنی میفرماید زیرا کہ مرد را با محبوب خود چون معیت ثبوت پیوستہ
 مرتفع گشت استماع فرماید ہر ظل را ہل خود شاہراہ است بیچ چیز در میان شان حائل نیست اگر
 بنیائت خداوندی جل شانہ ظل را ہل خود میل پیدا شود و کشتہ باو ہوید اگر دو و بدلت
 متابعت صاحب شریعت علیہ و علی الہ الصلوٰۃ والسلام آن ظل را بان وصل وصولی و احاطہ
 حائل آید ہر آئینہ بے حیولت امرے خواب بود و چون آن اصل اسمے است از اسماء الہی جل شانہ
 ناچار در میان اسم و اسمائے او حائلے خواب بود و وصول ظل ازین راہ باصل الاصل کہ اسمائے
 آن اسم است بے توشط امرے خواب بود و ایضا ہر کہ وصل حضرت ذات مست تعالی بوصول بچون
 توشط و حیولت امرے در حق او مقفود است ہر گاہ در صورت وصول حضرت ذات سبحانہ
 حیولت و حجابیت صفات و جہی جل سلطانہ مرتفع گرد و حیولت و حجابیت غیر صفات چہ
 گنجائش دارد سوال صفات و جہی را جل شانہ ہر گاہ انفکاک از حضرت ذات و تعالی
 جائز نباشد از ارتفاع حیولت صفات از میان وصل و موصول الیکہ بمعنی بود جواب سالک
 چون وصول و تحقق حاصل خود کہ اسمے است از اسماء الہی جل شانہ و آن سالک ظل و مست حاصل
 گرد و ہر آئینہ در میان او و در میان حضرت ذات تعالی توشط و حیولتے خواب بود و چنانچہ درین
 اسم و اسمائے او حیولت امرے کائن نیست پس از ارتفاع لازم آمد نہ انفکاک و مثل این تحقیق بالا گذشتہ

قال صاحب التبيين
 قد علمت اني لم اجد في
 ال معنى صليت الله تعالى
 عن ابى برة الى انك
 واني لم اجد في ال الا
 السلي لخط على الله
 اوجعني بغيره في
 احدكم الى الا رض الشفي
 تعالى انتهى
 و هذا قطعه من حديث
 طويل رواه القزويني
 في كتابه في مناقب
 ائمة آل البيت
 و قد رايت في بعض
 نسخ من كتب
 الفقه في
 حاشية
 في مناقب
 ائمة آل البيت
 و قد رايت في بعض
 نسخ من كتب
 الفقه في
 حاشية

و در میان مطلوب و معنی دوم آنست که سالک بطیفیل او و توسط تبعیت و متابعت او علیه و علی
 الیه الصلوة والسلام مطلوب وصل گردد و در طریق سلوک و پیش از رسیدن بحقیقت محمدری توسط
 بهر دو معنی کائن است بلکه می انگارم که درین طریق از شیوخ هر که در میان آمده است متوسط و حجاب
 شهو و سالک است و آن اگر او آخر حال جذبه تدارک آن ننماید و معالیه از پرده بی پردگی نکشد زیرا که
 در طریق جذبه و بعد از رسیدن بحقیقه الحقائق توسط معنی ثانی است که طفیل و تبعیت است نه حیلولت
 و حجاب که پرده شهو و مشابهه و مانند آنها بود گفته نشود که ازین عدم توسط اگر چه بیک معنی بود
 قصور بے حجاب حضرت خاتمیت علیه و علی الیه الصلوة والسلام و الخیة لازم می آید
 گوئیم که این عدم توسط متلزم کمال انجباب است علی صاحبیه الصلوة والسلام نه مستلزم
 قصور بلکه قصور در وجود توسط است زیرا که کمال شهود آنست که تابع او بطیفیل و تبعیت او بحجج
 درجات کمال برسد و هیچ دقیقه فرو نگذارد و این معنی در عدم توسط کائن است نه در وجود توسط
 که آنجا شهو و پرده است که اقصای درجات کمال است و اینجا در پرده پس کمال در عدم توسط
 بود و قصور در توسط از شوکت و عظمت محذوم است که خادم او در هیچ مقامی از او شگفت نکند
 و تبعیت او شریک و لب گمان او گردد و از نیاست که آن سرور فرموده است علیه و علی الیه
 الصلوة والسلام علماء اُمّیّ کان نبیاء بنی اسرائیل علیه و علیهم الصلوات و التسلیما
 رویت اخروی بے توسط و بے حیلولت امری خواهد بود و در حدیث صحیح آمده است علی صاحبیه
 الصلوة والسلام که بنده چون نماز داخل میشود و حجابیکه در میان بنده و خداست ترفع میگردد و
 لهذا صاوتی معراج مومن آمد و حظ وافر از ان نصیب منتهی و اصل گشت چه رفع حجاب مخصوص از
 منتهی است پس از تفرع توسط و حیلولت ثابت گشت این معرفت از خواص معارف کدنیه
 این فقیر است که بعض فضل و کرم آنرا عطا فرموده اند و بحقیقت آن متحقق ساخته شد
 سن آن خاتم که ایراد بهاری کند از لطف بر من قطره باری به خوش گفت اگر بادشا

ذکر انتمالی و فلاحیه
 قال صاحب التنبیه
 اقول و یومین و حدیث
 ابن دریش قال صلی الله
 علیه و آله و سلم لا یزال الله
 یبصرکم و ینظرکم
 فیکملکم الصلوة و هی
 فی صلواته مدام یبصرت
 فاذا انقضى انظر من
 رده احوال و ینظر من
 مشکوٰۃ المصابیح
 الله تعالی

۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

بمولا نا حسن بلوی بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله وسلام علی عباده الذين اصطفى حقیقت
محمدی علیه من الصلوات افضلها ومن التسلیمات اکملها که ظهور اول است و حقیقت حقائق است
بآن معنی که حقائق دیگر چه حقائق انبیاء کرام و چه حقائق ملائکه عظام علیه و علیهم الصلوة والسلام
کا اظلال اندر او را و اصل حقائق است قال علیه و علی الیه الصلوة والسلام اول ما خلق الله
توریه و قال علیه و علی الیه الصلوة والسلام خلقت من نور الله و المؤمنون من نور یسنا چنان حقیقت
و اسطر بود در میان سایر حقائق و در میان حق جل و علا و وصول بطوبی اصدی رابے توسط
علیه و علی الیه الصلوة والسلام محال باشد فهو نبی الانبیاء والمرسلین و ارسله رحمة
للعالمین علیه و علیهم الصلوات والتسلیمات ازینجا است که انبیاء اولوا العزم با وجود اصالت
تبعیت او میخواستند و باز رود داخل امتان و میگردند گاردر علیه و علیهم الصلوات والتسلیمات التبعیات
سوال که ام کمال است که مربوط بامت شدن است علیه و علی الیه الصلوة والسلام و انبیاء
را با وجود دولت نبوت میسر نشد علیه و علیهم الصلوات والتسلیمات جواب آن کمال
وصول و اتحاد است بآن حقیقت حقائق که توسط تبعیت و ارادت است بلکه موقوف بر کمال فضل او
تعالی که نصیب انحصار امتان است علیه و علی اتباعه الصلوة والسلام و تائید نشود این
دولت نرسد و رفع حجاب توسط نگر و که بوسیله اتحاد میسرست مگر ازینجا فرموده است جل شأنه
لَنْتَمَّ خَلْقًا مَّتَّةً ۖ فَهُوَ عَلَيْهِ و علی الیه الصلوة والسلام كما هو افضل من کل فرد من الانبیاء
الکرام و الملائكة العظام افضل من کل من حیث الکل علیه و علیهم الصلوات والتسلیمات
زیرا که اصل را بر ظل خود فضل است اگر چه آن ظل متضمن انوف اظلال بود چه وصول فیوض از ان حضرت
جل شأنه مظل را بتوسط و طفیل اوست این فقیر در رسائل خود تحقیق کرده است که نقطه فوق بر جمیع
نقطه های تحت که کا اظلال اویند فضل است قطع کردن عارف آن نقطه فوق را که کا اصل است زیاده
است از آنکه جمیع نقطه تحت را که کا اظلال اویند قطع نماید سوال ازین بیان لازم می آید فضل خواص

۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

آید و حال آنکه وجود را بر حسب سبقت است چه حُب فرع وجود است جواب این فقیر در سائل خود
تحقیق کرده است که حضرت حق سبحانه و تعالی بذات خود وجود است نه بوجود و همچنین صفات
ثانیه او تعالی بذات واجب بوجود اند جل شانه نه بوجود که وجود بلکه وجوب نیز در آن مرتبه گنجایش
نیست که وجوب وجود هر دو را اعتبارات است اول اعتباریکه پیدایش از برای ایجاد عالم حُب است
بعد از آن اعتبار وجود که مقدمه ایجاد است چه حضرت ذات جل شانه بابت اعتبار این حُب و اعتبار
این وجود از عالم و از ایجاد عالم است ان الله لا يغني عن العالمين نفس قاطع است تعیین
علی جملی را ظل آن دو تعیین گفتن باعتبار آنست که آن دو تعیین باعتبار حضرت ذات است
بے ملاحظه صفات و درین تعیین ملاحظه صفات است که کاظم است مولات را عز شانه باید دانست
که در تعیین اول که تعیین حُب است چون بدقت نظر کرده میشود بفضل الله سبحانه که معلوم میگردد که مرکز
آن تعیین حُب است که حقیقت محمد صلی علیه و علی اله الصلوٰة والسلام و محیط آن که کالامره است
صوت مثال آن محیط کاظم است مرکز آن حُب است که حقیقت ابراهیمی است علی نبینا و
علیه الصلوٰة والسلام پس حُب اصل است و خلقت کاظم را و این مجموع مرکز و محیط که یک امره
است تعیین اول است و تعیین با شرف است و آیتی از برای آنکه مرکز است که عبارت از حُب است و در
نظر کشفی نیز باعتبار اصالت و غلبه آن جزو تعیین حُبی ظاهر میگردد و چون محیط و امره کاظم است
مرکز آن مرکز را و ناشی است از آن مرکز اصل و منشأ است آن محیط را اگر تعیین ثانی گویند هم گنجایش
دارد اما در نظر کشفی دو تعیین نیست یک تعیین است که مشتعل بر حُب خلقت است که مرکز و محیط یک امره
است تعیین ثانی در نظر کشفی تعیین وجودی است که کاظم است و تعیین اول را چنانچه گذشت و چون مرکز
اصل محیط آمد ناچار محیط را از توسط مرکز در حصول مطلوب چاره نباشد چه حصول مطلوب از راه مرکز است
که اصل و احوال امره است ازین بیان مناسبت را شاهد حضرت حبیب الله حضرت غلیل الله باید دانست
علیهما و علی جمیع الانبیاء والمرسلین الصلوٰات و التسلیمات و چون اصل واسطه است

و اینست که سبقت
بذات حق است
یعنی اول تعیین حُب باعتبار
سبقت حُب است
و درین تعیین حُب
باعتبار آنست که آن
دو تعیین باعتبار حضرت ذات است

و اینست که حُب
اصل است و خلقت
کاظم را و این مجموع مرکز و محیط که یک امره است

و اینست که حُب
اصل است و خلقت
کاظم را و این مجموع مرکز و محیط که یک امره است
و اینست که حُب
اصل است و خلقت
کاظم را و این مجموع مرکز و محیط که یک امره است

حقیقت را بلکه اینجا هر دو اصالت دارند ظلمت در میان جابل نیست اگر فرق است بطلنت و جبر نیست
چه آن سرور کل است علیه و علی الیه الصلوٰۃ والسلام لهذا آن حقیقت مسمی با اسم اوست علیه و علی
الیه الصلوٰۃ والسلام و حقائق ملائکہ کرام علی نبینا وعلیہم الصلوٰۃ والسلام ناشی از ان
حقیقت اسرافیلی است علی نبینا وعلیہم الصلوٰۃ والسلام و اینا از کرام الصلوٰۃ والسلام سوال
عارف را از حقیقت خود که عبارت از اسم الہی است جل شانہ اگر پست و ترقی بعد از وصول
بآن حقیقت جائز است یا نه جواب وصول بآن حقیقت بعد از طی مراتب سلوک که عبارت از
تمامی سیر الی شد گفته اند بر دو نوع است نوعی است که وصول در آنجا به ظلمت از ظلال آن اسم است
که در مظاہر وجودیہ خود را بحقیقت خود و انموده است و بزرگ اصل برآید و این اشتباه درین ادبیا
ست عقوبۃ عظیمہ است مسالک مگر بعض فضل ازین عقوبۃ مخلصی پیشتر شود و شک نیست که ترقی ازین
ظل حقیقت نما جائز است بلکه واقع و اگر وصول به نفس حقیقت خود واقع شد ترقی از آن بطفیل و
تبعیت دیگر جائز نیست کہ آن حقیقت نہایت مراتب استعدا واتی اوست اما اگر بطفیل اورا
بحقیقت دیگر کہ فوق حقیقت اوست ساند جائز است بلکه واقع این سیر گویا سیر قشری است
کہ ماورائے سیر طبیعی و استعدادی است چنانچہ ششم ازین در سابق در بیان وصول بحقیقت محمدی
گذشته است علیہ و علی الیه الصلوٰۃ والسلام سوال ترقی از حقیقت محمدی کہ حقیقۃ الحقائق
است حقیقۃ از حقائق ممکنات فوق آن نیست جائز است یا نه و تو در رسائل خود نوشته کہ ترقی
از حقیقت محمدی واقع شد حقیقت این محالہ چیست جواب جائز نیست زیرا کہ فوق آن مرتبہ
مرتبہ لا تعین است کہ وصول و الحاق شغین بآن محال است وصول و الحاق بے تکلیف گفتن مجرب و
تقوۃ است کہ پیش از رسیدن بحقیقت محالہ بآن تسلی نموده می آید اما بعد از وصول بحقیقت کار
حکم بعد از وصول و الحاق لازم است کہ رتبہ را در آنجا شائبہ نیست و آنکہ نوشتہ ام کہ ترقی از حقیقت
محمدی واقع شد مرا و از ان حقیقت ظل آن حقیقت بوده است کہ عبارت از اجمال حضرت علم گفته اند

اینجا کلام
نیاسم اسرافیلی علیہ السلام
عنه قد غلبت حقائق
و شوار و ملو از اسرافیل
و غلبت بر آدم و افش
عنه بی سیر قشری
عنه و با خارج از ذات
عنه متفرقان
حقیقت محمدی با مرتبہ
یعنی یعنی عالی
بدون وجودی و صفاتی
بن " لخصی
سل الشیخ

و معتبر بود که در آن وقت اشتباه ظل بود باصل و چون بعض فضل خداوندی جل سلطانۀ ازل
 ظل و از سایر ظلال مخلصی میسر شد و آنست که ترقی از ان حقیقه الحقائق واقع نیست بلکه جائز نه که قدم
 از انجا برداشتن و پیش نهادن قدم در وجوب ماندن است از امکان بر آمدن که محال عقلی است و
 شرعی سوال ازین تحقیق لازم می آید که حضرت خاتم الرسل را علیه و علیهم الصلوات و الشیئات
 نیز از ان حقیقت ترقی واقع نشود جواب آنحضرت علیه و علی اله الصلوة والسلام نیز باعلو شان
 و با آن جاه و جلال همیشه ممکن است و هرگز از امکان نخواهد بر آید و بوجوب نخواهد پیوست که مستلزم
 تحقیق است با الوهیت تعالی الله ان یكون له ند و شریک **دع ما دعتہ التصاری**
 فی نیسیر الم سوال از تحقیق سابق واضح گشت که دیگر از انیز لطیف و وراثت و علیه و علیهم
 الصلوات و الشیئات و موصو لے بحقیقه الحقائق و الحقائق و اتحاد بان ثابت است و شرکت
 در کمال خاص و کائن پس برین تقدیر فرق در میان شیوع و تابع و در میان اصلی و طفیلی درین کمال
 که متضمن رفع حجاب اطلاق واسطه است فوق جمیع کمالات است چه بود و کدام مرتبت باشد در
 شیوع و طفیلی که در تابع و طفیلی نیست جواب وصول الحاق دیگران بان حقیقت از قبیل الحاق
 خادم است بخدوم و موصول طفیلی است به طفیل اگر وصل از آخر خواص است که اقل قلیل اند خود
 خادم است و اگر از انبیا است علیه الصلوات و الشیئات هم طفیلی است و خادم که اولش محو
 او را چه شرکت است بخدوم و که اندم عزت و ابروست در جنب او و طفیلی هر چند طایس و هم لغت است
 او طفیلی طفیلی است خادمان که با تکیه عالیہ تبعیت مخدوم میسرند و از اطعمه مخصوصه او اولش
 میخورند و عزت و احترام بیابند از بزرگی مخدوم است از علو متابعت است و گویا مخدوم را
 یا بخود عزت ذاتی عزت دیگر از راه الحاق خادمان پیدا میشود و از دیا و ارتقاع شان ادینمایند
 نیک استماع نما که در حدیث نبوی آمده است علی صاحبیه الصلوة والسلام من سن سنة حسنة
 فله اجرها و اجر من عمل بها پس مشیوع را در سنت حسنة او هر چند تابان میسر باشد او را مثل

منی کار از آنچه در عرس
 نودانه از زبان در حق
 و شان بیست و شش
 عیسی علیه السلام از این
 و اینست و قوله الزین
 و احکم ما شئت من
 غیر و احکم
 الی ذلک ما شئت من
 من شئت و انست
 الی ذلک ما شئت من
 عظمه
 و ما غیر منظره از این
 در کمال خاص و کائن
 پس برین تقدیر
 فرق در میان
 شیوع و تابع
 و در میان
 اصلی و طفیلی
 درین کمال
 که متضمن
 رفع حجاب
 اطلاق واسطه
 است فوق
 جمیع کمالات
 است چه بود
 و کدام
 مرتبت باشد
 در شیوع
 و طفیلی
 که در تابع
 و طفیلی
 نیست جواب
 وصول الحاق
 دیگران بان
 حقیقت از
 قبیل الحاق
 خادم است
 بخدوم و
 موصول
 طفیلی است
 به طفیل
 اگر وصل
 از آخر
 خواص است
 که اقل
 قلیل اند
 خود خادم
 است و اگر
 از انبیا
 است علیه
 الصلوات
 و الشیئات
 هم
 طفیلی
 است و
 خادم
 که اولش
 محو او را
 چه شرکت
 است بخدوم
 و که اندم
 عزت و ابرو
 است در جنب
 او و
 طفیلی
 هر چند
 طایس و
 هم لغت
 است او
 طفیلی
 طفیلی
 است
 خادمان
 که با تکیه
 عالیہ
 تبعیت
 مخدوم
 میسرند
 و از
 اطعمه
 مخصوصه
 او اولش
 میخورند
 و عزت و
 احترام
 بیابند
 از بزرگی
 مخدوم
 است از
 علو
 متابعت
 است و
 گویا
 مخدوم
 را یا
 بخود
 عزت
 ذاتی
 عزت
 دیگر
 از راه
 الحاق
 خادمان
 پیدا
 میشود
 و از
 دیا و
 ارتقاع
 شان
 ادینمایند
 نیک
 استماع
 نما که
 در حدیث
 نبوی
 آمده
 است
 علی
 صاحبیه
 الصلوة
 والسلام
 من
 سن
 سنة
 حسنة
 فله
 اجرها
 و اجر
 من
 عمل
 بها
 پس
 مشیوع
 را در
 سنت
 حسنة
 او هر
 چند
 تابان
 میسر
 باشد
 او را
 مثل

بجز واجب در چیز نماند، بر حقیقت محمول گشت جواب این وجود که در طرف ممکن کاست
 ظل آن وجود است که در واجب ثابت است نه عین آن وجود و این واجب که از زوال طرف
 عدم در ممکن پیدا شده است و واجب بالغیر است که قسمی از ممکن است نه واجب بالذات تا قلب
 حقیقت لازم آید چه ارتفاع این عدم از راه ذات ممکن نیامده است تا واجب بالذات گردد و محال
 لازم آید بلکه ارتفاع این عدم در ممکن بواسطه استیلائے وجود حضرت واجب الوجود و قهر مان حضرت
 واجب است تعالی و تقدس بر ذات ممکن قهراً از وجود که در مصرع سابق واقع شده است
 و موجب اتی است نه واجب بالغیر و وجود را قدر مشترک گفتن در واجب امکان از قبیل اشتراک
 لفظی است نه معنوی اگر چه از اکل تشکیک گویند چه وجود ممکن یا با وجود واجب تعالی فی الحقیقت هیچ
 شری نیست تا کلیت و جزئیته متصور شود سؤال فنا و بقا که صوفیه علیه گفته اند و ولایت را
 عبارت از ان ساخته بجه معنی است هر گاه ارتفاع صفات بشریت متصور نباشد فنا چه کنجایش
 دارد و جواب آن فنا که در ولایت معتبر است باعتبار شعور و شهوات که عبارت از زیان
 مایه های حق است بنبی آنکه نه ارتفاع مایه های غایه مافی الباب صاحب آن فنا در علما
 سکر عدم شعور اشیا را عدم اشیا می انگارند و از ارتفاع مایه های فهم و آن تسلی می یابد
 و اگر بعض فضل او را ترقی داده بدولت صحو مشرف سازند و صاحب تمیز کنند میدانند که آن فنا نیست
 اشیا بوده است نه اعدام اشیا و ازین زیان اگر زائل گشته است گر قماری باشد یا است که ممکن
 داشته و مذموم بوده نه نفس اشیا که اشیا بر همان صرافت برجا و برپاست از نفی و اعدام و ممتنع لا یتقیا
 سیاهی از حبشی که رود که خود رنگ است و چون بفضل این دید و این تمیز عطاش آن
 تسلی زائل گشت و بجای آن حزن آمده و بے آرامی نشست و دانست که بود او مرخص است
 که بسی و اهتمام او نابود نشود و یافت که در رنگ و پائے طاووس همیشه جانگاہ اوست نقص
 امکان تصور حدوث همواره جانگاہ او خواهد بود و عجب مآله است عارف هر چند بالا تر میرود

در ملک فطرت شاکه
 موقوف است بالاستقلال
 بر یک از وجود واجب
 در انقاب در انوار
 و جسم و غیر ذلک من
 المعانی و قوه نه منوی
 یعنی اشتراک در رنگ
 است بطلان آن شاکه و چون
 است بطلان سخی که

کلمات عامیانه

چون از این است
 یک از وجود واجب
 و غیر ذلک من
 المعانی و قوه نه منوی
 یعنی اشتراک در رنگ
 است بطلان آن شاکه و چون
 است بطلان سخی که

بجز واجب در چیز نماند، بر حقیقت محمول گشت جواب این وجود که در طرف ممکن کائنات
ظّل آن وجود است که در واجب ثابت است نه عین آن وجود و این واجب که از زوال طرف
عدم در ممکن پدید آمده است و واجب بالغیر است که قسمی از ممکن است نه واجب بالذات تا قلب
حقیقت لازم آید چه ارتفاع این عدم از راه ذات ممکن نیامده است تا واجب بالذات گردد و محال
لازم آید بلکه ارتفاع این عدم در ممکن بواسطه استیلائے وجود حضرت واجب الوجود و قهر مان حضرت
و واجب است تعالی و تقدّس بر ذات ممکن و تبار از واجب که در صریح سابق واقع شده است
و واجب ذاتی است نه واجب بالغیر و وجود را قدر مشترک گفتن در واجب امکان از قبیل اشتراک
لفظی است نه معنوی اگر چه از اکتلی مشکک گویند چه وجود ممکن را با وجود واجب تعالی فی الحقیقت هیچ
شرکت نیست تا کلیت و تجزیه متصور شود سوال فنا و بقا که صوفیّه علیّه گفته اند و ولایت را
عبارت از ان ساخته بجه معنی است هر گاه ارتفاع صفات بشریت متصور نباشد فحاجه کنجایش
دارد و جواب آن فنا که در ولایت معتبر است باعتبار شعور و شهو و است که عبارت از زنیان
ما سوائے حق است سُبْحَانَهُ نه ارتفاع مابوئے غایة مآ فی الباب صاحب آن فنا و بقا
مگر عدم شعور اشیا را عدم اشیا مے انگار و از ارتفاع مابوئے مے فهمد و بان تسلی مے یابد
و اگر بعض فضل او را ترقی داده بدولت صحو مشرف سازند و صاحب تمیز کنند میدانند که آن فانیان
اشیا بوده است نه اعدام اشیا و ازین نسیان اگر زائل گشته است گر قناری یا شیا است که ممکن
داشت و مذموم بوده نه نفس اشیا که اشیا برهان صرافت بر جا و بر پاست و از نفی و اعدام او متبّع لا انتفا
سے سیاهی از جَبَشِی کے رود که خود رنگ است و چون بفضل این دید و این تمیز عطا شدن
تسلی زائل گشت و بجائے آن حزن اندوه و بے آرامی نشست و دانست که بود او مرضیست
که بسعی و اهتمام او نابود نشود و یافت که در رنگ و پائے طاووس همیشه جانگاہ اوست نقص
امکان قصور حدوث همواره جانگاہ او خواهد بود و عجب محال است عارف هر چند بالا تر میرود

در ملک نظایر نشانکه
موجود است بالا استقلال
و از جانب و از او و در بار
و چشم و در دل و در ان
الکافی و در دل و در ان
و چشم و در دل و در ان
و چشم و در دل و در ان

در ملک نظایر نشانکه
موجود است بالا استقلال
و از جانب و از او و در بار
و چشم و در دل و در ان
الکافی و در دل و در ان
و چشم و در دل و در ان

در ملک نظایر نشانکه
موجود است بالا استقلال
و از جانب و از او و در بار
و چشم و در دل و در ان
الکافی و در دل و در ان
و چشم و در دل و در ان

در ملک نظایر نشانکه
موجود است بالا استقلال
و از جانب و از او و در بار
و چشم و در دل و در ان
الکافی و در دل و در ان
و چشم و در دل و در ان

در ملک نظایر نشانکه
موجود است بالا استقلال
و از جانب و از او و در بار
و چشم و در دل و در ان
الکافی و در دل و در ان
و چشم و در دل و در ان

در ملک نظایر نشانکه
موجود است بالا استقلال
و از جانب و از او و در بار
و چشم و در دل و در ان
الکافی و در دل و در ان
و چشم و در دل و در ان

و ذریعہ وصول بایمان حقیقی سوال چون عجز از معرفت ثابت شد و کمال متحصّر در عجز آمد پس
 صوفیہ علیہ کہ مراتب سه گانه اعتبار نموده اند بجه معنی بود و از علم الیقین عین الیقین و حق الیقین چه
 مراد باشد جواب این فقیر را درین سلسلہ باقوم متناجره است این بزرگواران این مراتب سه گانه
 را نسبت بذات حق جلّ و علا اعتبار کرده اند و علم الیقین عین الیقین و حق الیقین در آن حضرت
 جلّ سلطانہ اثبات نموده و در تمثیل کہ آورده اند علم آتش را کہ باستدلال از دُخان حاصل شود و علم
 الیقین نسبت بآتش گفتند و دیدن آتش را عین الیقین تصور نموده اند و تحقیق شدن بآتش
 حق الیقین و این فقیر این مراتب سه گانه را در آیاتی کہ در و ال اندر حضرت ذات واجب جلّ سلطانہ
 فرو داده است و علم و عین و حق در و ال گفته اند در مدلول کہ آن از علم و عین و حق برتر است
 و در تمثیل علم و عین و حق نسبت بدُخان است نسبت بآتش چه اگر علم دُخان باستدلال حاصل
 گشته است علم الیقین است نسبت بدُخان کہ مستلزم آتش است اگر دُخان را دیده است و از آنجا
 استدلال بوجود آتش کرده عین الیقین است نسبت بدُخان و اگر بدُخان متحقق گشت و از آنجا استدلال
 بوجود آتش کرده حق الیقین است نسبت بدُخان این استدلال اتم است از استدلال سابق کہ آن استدلال
 از آفاق است و این استدلال از انفس کہ بدُخان متحقق گشته است و ایضا در عین الیقین دُخان واسطه
 است و در حق الیقین واسطه نسبت بکمال همان نسبتی کہ دُخان را بآتش کائن است و این نیز
 همان نسبت حاصل میگردد و باطلای مدارج قرب میرسد کہ ما در علم و عین و حق است
 گفته نشود کہ چون واسطه مرفوع گشت رویت متحقق شد کہ عین الیقین است زیرا کہ گویم از تعلق
 واسطه در تحقیق رویت کفایت نمیکند چیز بایستی دیگر باید کہ وجود آن مفقود است و چون مراتب یقین
 همه راجع بآیات گشت معرفت نماید کہ راجع بدلول باشد یا چار عجز از معرفت در مدلول لازم آمد و معرفت
 غیر از سلب معرفت آنجا متحقق نگشت و اگر این مراتب سه گانه یقین راجع بآیات کرده نشود
 و بدلول راجع باشد عجز از معرفت چه صورت دارد و سلب معرفت راجع بمعنی بود

و این مراتب سه گانه اعتبار نموده اند
 و در و ال اندر حضرت ذات واجب جلّ سلطانہ
 فرو داده است و علم و عین و حق در و ال گفته اند
 در مدلول کہ آن از علم و عین و حق برتر است
 و در تمثیل علم و عین و حق نسبت بدُخان است
 نسبت بآتش چه اگر علم دُخان باستدلال حاصل
 گشته است علم الیقین است نسبت بدُخان کہ
 مستلزم آتش است اگر دُخان را دیده است و از آنجا
 استدلال بوجود آتش کرده عین الیقین است
 نسبت بدُخان و اگر بدُخان متحقق گشت و از آنجا
 استدلال بوجود آتش کرده حق الیقین است
 نسبت بدُخان این استدلال اتم است از استدلال
 سابق کہ آن استدلال از آفاق است و این
 استدلال از انفس کہ بدُخان متحقق گشته
 است و ایضا در عین الیقین دُخان واسطه
 است و در حق الیقین واسطه نسبت بکمال
 همان نسبتی کہ دُخان را بآتش کائن است
 و این نیز همان نسبت حاصل میگردد و باطلای
 مدارج قرب میرسد کہ ما در علم و عین و حق
 است گفته نشود کہ چون واسطه مرفوع گشت
 رویت متحقق شد کہ عین الیقین است زیرا کہ
 گویم از تعلق واسطه در تحقیق رویت کفایت
 نمیکند چیز بایستی دیگر باید کہ وجود آن
 مفقود است و چون مراتب یقین همه راجع
 بآیات گشت معرفت نماید کہ راجع بدلول
 باشد یا چار عجز از معرفت در مدلول لازم
 آمد و معرفت غیر از سلب معرفت آنجا
 متحقق نگشت و اگر این مراتب سه گانه
 یقین راجع بآیات کرده نشود و بدلول
 راجع باشد عجز از معرفت چه صورت دارد
 و سلب معرفت راجع بمعنی بود

وبرکات مینماید تو شط و چلوت در راه اخیرست فقط معاملة آن مؤمن علائده است چنانچه
گذشت و حضرت عیسیٰ علی نبینا وعلیه الصلوٰۃ والسلام و حضرت مهدی علیه الرضوان
براه اول و صل اند چنانچه حضرت شیخین رضی الله تعالی عنهما براه اول و صل گشته در ضمن
آن سرور اند علیه و علی الیه الصلوٰۃ والسلام و آنجا شان خاص دارند علی تفاوت درجاتهما
تشبیه باید دانست زود است که شخصی از راه قرب لایت بقرب نبوت برسد و در هر دو
معامله شریک باشد و طفیل انبیاء علیهم الصلوات و التسلیمات و آنجا هم باید بند و کارخان
یا مروط سازند و آنجا هم معامله یا مروط گردانند خاص کند بر مصلحت عام را +
ذلک فضل الله یؤتیہ من یشاء و الله ذو الفضل العظیم سبحان ربک رب العزّة
عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمد لله رب العلمین +

مکتوب صد لبت چهارم (۱۲۴)

شیخ محمد طاهر بخشی اکمل لله و سلام علی عبادہ الذین اصطفی اخوی شیخ محمد طاهر
بخشی استفسار نمود که در رساله مبدا و معاد واقع است که صورت کعبه چنانچه منجور صورت
محمدی است حقیقت کعبه نیز منجور حقیقت محمدی است علیه و علی الیه الصلوات و
التسلیمات ازین عبارت افضلیت حقیقت کعبه معظّمه لازم می آید از حقیقت محمدی علی منظر
الصلوة والسلام و النجیة و حال آنکه مقرر است که مقصود از خلقت عالم اوست علیه الصلوة
و السلام و آدم و ادمیان همه طفیل اند علیه الصلوة والسلام گماورد کولاه لما خلقت
الافلاک و لما اظهرت الرّویة باید دانست که صورت کعبه عبارت از سنگ و کلوخ نیست
چه اگر فرضا سنگ و کلوخ در میان نباشد کعبه کعبه است منجور و خالق است بلکه صورت کعبه با آنکه
از عالم خلق است در رنگ خلق آشیای بلکه امریت مبطّن که از حیطه حسن و خیال بیرون است از

باید دانست که کعبه در بعضی
نظم خلقت با قدرت
و انحصار و جملات حاکمه
الملائک و حضرت
خواجه محمد مصطفی قدس
سوره نسبت باین کتب
و زنده اند که آن کتب
داخل عالم است و کتب
قدسی آیات نشانه
منه اخراج الله
فی مسند القردوس

کتابت امام باقر
در کتب

من این عیسی بنیقول
الله و تفرق کلمات
ما خلقت الدنیا و
ذلک ما خلقت الجنّة
و روی و خلقت
فلا ارض تشبیه
المبانی

الحمد لله وكفى وسلاماً على عباده الذين اصطفى اما بعد فمحي ما ذكرنا ان حتى را جلي دعا قديماً وحديثاً به علم تصوف چه بسبب گهات بنابر
مقبولان بارگاه زوای و مؤیدان درگاه جهانی در تحصیل زرعش مساعی جمیله بکار برده اند و در طایفه این محترم صعب جان نثارانها نهاده و بطلان سیر کتب تصوف و آثار
عزیز خود را صرف نمودند علی الخصوص کتب قدسی آیات حضرت غوث محققین قطب عارفین عارت ربانی عالم دقایق مثالی شهریه عند الاقصی الادبی
الشیخ احمد الشهدندی النقشبندی الاویسی الزحانی مجلد الاول الثاني في فضل الله سره و در قسم دو حله و نور ضریحه به نیست
لا یدرک الواصف المظهری خصماً فیضه و ان ینک سابعاً فی کل وصفاء که هر یک از آنها بلکه هر جمله آنها در سیرت تیم و گوهر سیرت ثنید این انصاف
میران عبارت الایع چه نسبت خاک را با عالم پاک سیرش سادگان بویست بجهت را و بلیست دانی و ثنیدگان ذات حق را باده است کافی صد اولیا و عظام انهم
مضامینش بهر گشتند و بهر از اسرار کرام بطالعش فائز المرام شده و بکن الله شکی از غار نگری نتا ضنین که نسخ را بجا مسخ نمایند و فرق میان من و الی اند
بسیار از تصرفات اخرون اکثری از تصرفات معدن گشته بود و از دست و دستان چهره غارتهاست که بروی ساخته و از لغزش قلبها کدام تصرفهاست که بر علم غیر خسته
بناء علیه علیه تعجیم آن در سیر این کتب سیر در پنج بلکه در پنج از حق سبحانه و تعالی گشت از آن وسیله نجات اخروی البته فی نفس سیر و تصنیف بلوغ نفسها
خفلی کثیر التعداد و از اطراف الکلیات فراهم آورده بکمال جد و تمام جبهه جمل و حرفت حرفش را بارها مقابل نموده فضل الله حسن توفیق به اتمام خود هر سه جلد را
در نه حصه (جلد اول پنج حصه دوم دو حصه سوم دو حصه) بحلیه طبع محلی و مترین گردانیده بدین ناظرین پر تکلیف بر عایت ما ذیل گردانیده اول آنکه
مستش اینجهان عید خلی بکرات مرات مقابل نموده شد و دوم آنکه حقیق السور و اوق اختلاف سیر شده و نگذاشته شد سوم آنکه حقیق السور و اوق اختلاف سیر شده و نگذاشته شد
احادیث مندرج کتاب کرده شد چهارم آنکه حل الفاظ مشکله و ربط عبارات بهمما التزام تمام نوشته شد پنجم آنکه فهرست جدید که از اجمال کتب و ابیات توان
گفت آن من کرده شد ششم آنکه غالباً بکاتبیکه عبارات عربی بوده اند تراجم آنها را بفارسی نوشته شد هفتم آنکه در بعضی بابها
و لواقل قلیل بر فو توهمات باطله و خیالات فاسد حسب الفهم بر مژ و اشارت تعرض نموده آمد هشتم آنکه غالباً تراجم عبارات عربی و آیات قرآنی بتعین رسوخ
و جزو و احادیث نبوی بحاشیه نگاشته شد نهم آنکه عبارات عربی را معرب گردانیده شد و عایت حرکات اضافیه و تصنیفیه خصوصاً در مقامات بهمما نموده شد
و دهم آنکه حال بعضی از کابر که اسماً گرامی ایشان جا بجا مذکور است از کتب قوم تلاش نموده بحاشیه درج کرده شد علاوه از این دیگر خصوصیات که بملاحظه ناظرین
شعلق است مرعی برشته شد و الحمد لله علی ذلک الحمد کثیراً طیباً مبارکاً علیکم مبارکاً فیہ و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و
آحبابه اجمعین و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین ه پس حضرت که اراده خریداری این گوهر آبدار دارند بعنوان فیل طلب سرایند

امرت بر چوک فرید مسجد حاجی شیخ بدھام حرم خاکسار نور احمد عفی عنہ قیمت حصص منبج ذیل

درجه خاص کاغذ سفید و لایبی	۵۰
درجه اول کاغذ سفید و دمی	۴۰
درجه سوم کاغذ بادامی	۳۰
قیمت هر سه جلد کامل تفصیل ذیل است	
درجه خاص	۲۲
درجه اول	۱۶
درجه سوم	۱۲

التماس
محصول ذلک فیس منی آرڈر و پکیٹ وغیرہ بذمہ خسریدار
تفصیل فرمایش بدینہ دی پی یا بصورت و ہولی قیمت نقد خواهد شد
احمد شد و المنہ کہ حصص ہم مکتوبات ام ربانی و بکتابت فقیر
محمد عیوب عفی عنہ و عن والدیہ بہ ماہ جمادی اولی ۱۳۳۳ھ تمام شد

۲۹۶۶۴
 CALL No. { ۱۹م } ACC. No. ۱۲۲۳۹
 AUTHOR احمد رضا محمد دانی
 TITLE مکتوبات امام ربانی

۱۹م		۲۹۶۶۴	
۱۲۲۳۹			
احمد رضا محمد دانی			
مکتوبات امام ربانی			
Date	No.	Date	No.

MAULANA AZAD LIBRARY
ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:-

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.

